Tema trimesečja:

50 let stavbe OŠ Dobrovo

Briški Časnik

Občina Brda

ŠTEVILKA 85 • LETNIK 21 • ZIMA 2016

Hiša s srcem praznuje 50 let

Obiskujemo vas že 21 let, izdali smo 85 številk, napisali več kot 6000 člankov, podrobneje predstavili 80 tem trimesečja in zapisali 21-letno zgodovino briškega življenja. Bili smo prisotni tam, kjer se je kaj dogajalo in vam v branje ponudili zanimive zgodbe. Tokrat se vračamo v osnovnošolske klopi. Osnovnošolska stavba, ki so jo ljubkovalno poimenovali Hiša s srcem, praznuje 50 let. V tej zgradbi smo pridobivali znanje, izkušnje, tu so se stkala nova prijateljstva in oblikovale vrednote, ki jih še danes nosimo v srcu. Šola je bila naš drugi dom, tu smo se naučili sodelovati, prilagajati in pomagati. Vsakokrat, ko se peljem mimo šole na Dobrovem, se s prijetnimi spomini ozrem nanjo, to je bil kraj, ki me je še dodatno povezal z Brici in Brikami. Šola poleg vzgoje in izobraževanja povezuje ljudi, je most med generacijami, saj se starši in drugi sorodniki otrok srečujejo ob različnih priložnostih in navezujejo stike. Zato želim naši šoli, da bi ohranila utrip sproščenega in ustvarjalnega ozračja ter bila vedno prijazna šola s srcem.

Pred nami so prazniki, preživite jih v družbi iskrenih ljudi, ki vam na obraz narišejo nasmeh. Leto 2017 pa naj bo sestavljeno iz sreče, zdravja in prijetnih trenutkov, ki vam bodo še dolgo greli srce.

Lucija Prinčič Terpin, odgovorna urednica

Županova čestitka

Spoštovane občanke in občani, draga mladina,

živimo v času, ko leto kot dan zdrvi mimo nas. Ponovno je čas oziroma priložnost, da se ozremo nazaj v iztekajoče se leto in ga ocenimo, kako uspešni smo bili pri uresničevanju zastavljenih nalog, in si postavimo cilje za naprej.

Naj ne zveni kot iztrošena fraza, če rečem, da smo v Občini Brda tudi letos uresničili zastavljene cilje. Dobili smo razna državna in evropska priznanja. Ponosni smo na Kristalni Triglav, priznanje slovenskih novinarjev, ki pokrivajo turistično področje. Izglasovali so ga enoglasno, kar se do sedaj še ni zgodilo. Tudi na področju investicij v cestno in komunalno infrastrukturo smo bili aktivni. Obnovili smo nekaj krakov sekundarnega vodovodnega omrežja. Asfaltirali oziroma betonirali smo nekaj krajših odsekov krajevnih cest v zaselke, sanirali udrtine in plazove na območju celotne občine. Takoj po trgatvi je stekla investicija o ureditvi občinskega središča. Pomembno investicijo, izgradnjo krožišča pred občinsko stavbo na Dobrovem in ureditev Trga 25. maja, financirajo Občina Brda z odkupom zemljišč v višini približno 300.000 evrov, Direkcija RS za infrastrukturo z nekaj manj kot 300.000 evri in Elektro Primorska v višini dobrih 20.000 evrov.

Občina Brda zelo uspešno izpeljuje aktivnosti na področju prepoznavnosti, kar ji potrjuje vse več domačih in tujih obiskovalcev. Za uspehe na tem področju pa moram pohvaliti tudi druge akterje v Brdih, kot so fizične in pravne osebe z različnih področij delovanja.

Tudi za leto 2017 smo si zastavili ambiciozne načrte. Nadaljevali bomo na področju vodo-oskrbe. Graditi se je že začel sekundarni vodovod Nozno–Belo v dolžini približno 2000 metrov. Z asfaltom bomo preplastili precej krajših odsekov krajevnih poti. Sanirali bomo tudi nekaj kamnitih podpornih zidov. Vse to so investicije, ki dvigujejo raven ponudbe v turizmu. Delali naj bi na objektu Mladinskega centra Štaloni. Prav tako bodo stekle aktivnosti za izgradnjo prizidka k vrtcu Kojsko. Telekom Slovenije naj bi do Dobrovega pripeljal optični kabel, ki bo omogočil hitrejše delovanje interneta in telefonije. Z NK Brda načrtujemo pridobiti sredstva na raznih razpisih za razširitev športnega parka Vipolže. Podobno peljemo aktivnosti Balinarskega kluba Brda in še bi lahko našteval. Tudi v letu 2017 smo si zastavili precej aktivnosti na kulturnem področju in prepoznavnosti Brd. Za primer naj navedem odločitev, da bomo v okviru Praznika češenj potovali vse do Dunaja in v Gradec, drugo največje mesto v Avstriji, kjer bomo uprizorili mini Praznik češenj. Pri vseh aktivnostih sodelujejo mestni župani. Ne bo nam dolgčas.

Letos praznujemo tudi 50. obletnico izgradnje nove Osnovne šole Dobrovo. Sam sem pred dobrimi 55 leti obiskoval še staro šolo, ki je bila enaka kot šola na Plešivem. Zgrajeni sta bili v času stare Avstrije. Leta 1966 je bila zgrajena nova, večja in sodobna šola, kamor prihajajo otroci iz vseh bivših podružničnih šol Brd, razen iz območja podružnične šole Kojsko. Tudi ta nova šola je doživela kar nekaj obnovitvenih in posodobljenih del. Učencem želim uspešno učenje, pedagoškemu zboru pa uspešno predajanje znanja.

Bližajo se najlepši prazniki v letu, zato – spoštovane občanke in občani, draga mladina – naj mi bo dovoljeno, da vam ob tej priložnosti iz srca zaželim vesel božič, čestitam ob državnem prazniku in v novem letu 2017 zaželim obilo sreče ter zadovoljstva, predvsem pa zdravja.

župan Franc Mužič

BRIŠKI Časnik

Ustanovitelj in založnik:
OBČINA BRDA

UREDNIŠTVO:
Anita Manfreda, glavna urednica
Lucija Prinčič Terpin, odgovorna urednica
Vanda Colja, redakcija, tehnično urejanje
Andrej Colja, fotografije
Petra Koršič, lektura
Mateja Mavrič, tajnica uredništva

Člani
Milena Beguš, Monika Prinčič,
Alenka Pegan Colja,
Goran Simčič, Iva Sivec,
Danila Zuljan Kumar

Oglasno trženje:
Tina Testen Kumar s.p.,
mobi: 040 475 676
e-pošta: tina.testen@gmail.com

Oblikovanje oglasov:
Grafy s.p., Nova Gorica

Za lekturo oglasnih sporočil
so odgovorni naročniki oglasov

Naslov uredništva:
BRIŠKI ČASNIK,
Trg 25. maja 2,
5212 Dobrovo,
tel.: (05) 335 10 30, 335 10 33,
330 03 66

Računalniški prelom, litografija in tisk:
GRAFIKA SOČA

Briški časnik prejme brezplačno vsako gospodinjstvo občine Brda.

issn 1318-8860

Naklada: 2650 izvodov
Po mnenju Urada vlade za informiranje je javno glasilo Briški časnik proizvod informativnega značaja iz 13. točke tarifne številke 3 tarife prometnega davka, po kateri se plačuje DDV.

Briški časnik na internetu:
www.obcina-brda.si

Fotografija na naslovnici:
Damijan Simčič Zoso

ZAVOD ZA TURIZEM, KULTURO, MLADINO IN ŠPORT BRDA

Novoletni čas

Novoletni čas je priložnost, da se družimo, srečujemo, poveselimo in preživimo več časa z družino in prijatelji. Magičnost tega časa sestavljajo drobni trenutki, ki nas razveseljujejo. Na Zavodu za turizem, kulturo, mladino in šport Brda smo se odločili, da letos nekaj takih trenutkov pričaramo tudi v Brdih.
Kot se za ta čas spodobi, smo na grajskem dvorišču Gradu Dobrovo simbolično prižgali praznične lučke, medtem, ko so nas po ušesih pobožali zvoki otroških glasov, domačega godalnega in mladinskega pihalnega orkestra. V Šmartnem smo odprli razstavo Šmartenskih jaslic, si ogledali plesni nastop naših najmlajših, ter se nasmejali pristnim »briškim štorjam«. Seveda niso manjkale božične pesmi mladih vzhajajočih zvezd.
Decembrsko dogajanje je predvsem za otroke doseglo vrhunec tretjo nedeljo. Z Rudolfom so pekli praznične kremšnite ter zarajali v veseli december. Vilo pa dodobra stresli medtem, ko so medse priklicali Božička. Povezovalni člen vseh prizorišč je bila praznična tržnica z domačimi izdelki, na kateri so obiskovalci lahko poiskali majhno pozornost za obdarovanje in postali za nekaj trenutkov v sproščenih pogovorih s prijatelji.

Tina Novak Samec, foto Damijan Simčič Zoso

Foto Andrej Colja

18. seja Občinskega sveta

Uresničuje se Mladinski center Štaloni

Konec oktobra so se briški svetniki sestali na 18. redni seji, na kateri so drugič v letošnjem letu sprejeli rebalans občinskega proračuna. Prihodki in odhodki so se v času od prvega rebalansa povečali za 0,04 odstotka.

Dražji od predvidenega se je izkazal nakup službenega terenskega vozila, ki bo v souporabi z briško Civilno zaščito, kanalizacija v Vedrijanu ter investicije in vzdrževanje cest. Večji izdatki bodo tudi za bivanje invalidov v varstveno delovnih centrih zaradi vedno večjega števila oseb, ki bivajo v tovrstnih centrih. Zemljišče v Noznem se je, kljub prizadevanjem občine, prodalo po nižji ceni od predvidene. Manj od predvidenega pa bodo občinsko blagajno stale plače in materialni stroški občinske uprave, prostorski dokumenti in obnova delov vodovodnega omrežja Mrzlek.

Premiki v pozitivno smer pa so se pričeli glede mladinskega centra v Štalonih. Občina Brda je projekt Mladinskega centra konec novembra prijavila na razpis LAS za razvoj podeželja.

Uresničuje se želja balinarjev. V ureditvi športnega parka Vipolže je predvidena izgradnja dvorane za balinanje. Zagotovili bodo ustrezno infrastrukturo za lokalno balinarsko društvo ter ostale ljubitelje tega športa, dvorana pa je predvidena kot zaprt prostor s tribunami in spremljevalnimi prostori. Gradnja bi se izvedla v treh fazah. V kratkem bo možna prijava na razpis za pridobitev sredstev, vendar samo za prvo fazo za izgradnjo strešne konstrukcije. V pripravi je projektantska ocena investicije in prijava na razpis. Kljub temu, da je Občina Brda investitor, je potrebno plačati komunalni prispevek. Zato je bilo potrebno v Načrtu razvojnih programov odpreti novo proračunsko postavko, sredstva pa bodo šla v namensko rabo. Za pridobitev gradbenega dovoljenja je potrebno plačati komunalni prispevek, gradbeno dovoljenje pa je pogoj za prijavo na javni razpis. Direktorica uprave občine Anita Manfreda je svetnikom pojasnila, da je Fundacija za šport objavila javni razpis za sofinanciranje športnih objektov, na katerega je smiselno kandidirati. V kolikor bi sredstva iz tega razpisa dobili, bi projekt umestili v Načrt razvojnih programov. Vrednost nepovratnih sredstev, ki bi jih lahko občina pridobila na razpisu, bi znašala 50 odstotkov od planirane vrednosti investicije v prvi fazi, in sicer 62.000 eur brez DDV-ja.

Kot vse kaže, se bodo priključitve na vodovodno omrežje kmalu razveselili tudi v Belem. Na seji je namreč vodja Oddelka za okolje in prostor, komunalno dejavnost in investicije Dejan Rusjan pojasnil, da se bodo dela predvidoma začela že do konca leta.

Sicer pa so se svetniki na oktobrski seji odločili, da se prične postopek likvidacije javnega zavoda »Študijsko središče Grad Vipolže«. Slednji je bil ustanovljen v aprilu leta 1997. Od nastanka ni posloval niti ni ustvarjal prihodkov. Kot likvidacijska upraviteljica je bila imenovana Mojca Treplak. V dvanajst članski svet zavoda Zdravstveni dom – Zobozdravstveno varstvo Nova Gorica je bil kot predstavnik občine Brda imenovan Joško Zamar iz Neblega.

Erika Koncut

19. seja Občinskega sveta

Kljub nizkemu proračunu tudi v letu 2017 večje investicije

Konec novembra so svetniki prvič obravnavali osnutek odloka o proračunu za prihodnje leto. 130 strani dolg dokument razkriva, da bo občina razpolagala le za malenkost večjo vsoto prihodkov kot v prejšnjem obdobju, ko je imela v rokah enega najnižjih proračunov v zgodovini občine. 5,7 milijonov evrov bo kljub temu občini omogočilo izvedbo nekaterih večjih investicij.

Zanje bo naslednje leto namenila kar pol drugi milijon evrov, kar je za skoraj tretjino več kot v drugem rebalansu iztekajočega se proračuna. Sicer pa bo občina zaradi planiranih investicij primorana se zadolžiti pri državnem proračunu za več kot 150 tisočakov. Največje posege v občinsko blagajno bodo predstavljali izobraževanje (1,5 milijona evrov), naložbe v promet, prometno infrastrukturo in komunikacije (0,76 milijona evrov) in lokalna samouprava (0,7 milijona evrov). Po pol milijona evrov bo občina namenila gospodarstvu, prostorskemu planiranju in stanovanjsko komunalni dejavnosti ter kulturi, športu in nevladnim organizacijam. Dan po seji je bila objavljena javna razgrnitev proračuna za leto 2017, v sklopu katere so lahko občani predlagali spremembe postavk v proračunu vse do 7. decembra. Sicer pa bodo od planiranih naložb občane najbolj razveselile obnova strehe Kulturnega doma v Medani, pričetek priprave dokumentacije za gradnjo dvorane balinarskega igrišča v Vipolžah, urejanje Mladinskega centra Štaloni in dozidava vrtca v Kojskem.

Ravno tako so briški svetniki na 19. seji prvič obravnavali osnutek odloka o ravnanju s komunalnimi odpadki v občini Brda. Namen odloka je urejanje načina, predmeta, obsega in pogojev opravljanja zbiranja in obdelave določenih vrst komunalnih odpadkov ter odlaganja ostankov predelave ali odstranjevanja torstnih odpadkov. Med poglavitnimi cilji odloka so zmanjšanje komunalnih odpadkov, preprečevanje nenadzorovanega odlaganja odpadkov, nadzor nad pravilnim ločevanjem odpadkov in izboljšanje dostopa do storitev javnih služb.

Razprava o pravilnem odlaganju odpadkov se je nadaljevala tudi v naslednji točki dnevnega reda, ko so svetniki pred seboj držali osnutek odloka o koncesiji za izvajanje gospodarske javne službe zbiranja določenih vrst komunalnih odpadkov na območju občine Brda. Koncesija, ki bi bila podeljena do sredine leta 2020, med drugim predvideva, da mora koncesionar kvalitetno, pravočasno in v ustreznem obsegu opravljati prej omenjeno storitev; zagotoviti uporabnikom enako obravnavo glede kakovosti in dostopnosti storitev; zagotoviti ustrezno zavarovanje nevarnih in zdravju škodljivih odpadkov in tekoče obveščati javnost o dogodkih v zvezi z izvajanjem javne službe. Koncesionar bo, po besedah župana Franca Mužiča, prevzel nadzor nad pravilnim odlaganjem odpadkov, kar bo deloma rešilo problematiko, zlasti na območju med mejnim prehodom Neblo in bencinskim servisom Štaloni, kjer italijanski državljani nevestno odlagajo tudi svoje smeti.

Presežek prihodkov pa bo novogoriška Ljudska univerza, katere soustanoviteljice so občine Brda, Kanal ob Soči, Miren-Kostanjevica, Renče-Vogrsko, Šempeter- Vrtojba in Mestna občina Nova Gorica, vlagala v investicijsko vzdrževanje, stroške dela in materialne stroške. Za soglasje takšnega koraka je Ljudska univerza zaprosila že konec letošnjega oktobra, gre pa se za sredstva v višini nekaj več kot 150 tisočakov, ki bi se nakopičili v obdobju 2017 – 2022. Petina presežka bo ostala nerazporejena.

Erika Koncut

Mladinski center Štaloni

Mladim ne bo dolgčas

Občina Brda si že vrsto let prizadeva, da bi v Poslovni coni Štaloni uredila prostore za druženje in delovanje mladih občanov. S prijavo na razpis LAS, pa kot kaže, na uresničitev prizadevanj ne bomo več dolgo čakali. Dejavnosti za mlade bosta ZTKMŠ Brda in Mladinski center Nova Gorica pričela izvajati predvidoma v letu 2018.

V Mladinskem centru Štaloni naj bi v prihodnjih dveh letih zaživele vsebine, namenjene otrokom, mladim in tudi manj mladim ter briškim društvom, katera v tem trenutku nimajo primernega prostora za delovanje. Tako bodo vsebine zaobjele štiri različne sklope, in sicer počitniško varstvo otrok, neformalno izobraževanje, šport in prosti čas ter nenazadnje kulturo in umetnost.

Možnosti za aktivnosti bo torej veliko, od predavanj, delavnic in tečajev, do glasbenega, filmskega in fotografskega ustvarjanja. Nenazadnje bo omogočena tudi dodatna pomoč učencem pri šolskih obveznostih in možnost dostopa do internetne povezave in uporabe računalnikov. Staršem bo na voljo prostor, kjer bodo lahko svojim otrokom priredili razne zabave.

In kakšno podobo bo imel Mladinski center? V nadstropju bodo urejeni družabni in študijski prostori mladinskega centra, prostori za društva in večnamenski prostor s sanitarijami, niša za napitke in prigrizke ter čajna kuhinja. S posegom se bo urejalo nekaj več kot 240 kvadratnih metrov še neobdelanih površin, za ureditev prostorov pa bo potrebno odšteti skoraj 180 tisočakov.

Erika Koncut

Občina Brda primer dobre prakse

Diplomati z zahodnega Balkana v Brdih

V sredini novembra so občino Brda spoznali mladi diplomati iz držav zahodnega Balkana, ki so se v Sloveniji udeležili delovnega obiska, namenjenega spoznavanju dobrih praks črpanja evropskih sredstev.

Mlade diplomate sta v Gonjačah sprejeli direktorici uprave Občine Brda Anita Manfreda in Zavoda za turizem, kulturo, mladino in šport Brda Tina Novak Samec.

Diplomati so obisk pričeli ob razglednem stolpu v Gonjačah, kjer jim je, ob prekrasnem pogledu na z žarečim soncem obsijane briške griče, direktorica občinske uprave predstavila projekte, pri katerih so bila uspešno črpana evropska sredstva. Izpostavila je kohezijske projekte ter energetsko sanacijo šolskih objektov in občinske stavbe, s čimer si je Občina Brda v letu 2015 med malimi občinami prislužila naziv najbolj energetsko učinkovite občine v Sloveniji.

Sledil je voden ogled Šmartnega, briškega turističnega bisera, ki je v času obiska gostil drugi največji briški praznik – martinovanje. Spomnimo, da je bilo jedro te vasice obnovljeno s pomočjo evropskega denarja.

Primer odličnega sodelovanja in povezovanja med različnimi institucijami in deželami je v občini Brda gotovo Vila Vipolže, ki so si jo ogledali mladi diplomati. Direktorica ZTKMŠ Brda jim je predstavila potek obnove, uspešno delovanje v preteklem letu, kot tudi niz prejetih nagrad.

Delovni obisk, ki se je sicer dopoldne pričel v Štanjelu ter nato v Novi Gorici, so diplomati zaključili v Kleti Brda.

Občina Brda, upoštevajoč uspešno izpeljane projekte, višino prečrpanih evropskih sredstev ter prejetih nagrad, gotovo sodi med občine, ki so znale možnosti razvoja s pomočjo Evropske Unije najbolje izkoristiti.

Tekst in foto Erika Koncut

21 let Briškega časnika

V Hiši Marica

Sredi decembra smo se člani uredništva zbrali v Hiši Marica, kjer nas je prijazno osebje razvajalo z briškimi kulinaričnimi dobrotami. Ob toplini tamkajšnjega ognjišča smo prijetno kramljali in obujali spomine na 21-letno prehojeno pot Briškega časnika. V Hiši Marica – ime je dobila po »noni« Marici, ki je otroke razvajala z domačimi dobrotami – so nam postregli z izbranimi tradicionalnimi jedmi in vrhunskimi vini. Na začetku sta nas pozdravili glavna in odgovorna urednica Anita Manfreda in Lucija Princič Terpin. Župan Franc Mužič nam je čestital in zaželel še veliko zanimivih zgodb. Zahvaljujemo se gostiteljem za prijetno postrežbo in prijaznost, vam, drage bralke in bralci, pa obljubljamo, da vas bomo še naprej obveščali o vseh pomembnih trenutkih, ki se bodo zvrstili v letu 2017.

Lucija Princič Terpin

Sveti Križ nad Kojskim

Otvoritev prenovljene mrliške vežice

… Sreča je, ko se delo opravi in ko imaš nekoga rad … (T. Pavček)

V nedeljo, 11. decembra 2016, je pri svetem Križu nad Kojskim potekalo sklepno dejanje prenove mrliške vežice, slovesna otvoritev. Poleg domačinov je moderatorka Helena Vendramin posebej pozdravila župana Franca Mužiča, direktorico občinske uprave Anito Manfreda, direktorico ZTKMŠ Tino Novak Samec, podžupana Žarka Kodermaca, župnika Jožeta Ipavca, arhitekta Mitjo Skubina, predsednika VS Kojsko Vasilija Vendramina in prisotne svetnike Občine Brda. Poseben pozdrav pa je namenila Miranu Klanjščku, ki je bil glavni motor in srce tega projekta. Poleg njega so sredstva za obnovo prispevali Občina Brda, VS Kojsko in VS Hum iz naslova letnih sredstev za vzdrževanje.

Miran Klanjšček je bil prvi povabljen k mikrofonu in je dejal: »To je zame eden najlepših dni, ko smo zbrani pri otvoritvi tega objekta. Zahvaljujem se Občini in županu, Mitji Skubinu, izvajalcem del in Tomažu Perku za darovano sliko v vežici.«

Predsednik VS Kojsko Vasilij Vendramin je povedal: »V sklopu lanskega praznovanja 500-letnice oltarja cerkve sv. Križa je bilo nekaj obnovitvenih del, kolikor so dopuščala sredstva. Mrliško vežico pa bi obnavljali postopoma, v več fazah. Tu je nastopil naš vaščan Miran Klanjšček, ki je po predhodnem posvetu z županom ponudil pomoč. Vse od projekta, ki ga je izdelal Mitja Skubin, do obnove so dela potekala zelo hitro in učinkovito. Miran je bil gonilna sila, časovni kontrolor in nadzornik del. V treh delovnih akcijah, ki so združevale vaščane Kojskega, Brestja, Huma in Snežatnega, pa je bila očiščena in urejena okolica.«

Župan Franc Mužič je pozdravil prisotne in se posebej zahvalil Miranu Klanjščku in vsem, ki so prispevali k sedanji podobi sv. Križa, vežice in okolice. Cerkev sv. Križa je namreč pomembna turistična točka in od tu je sedaj še lepši pogled na vse strani.

Vežico je blagoslovil domači župnik Jože Ipavec.

V kulturnem programu so sodelovali MoPZ Srečko Kumar pod vodstvom Bogdana Kralja, recitatorke Sara in Fiona Pahor, Eva Krapež in Ema Marušič.

Predsednik VS Vasilij Vendramin je Miranu Klanjščku v zahvalo izročil simbolično darilo. Rezanje traku pa je pripadalo Miranu Klanjščku, Francu Mužiču in Vasiliju Vendraminu (na fotografijah).

Po zaključenem programu so si prisotni ogledali prenovljeno vežico in bili nad sedanjo podobo navdušeni. Sledila je pogostitev in prijetno druženje.

Tekst in foto Milena Beguš

iHELP

Občini Brda certifikat Srcu prijazna občina

Občina Brda je 18. novembra prejela naziv »srcu prijazna občina«, ker je občanom omogočila večjo varnost preko iHELP mobilne aplikacije in seminarja temeljnih postopkov oživljanja z uporabo defibrilatorjev.

Isti dan sta potekala dva seminarja temeljnih postopkov oživljanja z defibrilatorjem za zaposlene na briški občini in podjetja Klet Brda.

Vsakemu občanu Brd, ki bo naložil iHELP aplikacijo, bo ekipa iHELP-a aktivirala nadgradnjo iHELP aplikacije Varnostni paket 500!

Na briški občini si je ekipa zastavila prednostne cilje izboljšati ozaveščenost o problematiki srčnega zastoja, reševanja, odzivnosti na pomoč, skrajšanju časa reševanja, da bi omogočili verjetnost preživetja. Eden od ciljev je tudi, da v Občini Brda zgradimo mrežo prvih posredovalcev.

Uporabi defibrilatorjev in pomenu prvega posredovanja je bila posvečena tudi prejšnja številka Briškega časnika.

Erika Koncut, foto arhiv iHELP

Zgodba o času, ljudeh in cesti

Cesta med Mirnikom in Golim brdom končno odprta

Vije se ob mejni reki Idriji. Ob njej so se menjala ljudstva, lastniki in vladavine. Reka je videla Rimljane, Kelte, Ilire, Slovane, okušala čase avstro-ogrske monarhije, fašizma pod Italijo in komunizma pod Jugoslavijo.

"Pod Avstrijo se je dalo mejo svobodno prestopati. Pred Mirnikom (italijanski Mernico) je bila mejna stražarnica, in če so ljudje pripeljali drva ponoči, je straža samo dvignila verigo, ki so jo zvečer potegnili čez cesto. To je bila vsa meja," začenja svojo pripoved o cesti Danilo Pilokov, najstarejši vaščan Golega Brda. Potem je prišel fašizem s svojimi metodami in komunizem s svojimi. "Ja, po priključitvi k Jugoslaviji (leta 1947) se še govoriti ni smelo. Na velikonočni ponedeljek, ko je v Golem Brdu tradicionalni shod, so prišli ljudje od vsepovsod. Ma eni so stali na eni strani Idrije, drugi na drugi. Z italijanske strani so nas hodili gledat, kako nam je pod Jugoslavijo in nam čez reko metali bonbone in pomaranče. Gor in dol so hodili jugoslovanski vojaki in nismo smeli govoriti z onimi čez reko. Ljudje so se naredili neumne, obrnili so se eden proti drugemu in si kričali, a tisto, kar so kričali, je bilo namenjeno njim na drugi strani. In kričali so zato, da so jih ti slišali. Če so vojaki koga dobili, so ga peljali v 'zapor'. Imeli so ga v Kavčičevi hiši pod stopnicami. Kakih dvajset ljudi so polovili na tistem shodu, a so jih kasneje izpustili," se zasmeje Danilo.

Težko je bilo življenje pod Jugoslavijo. Domačini so sicer imeli dvolastniško izkaznico, a v njej je pisalo, da lahko gredo samo na njivo in da ne smejo ničesar nesti ne dol (v Italijo) ne gor (v Jugoslavijo). Ženske so se znašle in med svoja oblačila skrile kakšen kilo sladkorja ali pet dekov kofeta, drugo je bilo že bolj tvegano. Jugoslovanski cariniki so imeli železne drogove, s katerimi so prebadali tovor na vozu, in sokolje oči, ki so opazile, da se je Joščev Pepi vrnil z njive onstran meje s 'potopljanimi' šolni. Peljali so ga v 'zapor'na zaslišanje, a so ga potem izpustili. Manj sreče je imel Korneljo iz Brega, ki je kupil za sestro Ciljo 'tak lep firtoh' in ga skril v breme sirščа. Carinik mu je breme razkopal in Korneljo je dobil mesec dni zapora. A je raje utekel čez. "V tistih časih je nastalo šest resnic," se namuzne sogovornik. "Prva, na bone. Druga, na kupone. Tretja, na obvezno oddajo. Četrta, na prosto prodajo. Peta, v vrsti stojiš. Šesta, nič ne dobiš. Je bila velika propaganda, naj ne vzamemo bele moke od zaveznikov, bogve kaj da je v tisti moki. Ma vsi smo jo vzeli, smo naredili lazanje in spekli kruh."

"Ljudje z obeh strani smo se razumeli zmerom 'glih'" modruje Danilo. "Saj nas je ločila samo meja. Ljudje smo bili zmerom 'glih'. Vsi smo govorili isti jezik. Nono mi je pravil, da 1848-ega ni bilo v Prapotnem (Prepotto na italijanski strani) nobenega, ki bi znal furlansko. Vsi so govorili slovensko. So morali v šole, da so se naučili furlansko. Do 70. leta v prejšnjem stoletju so bile tudi maše na italijanski strani slovenske. Danes v Prapotnem ne znajo več slovensko, v Mirniku, ki je slovenska vas, govori slovensko samo še nekaj starejših ljudi. Mladina se ne druži več, kot smo se mi. Mi smo skupaj rasli, delali, živeli, peli."

Življenje se pač spreminja in teče dalje. Maloštevilni prebivalci tostran meje so z veseljem dočakali dan, ko je bil ukinjen mejni prehod v Golem Brdu, ki jim je oteževal življenje. Pa so jim leta 1995 Italijani zaprli cesto s pretvezo, da ji grozi plaz. Štiri leta je ostala cesta, ki povezuje Mirnik z Bregom in Golim Brdom ter ostalimi kraji v Brdih, zaprta. V vaščane se je naselil sum, da je bilo zaprtje ceste namerno. Pred tem so namreč Italijani prihajali v Golo Brdo po 'špežo', bencin, meso, našim pa je cesta občutno skrajšala in olajšala vožnjo na Dobrovo ali v Gorico. Lani jeseni so cesto ponovno zaprli in jo spremenili v veliko gradbišče. Italijanske oblasti trdijo, da so naposled začeli dela, ki bi jih morali že konec leta 1990. Tudi tokrat so se v ljudi naselili strahovi, da se bo zgodba ponovila in bo obnova trajala v nedogled. Se pa prebivalci bližnjih krajev na drugi strani meje niso dali odgnati. Vztrajno (in z mnogimi peripetijami) so rinili po ozki strmi poti v Breg in potem v Golo Brdo po bencin na črpalko, ki so jo po 'plazu' morali zapreti, a je zdaj ponovno odprta. Za njimi je ostajala prenekatera neljuba sled, preobremenjena cesta med Bregom in Golim Brdom je 'vzcvetela', Breg pa se je za eno leto spremenil v hrupno križišče.

Ozka strma pot v Breg je bila eno leto glavna prometna povezava med Mirnikom in Golim brdom

Župan občine Dolenje Diego Bernardis in župan občine Brda Franc Mužič s strokovnimi službami in izvajalci del na ogledu terena

Naposled so cesto vendarle odprli in v začetku letošnjega novembra so po njej lahko zapeljali prvi avtomobili. Pol kilometra dolgo cestišče med Mirnikom in Golim Brdom so razširili na skoraj šest metrov, ga utrdili in zavarovali z bankinami ter uredili odvodnjavanje in razsvetljavo. Tisti pol kilometra dolg kos ceste, katero je bila zgradila rajnka Avstrija in je bila sprva kolovoznica, ki je povezovala italijanski Mernico s slovenskim 'kamunom' (Kožbano) in Korado, je zdaj končno prevozen. Oba župana, Diego Bernardis iz občine Dolenje (Dolegna) in naš Franc Mužič, sta ob odprtju poudarila njen pomen za povezovanje med sosedi in razvoj turizma. Tako so se končali križi in težave ljudi ob cesti, ki povezuje dvoje vasi, dvoje držav, dvoje kultur, in jo je meja krojila in ukrojila v svojevrsten pomnik življenja, ki veselo ali manj veselo že skozi stoletja teče ob njej.

Iva Sivec
Foto Erika Koncut in Mateja Mavrič

Briška Simbioza giba

Medgeneracijska zgodba

Dobro smo se razmigali. Brda so gibala. Gibala je vsa Slovenija in vse generacije. Spodbudila nas je akcija Simbioza giba 2016. To je medgeneracijsko sodelovanje, povezovanje, gibanje, miganje, šport in rekreacija, aktivnosti, ki so pomembne za vsa življenjska obdobja. Brda so se vseslovenskemu projektu pridružila tudi letos. Akcijo v organizaciji ZTKMŠ Brda so podprli s prostovoljnim delom in pozitivno energijo tudi posamezniki.

V četrtek, 13. oktobra, so Vilo Vipolže obiskali, nas razgibali in do solz nasmejali člani in članice Žoga benda, varovanci Doma upokojencev iz Podsabotina. Varovanci so preživeli še en nepozaben in aktiven dan, nam pokazali in dokazali, da je življenje nepopisno lepo v vseh življenjskih obdobjih in da pozitivna energija in smeh na obrazu lahko premikata gore. Kako naj ne bi bili nasmejani, ko pa jih s svojo energijo dan za dnem bodri in navdihuje fizioterapevtka Romina Velušček, ki jo imajo varovanci neizmerno radi. Skupaj z ekipo Žoga banda so ta dan v Vili Vipolže migale tudi mlajše generacije.

Po dvodnevnem počitku in masiranju razbolelih smejalnih mišic na obrazu smo se ponovno aktivirali. Podali smo se na potep po Sabotinu. Park miru nas je s svojo burno zgodovino prevzel. Pot nas je vodila do ostankov cerkvice sv. Valentina. V jesenskih odtenkih nas je na grebenu pričakal ruj v vsej svoji intenzivnosti in toplini barv in nas vodil vse do koče. »Kdaj gremo v kaverne? Kje je stric, ki nas bo peljal v kaverne?« je pred kočo odmevala otroška neučakanost. In prišel je, vodič, ki nam ga je za to priložnost brezplačno pripeljal Bogdan Potokar, skrbnik Parka miru na Sabotinu, najemnik bivše karavle in lastnik muzejske zbirke iz prve svetovne vojne. Sledilo je dvourno odkrivanje in učenje, spoznavanje mračnih, s krvjo prepojenih zgodb, druženje in smeh, preplet številnih emocij v paketu nepozabnega doživetja. To je naš Sabotin, simbol miru, združevanja in povezovanja. To je bil tudi naš namen – domače biserčke, polne naravoslovnih in kulturnozgodovinskih znamenitosti, približati občanom. Brike in Brici, kdaj ste nazadnje obiskali Sabotin?

Sobota. 15. oktobra, je obetala slabo in deževno vreme, zato smo tretjo aktivnost, ki je potekala v sklopu briške Simbioze, prestavili za teden dni. Tako smo se v soboto, 22. oktobra podali nekoliko bolj v nižino, z električnimi kolesi po italijanski strani Brd. Po ravnini so se kolesarji z vso močjo poganjali in se predajali jesenskemu vetriču, na strminah pognali električni pogon in se v prehitevanju ostalih kolesarjev hudomušno nasmihali. Po dveh urah in pol potiskanja pedal smo se vrnili na začetno točko, pred Turistični informacijski center na Dobrovem, kjer smo si zjutraj kolesa tudi izposodili. Najmlajša člana kolesarske ekipe sta bila nad e-kolesi tako navdušena, da sta po koncu ture naredila še manjši krog.

Trije dnevi, tri aktivnosti, veliko gibanja in druženja, predvsem pa širjenje zavedanja, kaj v Brdih vse imamo in kaj lahko doma počnemo, tako mladi kot tudi starejši. Vse aktivnosti v sklopu Simbioze giba so bile za naše občane brezplačne.

Že se veselimo Simbioze giba 2017 in vas že danes toplo nagovarjamo in vabimo, da ste naslednje leto del te medgeneracijsko aktivne zgodbe tudi vi.

Mateja Drnovšček
Foto Arhiv ZTKMŠ Brda

Zahvala Borisu Simčiču

Urejeno biljansko pokopališče

Ko se soočiš z izgubo najdražjih, se znajdeš pred dejstvi, ki ti prej niso poznana. Si žalosten in občutljiv in takrat je zelo pomembno, kakšni so ljudje, ki jih takrat rabiš.

Tisti, ki imamo svojce pokopane v Biljani, lahko rečemo, da imamo srečo. Saj je naš oskrbnik pokopališča Boris Simčič v teh trenutkih vedno pripravljen pomagati, da uredimo vse za dostojen pokop.

Pokopališče je zelo lepo urejeno. Borisa srečaš zjutraj, opoldne, zvečer, kadarkoli je potrebno kaj postoriti, tako da je biljansko pokopališče vsem za zgled.

Za to smo Vaški skupnosti Biljana in Borisu zelo hvaležni.

Eno-gastronomsko popotovanje po Brdih

Martinova nedelja za odrivanje skritih kotičkov Brd

Čudoviti razgledi na jesensko obarvane vinograde in sadovnjake, eno-gastronomsko popotovanje po nekoliko bolj skritih kotičkih Brd, ob poti pa spoznavanje briške naravne in kulturne dediščine. Na Martinovo nedeljo, 13. 11. 2016, smo se pod skrbnim očesom najboljših vodičev, članov Planinskega društva Brda, podali na 7,5 kilometra dolgo briško popotovanje.

Iz Šmartnega nas je pot vodila skozi Imenje, do potoka pod vasjo in že je sledil vzpon med slikovitimi sadovnjaki in vinogradi vse do Vedrijana. Prvi postanek je bil prepojen z omamnimi vonji sivke sadjarsko-vinogradniške kmetije Marinič. Gospodarja sta nas pričakala kar med sadiki sivke, nato pa nas popeljala vse do kmetije, nam predstavila dejavnost gojenja sivke in izdelave izdelkov iz sivke ter nas razvajala s sivkinimi dobrotami. Nadaljevali smo do vasice Krasno, v zaselku Frlanšče zavrteli čas nazaj. Z nasmehom na obrazu ter s polno mizo dobrot so nas pričakale kmečke žene, na balkonu kolonjske hiše pa nas je toplo sprejela gospa Darinka Sirk. Ogled kolonske hiše in bogate etnološke zbirke v njej je navdušila slehernega pohodnika. Težko je bilo zapustiti ta neokrnjeni briški kotiček, vendar je do zadnje postaje bilo še kar nekaj poti. Na vrhu vasi Višnjevik nas je nekoliko prepihalo, vendar so bili razgledi od Alp pa vse do morja tako nepopisno lepi, da vetra še slišali nismo. Pesem srca ga je preglasila. V rojstnem kraju rebule in oljčnega olja so nas sprejeli briški oljkarji in nas poučili o značilnostih briških olj. Olja smo nato tudi degustirali. Eno-gastronomsko potepanje smo zaokrožili z obilnim krožnikom jote in degustacijo rebule. Zadovoljni in nasmejani obrazi skoraj dvestotih pohodnikov so tudi na naših obrazih pričarali celodnevni nasmešek. Sporočilo je bilo več kot jasno - v Brdih so preživeli nepozaben dan.

Ker pa nad pohodom niso bili navdušeni samo naši obiskovalci, temveč tudi briški akterji, ki so nam pri organizaciji in izpeljavi pohoda pomagali, kot tudi mi, zaposleni na briškem zavodu, smo že med potjo prvega pohoda snovali načrte, zbirali ideje in iskali nove poti za naslednji eno-gastronomski briški pohod. Odločili smo se, da bomo v letu 2017 organizirali dva takšna pohoda, enega pomladi in enega jeseni. Prvi bo 7. maja, drugi pa 12. novembra 2017. Zakorakajte z nami v objem domače pokrajine.

Mateja Drnovšček
Foto Arhiv ZTKMŠ Brda

Nove priložnosti za Brda

Obisk 80 županov iz francoske Burgundije

8. novembra je Brda obiskalo 80 županov francoskih občin iz pokrajine Burgundija. Župane sta od Solkana do Brd pospremila dva naša vodnika in jim predstavila Brda.

V Vinski kleti Goriška Brda sta jih sprejela župan Franc Mužič in direktorica Zavoda za turizem, kulturo, mladino in Šport Brda, Tina Novak Samec. Ker so župani prihajali iz vinorodne pokrajine, so si ogledali vinsko klet in degustirali vina. Sprejem se je zaključil ob sproščenem klepetu ter z izročitvijo simboličnih daril. Župane so spremljali tudi predstavniki francoskega veleposlaništva v Sloveniji ter gospodarske in trgovinske zbornice ter pokrajine Burgundija, zato je njihov obisk tudi priložnost za navezavo novih stikov in odpiranje novih priložnosti.

Avrigo z varnejšimi vozili

Prevoz šolskih otrok

Občina Brda je v petek, 9. decembra 2016, s podjetjem Avrigo d.o.o. podpisala štiriletno pogodbo za prevoz šolskih otrok v občini.

Avrigo bo otroke v šolo pospremil z varnejšimi vozili in z novo zunanjo podobo, vozila pa bodo izpolnjevala tudi najstrožje ekološke normative EURO 6. V praksi to pomeni prijaznejša vozila do okolja in drugih udeležencev v prometu. Če se peljemo za takim vozilom izpuha avtobusa skoraj ne zaznamo. Ni črnega dima, ni smrdljivih izpustov. Številčno pa pomeni zmanjšanje emisije CO in vrednosti HC, NOx, sajastih delcev ter dima na minimalno možno. Novi avtobusi imajo še vgrajene pripomočke, ki bistveno pripomorejo k varni vožnji, počutju potnikov in udobju voznika.

Občina je v zadnjem obdobju prejela več pomembnih priznanj; postala je Evropska destinacija odličnosti, vključena je bila v Zeleno shemo slovenskega turizma, prejela je tudi visoko priznanje Združenja novinarjev FIDJET Slovenije, Kristalni Triglav. Prav zaradi usmerjenosti občine v trajnostno zeleno destinacijo je ta pridobitev za naslednje obdobje zelo pomembna.

Vrednost 4-letne pogodbe znaša 1.179.710,00 EUR z vključenim DDV. Skupaj z vključenimi bonitetami in popusti s strani izvajalca predstavlja naveden znesek v povprečju 20 odstotkov nižje odhodke iz proračuna kot v preteklih letih.

Anita Manfreda

Tečaj računalništva

Čas za nova znanja

Jesen je tudi čas novih začetkov. Narava se po poletnem razcvetu umiri, nas obdari s pisanimi barvami in sočnimi plodovi in se počasi pripravi na zimo, utrip brezskrbnih počitniških dni se prevesi v številne službene obveznosti, otroci spet sedejo v šolske klopi. Po trgatvi se tudi nori briški utrip nekoliko umiri, zato so jesenski meseci zagotovo najprimernejši za osvajanje in širjenje novih obzorij znanj.

Ljudska univerza Nova Gorica je v okviru vseživljenjskega učenja, ob finančni podpori briške občine ter organizacijski pomoči Zavoda za turizem, kulturo, mladino in šport Brda, Bricem omogočila brezplačni osnovni tečaj računalništva. Številni telefonski klici zainteresiranih občanov so nas pozitivno presenetili, hkrati pa nam dali jasno sporočilo: Brici tovrstne tečaje potrebujejo in mi jim jih lahko omogočimo. V dveh dneh je bilo prijavljenih že več kot dvajset tečajnikov, v tednu dni pa jih je bilo na seznamu že skoraj petdeset. Z vpletenimi deležniki smo se dogovorili, da namesto enega tečaja, izpeljemo kar tri tečaje in tako občanom srednjih let, kot tudi starejšim, ki želijo postati računalniško pismeni in osvojiti osnove računalništva, omogočimo tovrstno izobraževanje. Številni tečajniki so v prijetni družbi za mesec dni ponovno pogreli šolske klopi. Prvi tečaj smo začeli v sredini oktobra, drugega konec novembra, tretji pa prihaja čez nekaj dni, na začetku januarja. Tečajniki so svoja znanja bogatili in nadgrajevali na Osnovni šoli na Dobrovem. Veseli smo, da na šoli vedno dobimo sogovornike, ki prisluhnejo potrebam zavoda in nam omogočijo, da svoje dejavnosti izvajamo tudi v samem središču Brd.

Mateja Drnovšček

Pridobivanje temeljnih in poklicnih kompetenc v obdobju 2016 - 2019

Projekt je namenjen zaposlenim, in sicer tistim, ki so stari vsaj 45 let in imajo srednješolsko izobrazbo ali manj. Namen projekta je, da bi vsak zaposleni prepoznal lastne zmožnosti ter si s pridobivanjem novih znanj in veščin povečal možnosti napredovanja na delovnem mestu, mobilnosti ali zaposlitve. Zaposlene zato vabimo in vključujemo na tečaje, ki spodbujajo in razvijajo splošno računalniško pismenost, poudarjajo pomen vseživljenjskega učenja, zdravega življenjskega sloga (v službi in doma), tečaje komunikacije ter učenja osnov tujih jezikov in slovenščine …

Vsebine so bogate, tečaji kakovostni in brezplačni, zato res vabljeni, da nas pokličete ali obiščete - skupaj bomo našli pravo rešitev za vas! Ker si želimo, da bi to možnost izkoristilo tudi največ Bricev, vabljeni tako posamezniki, kot tudi manjša in večja podjetja in organizacije. Glede na prijave dajemo možnost, da se tečaji izvajajo tudi v Brdih.

Več informacij:

Ljudska univerza Nova Gorica, 05 335 3100, milena.cotic@lung.si, alenka.podgornik@lung.si

ZTKMŠ Brda, tel.: 08 20 55 421, 051 632 903, mateja.drnovscek@brda.si

Operacijo Pridobivanje temeljnih in poklicnih kompetenc od 2016 do 2019 sofinancira Evropski socialni sklad ter Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport.

Intervju z občinskim svetnikom Domnom Drufovko

Kmetovanje na ekološki kmetiji prinaša zadovoljstvo

Domen Drufovka

Do Podsabotina sem se odpeljala skozi Plave, po strmo vzpenjajoči, ozki, ovinkasti cesti, po kateri so se Brici dolga leta vozili v dolino in naprej na vse strani Jugoslavije.

Do leta 1985, ko še ni bilo sabotinske ceste čez italijansko ozemlje od Solkana do Podsabotina, je bila ta cesta zelo obremenjena s kamioni, avtomobili in avtobusi z delavci anhovske cementarne. Sabotinska cesta je bila zgrajena na osnovi Osimskih sporazumov, ki so bili podpisani 1975 in Sporazuma o pospeševanju gospodarskega sodelovanja, tako imenovanega Osimskega sporazuma, ki je bil podpisan 1983 v Osimu. Danes, imenovana Briška cesta, omogoča Bricem enostavnejši in hitrejši dostop v dolino.

Sredi Podsabotina v bližini avtobusnega postajališča se vzpenja strma stranska cesta na Breg do turistične kmetije Pri Bregarju. Zanjo skrbi Domen Drufovka z družino in starši. Na obsežni kmetiji s sadjarstvom, oljkarstvom in vinogradništvom ter v zadnjih dveh letih še z lično urejenimi sobami za turiste najdemo toplino podeželja, domačnost in pristnost, okusimo domače dobrote in se lahko sprostimo v objemu narave. Tako so se predstavili na spletni strani, kjer vabijo goste v svoje okrilje. S prostranega dvorišča nas pogled popelje po Goriških brdih, Novo Gorico, Števerjan, tja do morja.

Podsabotin je ena izmed treh vasi Vaške skupnosti Hum, katere član je tudi Domen Drufovka. Svet vaške skupnosti se trudi reševati vaške probleme, kakor tudi povezovati ljudi, za kar organizirajo razna praznovanja.

S srednjo izobrazbo ekonomske smeri se je Domen Drufovka odločil za kmetovanje na očetovi domačiji, kjer se ukvarjajo z vsem, kar v Brdih raste in uspeva. Gojijo češnje, marelice, breskve, slive, kaki, pituralke, kostanj, pridelujejo oljčno olje in vino.

Staro poslopje poleg domačije so preuredili v manjši turistični hotel s štirimi sobami, družabnim prostorom in kuhinjo s kaminom.

Domen Drufovka je še posebej ponosen na certifikat ekološke kmetije, ki so ga po dolgih letih uvajanja, trdega dela in priprav na pol hektara zemlje z merlotom in rebulo prejeli leta 2019.

Je član briške zadruge Klet Brda, za katero meni, da se je sodelovanje izboljšalo, ker so izplačila grozdja, čeprav še vedno skromna, bolj redna kot prejšnja leta. Pripominja pa, da bi bilo mogoče boljše, ko bi vodstvo zadruge dvignilo ceno končnega izdelka, kar bi vplivalo na njihov prihodek.

Na zadnjih volitvah je kandidiral na Listi Franca Mužiča, kar utemeljuje s prepričanjem, da Mužič vsa leta županovanja uresničuje dobre ideje, da si je že na začetku začrtal pravo smer razvoja Brd.

Brda so zaradi razgibanosti gričev, odmaknjenosti od večjih mest in razpršenosti vasi ter posameznih hiš pokrajina, ki zahteva veliko premišljenega načrtovanja pri urejanju infrastrukture. Drufovka se zaveda, da je financ vedno premalo za uresničitev vseh potreb občanov. Zato morajo vsak proračun skrbno pripraviti in gospodarno pretehtati prioritetni vrstni red zadev, ki jih uprava predlaga v sprejem občinskim svetnikom.

Drufovka je tudi član Komisije za okolje in prostor, ki je s predlogi in mnenji v veliko pomoč pri odločanju občinskemu svetu, saj vedno razpravljajo o predlaganih zadevah, preden gredo v odločanje. V zadnjih mesecih veliko časa namenjajo izboljšanju razmer na področju odlaganja in odvoza smeti.

Vanda Colja

Marija in Bonifacij

Dve žlahtni gledališki igri

Marija in Bonifacij, lika vsem znane nanizanke Ena žlahtna štorija, sta v zadnjih letih prevzela vso Slovenijo, v petek, 4. in soboto, 5. novembra pa tudi obiskovalce Vile Vipolže. Na prav poseben, zanju značilen hudomušen način sta se predstavila v gledališki igri Iskrena spoved. Oba priznana in izvrstna dramska igralca, Maja Blagovič in Milan Vodopivec, sta nas s svojo predstavo popeljala v njuno skupno televizijsko zgodbo in nas večkrat nasmejala do solz. Ponovno smo se usedli v veroučne klopi in ponovili pomen desetih božjih zapovedi, tokrat v nekoliko bolj moderni verziji. Preživeli smo nasmejano urico in zanimivo srečanje z legendami malih ekranov, tokrat v živo, na odru naše vile.

Mateja Drnovšček

Goriška brda na ogledu

Nizozemski veleposlanik v Sloveniji na obisku v Brdih

V četrtek, 10. novembra, smo v Brdih gostili nizozemskega veleposlanika v Sloveniji, Barta Twaalfhovna ter njegovo soprogo. V Vili Vipolže ga je sprejela direktorica Zavoda za turizem, kulturo, mladino in šport Brda, Tina Novak Samec, kjer mu je predstavila delovanje ZTKMŠ Brda, programe, ki potekajo v Vili Vipolže in sodelovanja s tujimi veleposlaništvi v Slovenji. Potekali so tudi pogovori o mogočem bodočem sodelovanju. Kasneje je veleposlanika na Gradu Dobrovo sprejel župan Franc Mužič in mu predstavil organiziranost in delovanje Občine Brda.

Sproščeno popoldne sta veleposlanik in soproga preživela na uradnem delu martinovanja za poslovno javnost, ki je ta dan potekalo v Vinski kleti Goriška Brda. Direktor kleti Silvan Peršolja je delegacijo pospremil na ogled kleti. Seveda ni manjkala niti degustacija najboljših vin, nad katerimi sta bila gosta navdušena.

Tina Novak Samec

Pro bono ambulanta - Ambulanta za zdravstveno nezavarovane ljudi

Jaz, vi, mi vsi smo lahko jutri v takem položaju

Ambulanta za zdravstveno nezavarovane ljudi s posvetovalnico ali tako imenovano pro bono ambulanta za Goriško regijo (13 občin) je začela delovati marca 2016 pod okriljem Hiše dobrot v Skupnostnem centru Nova Gorica na Bidovčevi 2–4. Mestna občina Nova Gorica nam je velikodušno odstopila v uporabo prostore, kjer v sodelovanju z Zdravstvenim domom Nova Gorica prostovoljno delujemo zdravnik, medicinska sestra in socialna delavka.

Naši uporabniki so vsi mali pravni subjekti, samostojni podjetniki, prekarni delavci in ljudje, katerih mala podjetja so zaradi gospodarske in finančne situacije v Sloveniji v prisilnem stečaju, imajo zdravstveno kartico »zamrznjeno« in s tem preprečen dostop do javnih zdravstvenih storitev. Takih je v Goriški regiji, po statističnih podatkih AJPES-a, približno 650 na mesečni ravni. Starostna populacija le-teh je razpeta med 30 in 55 let, v agoniji pozabljajo na lastno varnost in zdravje. Ti ljudje so se znašli v stiski, v poraznem finančnem položaju ter v ogroženem minimalnem socialnem miru, velikokrat na robu preživetja. Tako si, kljub različnim kroničnim obolenjem, ne zmorejo privoščiti obiska pri zdravniku, kaj šele kakšne preiskave in prepotrebnih zdravil. Za kronična obolenja pa vemo, da če jih nimamo pod kontrolo, imajo one nas, kar povzroča poslabšanje zdravstvenega stanja, invalidnost, nemalokrat tudi v smrt. Neizpodbitno dejstvo je, da je finančni učinek za nas davkoplačevalce in posledično za državo pozitiven, če se v primeru zdravstvenih težav obrnejo na našo ambulanto. Kot je neizpodbitno dejstvo, da še nobena ustanovljena pro bono ambulanta v Sloveniji (Ljubljana, Maribor, Koper, Velenje …) ni imela dela. Ljubljanska deluje od leta 1993 in mreža le-teh kot tudi javnih kuhinj se nezadržno širi, v posmeh državi ali kot ogledalo državi.

Preskočiti je potrebno le odpor in presekati miselnost, da je to ambulanta, ki je namenjena lenuhom. Ne. Jaz, vi, mi vsi smo lahko jutri v takem položaju. To je dejstvo. Za brezdomne je poskrbljeno na drug način in niso naši potencialni uporabniki. To zapišemo zaradi nerazumevanja in napačnih interpretacij.

Posebno pozornost posvečamo tudi starejšim občanom z najnižjimi pokojninami ali socialnimi transferji, ki jim ne omogočajo plačila dodatnega zdravstvenega zavarovanja in nimajo za dodatno plačilo že predpisanih zdravil za kronična obolenja. Te jim potem mi zagotavljamo, iz doniranih zdravil od ljudi s cele Slovenije, ki nam jih pošiljajo ali dostavijo osebno. Samo v Novi Gorici je najmanj 70 ljudi, ki jim Dom upokojencev Nova Gorica omogoča edini topel obrok v dnevu. Zanje imamo tudi na razpolago socialno delavko - prostovoljko, ki je specializirana na področju gerontologije in jo v primeru kompleksnejših težav povežemo z uporabnikom.

Za naše delovanje pa potrebujemo sredstva - za tekoče stroške in potne stroške za upokojeno zdravnico, ki se k nam vozi enkrat tedensko iz vzhodne Slovenije. Naj bo ta zapis tudi povabilo vsem upokojenim zdravnikom, ki so se pripravljeni prostovoljno vključiti in podariti svoj čas, znanje in strokovnost za ljudi na robu, prisrčno vabljeni in dobrodošli.

Nada Ranisav Lartey, dr. med., spec. spl. medicine
Lilijana Remec, dipl. m. s., koordinator zdravstvene oskrbe
Ana Jug, univ. dipl. iur., svetnica MONG

Nebelska skupnost pod pritiskom

Kdaj vestno odlaganje smeti?

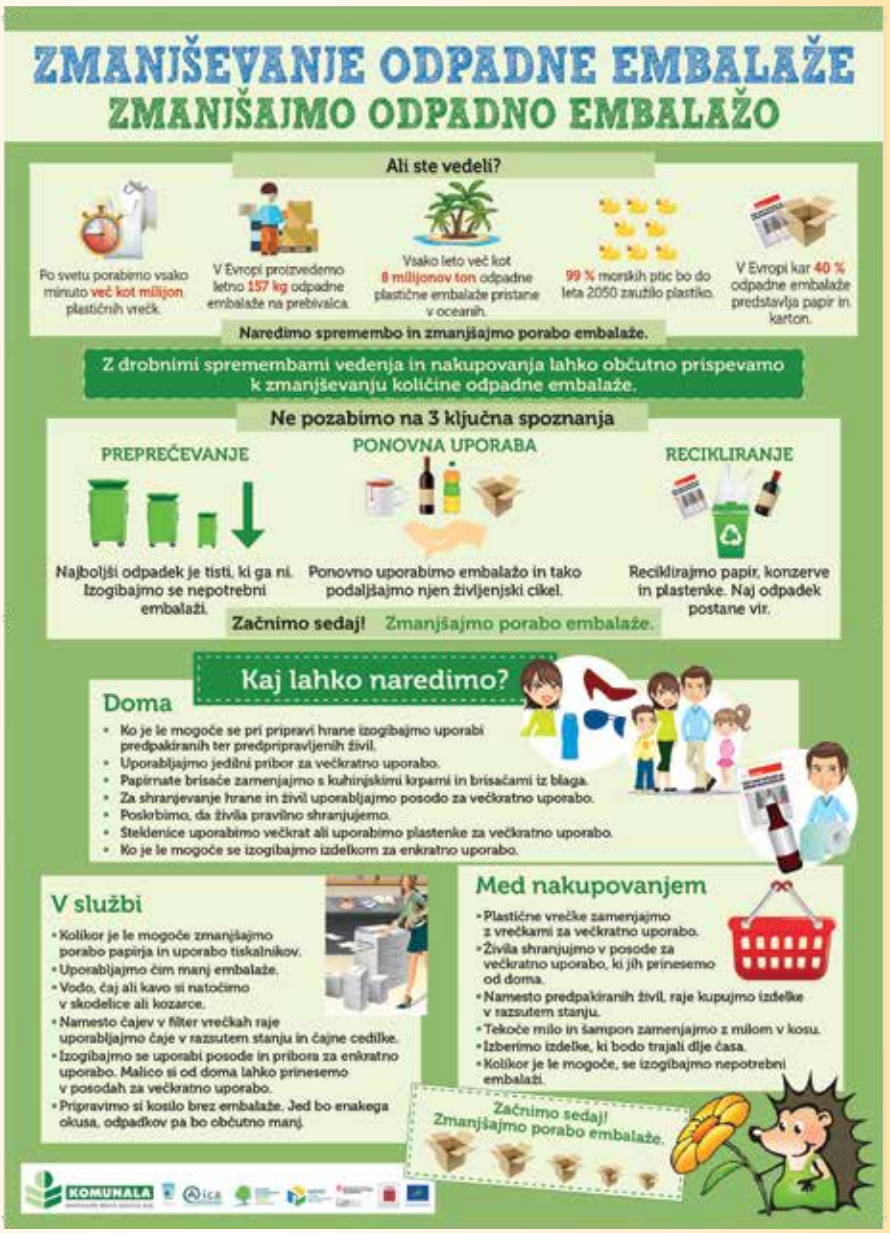
Na 18. redni seji Občinskega sveta je svetnica Lilijana Kastelic izpostavila problematiko, da se na območju do mejnega prehoda Neblo odlaga ogromno smeti v kontejnerje, smeti pa odlagajo tudi tuji državljani, o čemer je bila takoj po seji obveščena Medobčinska uprava mestne občine Nova Gorica in Brda, medobčinska inšpekcijska služba pa napotena, da nemudoma prične z izvajanjem nadzora. Za izrek kazni je potrebno dobiti kršitelja v času dejanskega odlaganja smeti, to pa se najpogosteje dogaja v popoldanskem ali večernem času, ko inšpektorji in redarji niso več na službeni dolžnosti. S podobno problematiko se srečujejo tudi v novogoriški mestni občini, ki je občanom predlagala, da se organizirajo v »vaške straže« in opozarjajo kršitelje, kako in kje lahko odlagajo smeti.

Tovrstna problematika na območju med mejnim prehodom Neblo in bencinskim servisom Štaloni, ki ga dnevno prevozi več sto italijanskih vozil, ni od včeraj. Že pred več kot petimi leti je na to opozarjala tamkajšnja Vaška skupnost, pa vendarle kako malomarni smo turisti in domačini do briške narave in okolice je prišlo še izraziteje na plano v času izvedbe čistilne akcije leta 2012, ko smo se na teren odpravili prostovoljci in vsaj deloma pripomogli k čistejši okolici. Od vseh odpadkov, ki smo jih našli v jarkih med Neblim in črpalko, so se mi najbolj vtisnili v spomin številne plastenke in pločevinke, odrabljena posoda za nafto in številni ovitki čokoladic in kalorijskih tablic, ki jih odlagajo kolesarji. Prav ste prebrali: kolesarji! Podobne odpadke boste našli tudi, če se boste sprehodili po cestah proti Koradi ali Golem Brdu. Le da se bodo v grapah pod cesto našle tudi številne pločevinke priljubljenega zelenega slovenskega piva. Najbolj pretresljivi »najdbi«? Na Križadi in pri Peternelu sem še nedavno naletela na odrabljeni transfuzijski vrečki. Pri vsem tem se sprašujem: se ljudje ne zavedajo ali nočejo zavedati, da se ob cestah, bližnjih vinogradih ali bregovih rek igrajo tudi otroci, ki radi primejo v roke vse neznane stvari. Da lahko zbolijo za bolezni, o katerih ne bi niti sanjali, če bi imeli odrasli le malo več skrbi, kam naj kaj odlagamo?

Brda se promovirajo kot ena najlepših turističnih destinacij v Sloveniji in bližnji okolici. Raj za ljubitelje kulinarike in športnih dejavnosti, med katerimi najbolj izstopata kolesarstvo in pohodništvo. Postavimo se v kožo pohodnikov: kaj pričakujemo, ko se odpravimo na sprehod ali daljši pohod v določenem kraju? V prvi vrsti, da domačini in obiskovalci spoštujejo pokrajino. To uspeva Avstrijcem, ki so tudi, od uvedbe pohodniške trase Alpe Adria skozi Brda, najpogostejši tuji pohodniki po briških gričih. In zakaj naši zahodni sosedje ne spoštujejo naše pokrajine, moramo vprašati nas. Se znamo postaviti zanjo? Nekateri že. Slišati je že bilo nekaj zgodb, kako so Brici zažugali Italijanom, ki so že bili na tem, da odložijo svoje smeti v briške zabojnike. Širi se celo zgodba o tem, kako je domačin Italijanom v avto raztresel celo vrečo odpadkov. Morda tovrsten odziv ni najbolj pravilen, bo pa potrebno razmisliti, da na mejnih prehodih, v brošurah in tudi osebno dnevne obiskovalce, kot tudi tiste, ki se v Brdih zadržujejo več časa, opozarjamo, da spoštujejo briško pokrajino in odpadke odlagajo na za to določena mesta.

Premik naprej bosta zagotovo pripomogla nova odloka o ravnanju s komunalnimi odpadki in o koncesiji za izvajanje gospodarske javne službe zbiranja določenih vrst komunalnih odpadkov, o katerima pišemo več v poročilu o 19. redni seji Občinskega sveta. Ali bo koncesionar uspel doseči germansko disciplino, po kateri se tako radi zgledujemo, tudi na področju briške snage, pa bo pokazal čas. Upanje umre zadnje, pravijo.

Erika Koncut

ŠOLA NEKOČ

ZGODOVINA ŠOLSTVA V GORIŠKIH BRDIH

Prve šole v Brdih so bile v Kojskem (ustanovljena leta 1826), v Biljani (ustanovljena leta 1860) in Podsabotinu (ustanovljena leta 1862). V drugih vaseh takrat še ni bilo šol. Otroke so poučevali duhovniki in redki izobraženci v tako imenovanih farnih – nedeljskih šolah. V šoli so se učili osnovnega branja, pisanja, računanja in verouk. Šole so bile v vseh vaseh enorazredne, učni jezik je bil slovenski.

Po letu 1869 se je mreža šol tudi v Goriških brdih naglo širila. Šole so se odpirale v vseh večjih krajih – v Medani (1869), Fojani (1870), Cerovem (1873), Šmartnem (1873), Vedrijanu (1873), Vipolžah (1873), Višnjeviku (1876), Kozani (1880), Hruševlju (1890), Šlovrencu (1890), Neblem (1905) in na Dobrovem (1911).

Poleg osnovnih šol so še vedno delovale farne šole. V glavnem pa so v tem obdobju (poleg duhovnikov) v osnovni šoli poučevali prvi poklicni učitelji. S tem se je izboljšala kakovost pouka.

Šolski pouk je v Brdih redno potekal do 24. maja 1915, do dne, ko je Italija napovedovala vojno Avstro-Ogrski. Odprla se je Soška fronta. Pouk je bil ukinjen, šolska poslopja so se spremenila v vojaške bolnišnice.

Ko se je leta 1918 končala 1. svetovna vojna, je bilo upati, da se bodo odprle slovenske šole, ki so bile ukinjene ob izbruhu vojne leta 1915. Po svečanih obljubah italijanske vlade so vsi pričakovali, da dobijo v Brdih celo več šol, kot smo jih imeli pod Avstro-Ogrsko. Razočaranje v tem pogledu je bilo veliko. Ne samo da šol ni bilo več, še tiste, ki jih je »dala« Avstrija, je Italija »vzela«. Tako so bili v Brdih ves čas, od konca 1. svetovne vojne pa do kapitulacije Italije, brez slovenskih šol. Otroci so morali obiskovati italijanske šole, kjer so jih vzgajali v tujem in narodnostno sovražnem duhu. Slovensko se je poučevalo ilegalno v manjših skupinah oziroma krožkih.

Takoj po kapitulaciji Italije so se začele ustanavljati slovenske šole. Za Brda je bil okrožni prosvetni referent in šolski nadzornik Ludvik Vitez – Slavko. Iskal je sposobna dekleta in fante, ki bi poučevali briške otroke. Nemško bombardiranje Šmartnega, Cerovega, Števerjana in Podsabotina konec septembra in oktobra 1943 je začetek šolskega leta nekoliko zadržalo. Sledila je še novembrska sovražna ofenziva, ki je zajela cela Brda. Kmalu po tej ofenzivi so odprli prve obnovljene slovenske šole. Med ljudmi je zavladalo nepopisno veselje. Približno 1000 otrok pa je poučevalo le 18 učiteljev. Šole so odprli skoraj v vsaki vasi.

Šolsko leto 1944/1945 so začeli z mnogo večjo pripravljenostjo za uspešen pouk. Učitelji so dobili tudi prve pripomočke, s katerimi so si olajšali delo. Nov šolski nadzornik je postal Oskar Venturini. V tem šolskem letu so v Brdih odprli 22 osnovnih šol s 35 učitelji.

Z majem 1945 je nastopil nov čas in zavel je nov duh. Ljudska oblast se je med drugim lotila tudi šolskega vpraševanja.

Nove družbene razmere so prinesle tudi spremembe šolstva. Ukinjale so se partizanske šole, zavezniki so odpirali svoje. Pouk se je odvijal v starih šolah ali v privatnih stavbah. Obiskovalo ga je malo otrok. Zavezniška šola ni bila priljubljena med ljudstvom. Dogajalo se je, da je fronta ob podpori prosvetnih oblasti in ljudstva odpirala druge šole. Te šole so obiskovali otroci najzavednejših staršev. V Brdih so imeli dvojne šole v Cerovem, Višnjeviku, Kojskem, Kozani, Biljani …

Po priključitvi k Jugoslaviji se je naše šolstvo znašlo pred novimi problemi. Primanjkovalo je strokovno usposobljenega učnega osebja. Na območju Brd je bilo precej učiteljev, ki so se šolali na italijanskih učiteljiščih, nekateri so se šolali v Jugoslaviji, kar precej pa je bilo učiteljev tečajnikov – le z osnovnošolsko izobrazbo.

V skladu s petletnim planom so začeli ustanavljati sedemletne osnovne šole. Kdor je zaključil sedemletko, se mu je priznala izobrazba nižje srednje šole. S šolskim letom 1948/1949 so se odprle sedemletke v Kojskem in na Dobrovem. Sedemletka se kot organizacijska oblika ni obdržala. Že s šolskim letom 1950/1951 so se višji razredi preoblikovali v gimnazije, nižji pa v osnovne šole in to z ločenim vodstvom.

Kljub temu, da sta bila nižji gimnaziji na Dobrovem in v Kojskem, so po vaseh, kjer so bile osnovne šole, ostali tudi višji razredi. Tako je dobrovska nižja gimnazija štela leta 1950 le 124 učencev, kojščanska pa 108.

Zaradi tega je Svet za prosveto okraja leta 1952 predlagal obvezno prešolanje učencev po končanem 4. razredu, in sicer:

- na gimnazijo Dobrovo iz osnovnih šol Fojana, Hruševlja, Kozana, Medana, Vipolže in Višnjevik,
- na gimnazijo Kojsko iz osnovnih šol Cerovo, Podsabotin, Šmartno, Vedrijan.

V Kožbani in Golem Brdu je osnovna šola še ostala. Vasi sta zelo oddaljeni od Kojskega in Dobrovega, prevozi še niso bili urejeni in tako učenci ne bi mogli obiskovati šole.

V šolskem letu 1952/1953 so triletne nižje gimnazije prerasle v štiriletne nižje gimnazije.

Leta 1954 je bila začasno ukinjena šola v Fojani. Učenci so bili prešolani na šolo Dobrovo. Prav tako je bila leta 1954 začasno ukinjena šola v Kozani. Učenci so bili prešolani deloma na šolo Vipolže, deloma na šolo Šmartno.

S šolskim letom 1958/1959 sta se nižji gimnaziji v Kojskem in na Dobrovem združili s štiriletnimi osnovnimi šolami v osemletne osnovne šole (razvite osnovne šole).

Po vaseh so delovale štiriletne osnovne šole, šole z razredi od prvega do četrtega. Za te šole se je uveljavilo ime podružnične šole, čeprav so bile v začetku administrativno in pedagoško še vedno samostojne. Na podružničnih šolah je bil pouk kombiniran. Vsak učitelj je poučeval najmanj dva razreda.

S l. l. 1962 so bile priključene osrednji šoli na Dobrovem naslednje podružnice (bivše samostojne šole): Hruševlje, Medana, Vipolže, Višnjevik. S šolskim letom 1963/1964 so bile priključene šoli Dobrovo kot podružnice šole Kojsko, Cerovo, Šmartno in Podsabotin. S l. l. 1964 sta bili priključeni k šoli Dobrovo še šoli Kožbana in Golo Brdo.

(Nadaljevanje na str. 14)

ŠOLA NEKOČ

(Nadaljevanje s str. 13)

Po letu 1961 se je mreža prevozov naglo širila, šole pa so se ukinjale. Na šolo Dobrovo so bili prešolani vsi učenci višjih razredov iz Kojskega in Kožbane. Zaradi majhnega števila učencev je bila ukinjena podružnična šola Podsabotin. Učenci so bili prešolani v Kojsko. S 1. 9. 1964 je bila ukinjena šola Golo Brdo.

Za Brda je pomemben napredek v razvoju šolstva pomenila gradnja nove, centralne šole na Dobrovem. Nova šolska stavba je bila dograjena v septembru 1966 na mestu, kjer je prej stala stara osnovna šola.

V šolskem letu 1966/1967 so na Dobrovo bili prešolani učenci tretjega in četrtega razreda iz Medane. V šolskem letu 1967/1968 je bila ukinjena podružnična šola Višnjevik. Učenci so bili prešolani na centralno šolo Dobrovo. Vozili so jih s šolskim avtobusom. Leta 1970 so bili učenci prvega in drugega razreda iz Cerovega prešolani v Kojsko. S tem letom je bila šola v Cerovem ukinjena.

Leta 1970 je bila za Brda izredno pomembna pridobitev ustanovitev dislociranega oddelka posebne osnovne šole iz Nove Gorice na Dobrovem. V tem letu je deloval en kombiniran oddelek prvega in drugega razreda z devetimi učenci. Učilnico so uredili v gasilskem domu na Dobrovem. Ta oddelek je deloval le tri šolska leta. Zaradi neprimernega prostora in pomanjkanja kadra so bili učenci prešolani na centralno šolo v Novo Gorico. Za te učence je bil urejen prevoz v Novo Gorico s šolskim avtobusom.

Leta 1971/1972 je bilo v Brdih še vedno devet oddelkov s kombiniranim poukom, ki so predstavljali veliko oviro predvsem v prvih razredih. V prihodnje je bila osnovna skrb reorganizacija šolstva, osamosvojitev razredov v čiste oddelke.

Leta 1972/1973 so v sklop centralne šole Dobrovo spadale naslednje podružnice:

- Kojsko (učenci od prvega do četrtega razreda),
- Šmartno (učenci od prvega do četrtega razreda),
- Medana (učenci prvega in drugega razreda),
- Kožbana (učenci drugega in četrtega razreda),
- Vipolže (učenci prvega in drugega razreda),
- Hruševlje (učenci od prvega do četrtega razreda).

Razen Kojskega so imele ostale podružnice še vedno sedem oddelkov v kombiniranem pouku.

Z roditeljskim sestankom – junija 1973 je bil v Kožbani sprejet sklep o ukinitvi podružnične šole v Kožbani. Učenci so bili vključeni med vozače in všolani na podružnico v Hruševlju.

Podružnična šola v Vipolžah je bila ukinjena 30. junija 1973, v Medani 30. junija 1976, v Šmartnem in Hruševlju pa 30. junija 1984, ko so sezidali nov prizidek pri osnovni šoli na Dobrovem.

ZGODOVINA ŠOLE NA DOBROVEM

Pouk v vasi Dobrovo se je pričel šele leta 1912 z dograditvijo novega šolskega poslopja. Prvi učitelji so bili g. Ušaj, g. Škarabot in g. Prinčič. Šola je delovala tudi v času fašizma, ko so poučevali Jožef Toroš, Tončka Toroš, Ivan Šfiligoj, Roza Vendula, Novakova, Buma Gorjan, Silvana Venutti, Anita Fabrizio, Catalano, Rado Vali in Leban. Leta 1943 je začela delovati partizanska šola. Poučevali sta domačinki Duška Kožlin in Lenka Marinič. V času zavezniške vojaške uprave so na Dobrovem poučevali Janko Simčič, Zora Šfiligoj in Francka.

Najprej je bila šola na Dobrovem dvorazrednica, leta 1918 je postala trirazrednica. V času Avstro-Ogrske in vse do Gentilijeve šolske reforme je bil učni jezik slovenščina. V dobi fašizma, do ustanovitve partizanskih šol, pa je bil učni jezik italijanščina.

S šolskim letom 1948/1949 je bila na Dobrovem ustanovljena sedemletka s predmetnim poukom. Leta 1950/1951 se sedemletka razdeli na štiriletno osnovno šolo in triletno nižjo gimnazijo. Na gimnazijo Dobrovo so bili po končanem četrtem razredu prešolani vsi učenci iz osnovne šole Fojana, Hruševlje, Kozana, Medana, Vipolže in Višnjevik. V šolskem letu 1952/1953 so triletne nižje gimnazije prerasle v štiriletne. V istem šolskem letu se je osnovna šola zaradi prostorske stiske preselila v grad. Leta 1954 so bili na šolo Dobrovo prešolani učenci iz Fojane. Leta 1958 se je nižja gimnazija združila z osnovno šolo v osemletno osnovno šolo. Leta 1961 so bili na šolo Dobrovo prešolani učenci iz višjih razredov iz Kojskega in Kožbane.

Povzeto po diplomski nalogi (1984) Ivanke Škerelj

Intervju z ravnateljico Vesno Filej

»Dobro se z dobrim vrača«

Vesna Filej

Vesna Filej je ena redkih oseb, ki je na Osnovni šoli Dobrovo že zelo dolgo, pravzaprav že od njenega odprtja, ko je kot četrtošolka zakorakala v njene prostore. Po končani Višji šoli za socialno delo je vanjo vstopila v drugi vlogi – kot svetovalna delavka, nato je prevzela mesto pomočnika ravnatelja, zadnjih enajst let pa šoli ravnateljuje. Postavili smo ji nekaj vprašanj o njeni poklicni poti in osebni viziji ravnateljevanja. Odgovorila nam je izčrpno, odprto in razprostrla pogled na svoje delo.

(Nadaljevanje na str. 15)

Intervju z ravnateljico Vesno Filej

(Nadaljevanje s str. 14)

Kakšni so vaši prvi spomini na Osnovno šolo Dobrovo?

S šolo, ki letos praznuje 50 let, sem bila povezana že kot učenka. Še danes se živo spominjam otvoritve nove šole, kjer sem kot desetletna deklica v veliki gruči ljudi prisostvovala otvoritvi. Pred tem sem prve tri razrede osnovne šole obiskovala na podružnični šoli v Višnjeviku, kamor smo učenci iz Vedrijana pešačili po kolovozni poti in stezi ter velikokrat po kamenju skakali čez potok, saj je ob vsakem obilnejšem deževju odneslo leseno brv. Selitev iz skromne šole v Višnjeviku, ki je imela le eno učilnico, v novo, mogočno stavbo, me je prevzela.

Na prireditvi ob otvoritvi mi je v spominu ostal ravnatelj Peter Žigon predvsem zato, ker je nosil »zlata očala«. Ko je šola odprla svoja vrata, me je množica ljudi ponesla v njeno notranjost. Za takratni čas izredno velika in sodobno opremljena šola je naredila vtis na vsakogar, ki je vanjo vstopil. Za briške otroke, ki smo v tistem času živeli v zelo skromnih razmerah, je predstavljala selitev v to čudovito stavbo odkrivanje novega sveta. Moderne, velike in sodobno opremljene učilnice, veliki hodniki in stopnišča, telovadnica ter kuhinja z jedilnico, povsod pipe s tekočo vodo in radiatorji za ogrevanje. Veliko je bilo stvari, ki smo jih briški otroci prvič videli. Posebej naj omenim specializirane učilnice fizike, kemije, tehnike, kjer so bili vrtljivi stoli prava revolucija za učence, posebej pa smo bili navdušeni nad novo telovadnico.

Na tiste čase me vežejo zelo lepi spomini, ne le na novo šolo, predvsem na učitelje in številne kulturne dejavnosti, izlete, športne aktivnosti, ki so se že takrat izvajale in nekatere so se ohranile vse do danes.

Kako pa se je začela vaša poklicna pot?

Moji osnovnošolski učitelji so 1. februarja 1978 postali moji kolegi. Prvo službovanje po končani Višji šoli za socialne delavce v Ljubljani sem začela prav na moji osnovni šoli. Delo šolske svetovalne delavke sem opravljala do junija, leta 1989. Takrat je ravnateljevanje prevzel Peter Stres in me imenoval za pomočnico ravnatelja. Delo pomočnice sem opravljala ves čas Petrovega ravnateljevanja, dolgih 16 let. V tem času sem tudi diplomirala na Fakulteti za socialno delo.

Stres Peter se je zaradi težav z zdravjem polovično upokojil. Prvega maja 2005 sem tudi na pobudo in željo kolegov prevzela ravnateljevanje šole.

Kaj je bilo drugače, ko ste sprejeli ravnateljevanje od predhodnika in katera je bila najpomembnejša razlika z vašim prejšnjim delom?

Delo sem dobro poznala, saj sva v obdobju, ko sem bila pomočnica z ravnateljem, dobro sodelovala. Največja razlika, ki sem jo zelo hitro občutila, je bila odgovornost. V trenutku si ti tisti, ki nosiš vso odgovornost za zakonitost dela, finančno poslovanje, varnost učencev in otrok v vrtcu, skrb za delavce in to je veliko breme.

Katere osebnostne lastnosti mora imeti po vašem mnenju ravnatelj?

Biti mora energetsko dobro opremljen, da se spopada z nepričakovanimi ovirami in problemi, ki se pojavljajo in jih je velikokrat potrebno rešiti zelo hitro. Imeti mora dobre organizacijske sposobnosti, saj je šola tudi organizacijsko zelo zapleten sistem. Včasih se mora zelo hitro odločati in ukrepati.

V šolo dnevno prihaja 386 učencev, 170 otrok v vrtec in 90 delavcev. Vsak dan v šolo prihajajo tudi starši, velikokrat jim je potrebno prisluhniti.

Umetnost vodenja je v veliki meri prirojena veščina, lahko pa se je z izobraževanjem naučimo. Ravnatelj je vodja, zato potrebuje lastnosti dobrega vodje. Imeti mora razvite medosebne in komunikacijske spretnosti, čut za timsko delo. Biti mora samozavesten in prepričljiv, navdušujoč in pozitiven. Velikokrat mora znati ostati miren, raje dvakrat premisliti, počakati in šele potem odločiti. Predvsem pa mora biti visoko motiviran za delo, ceniti mora sodelavce in spoštovati starše. In najpomembnejše, imeti mora rad otroke.

Kakšna je po vašem mnenju vloga ravnatelja danes in mislite, da je ta drugačna od te, ki so jo imeli ravnatelji pred vami?

Ravnatelj mora ustvarjati pogoje, da delo v šoli dobro in nemoteno poteka. Ravnatelj skrbi za celotno šolsko delo. Odgovoren je tako za poslovno (upravno) kot tudi za pedagoško (strokovno) delo šole. Organizira in vodi delo zavoda, ga predstavlja in zastopa in je odgovoren za zakonitost dela. Ravnatelj se kot manager ukvarja z vprašanji, ki so vezana na šolski prostor in pogoje dela, s financami, šolskimi plani, razporejanjem ljudi, delitvijo nalog.

Pedagoško vodenje je v najširšem pomenu besede ustvarjanje pogojev za učenje vseh udeležencev. Kot pedagoški vodja načrtuje in spremlja pouk, vodi učiteljski zbor in spremlja delo učencev, sodeluje s starši. V tej vlogi so mu izhodišče strokovno pedagoško znanje in spoznanja.

Vodenje šole je zelo odvisno od tega, kdo si – od tvojih življenjskih izkušenj, značaja in presoje. Naštete stalnice sooblikujejo ravnateljevo avtoriteto, vtkane so v mnoge odločitve, ki jih sprejema in so prepoznavne kot stil vodenja.

Vloga ravnatelja je zelo podobna tisti, ki so jo imeli ravnatelji pred menoj. Le čas je drugačen, delo šole je veliko bolj normirano, številni predpisi, ki se stalno spreminjajo, danes veliko bolj otežujejo ravnateljevo delo. V digitalni dobi so tudi otroci drugačni, kar je potrebno upoštevati pri načrtovanju dela.

Kaj po vašem mnenju pomeni šola okolju?

Šola vedno pomeni napredek za okolje. Z vzgojo in izobraževanjem šola

(Nadaljevanje na str. 16)

Intervju z ravnateljico Vesno Filej

(Nadaljevanje s str. 15)

spreminja okolje. V primeru naše šole, ki je edina šola v občini Brda, je to središče dodatnih dejavnosti na kulturnem in športnem področju za otroke in odrasle prebivalce. Tudi šolsko delo je načrtovano tako, da začne otrok vedno spoznavati in osvajati najprej tisto, kar mu je blizu. Življenje v šoli in okolju je prepleteno, tu nastaja obojestranska korist. Povezanost z okoljem je pomembna, ker se mladi in starejši medgeneracijsko povezujejo in učijo drug od drugega. Veliko napora v šoli vlagamo v vzgojo in skrb za varovanje okolja, v ohranjanje naravne in kulturne dediščine, v skrb za lastno zdravje in zdrav življenjski slog in vse to dolgoročno pozitivno vpliva na življenje v okolju, kjer šola deluje. S svojim delom šola bogati kulturno življenje v kraju. Tudi šola sprejema vplive iz okolja, kar vpliva na spreminjanje njenega dela.

Na katere projekte, dosežke, ste najbolj ponosni?

V 39 letih se je nabralo kar veliko stvari. Šole v naravi, poletne in zimske, ki smo jih s kolegico Lilijano začele organizirati veliko prej kot na drugih šolah v bolj razvitem okolju. Danes imajo možnost bivanja v naravi učenci od 3. do 8. razreda. V preteklih časih, ko v šoli ni bilo tako velike ponudbe različnih dejavnosti, sem vedno prisluhnila učencem in iskala možnosti za dodatne brezplačne dejavnosti. Tako so se rodile tudi briške mažoretke, ŠKL, odbojka za fante…

Ponosna sem, da imamo urejeno šolo. Moje vodilo je, da je potrebno v poletnih mesecih vedno nekaj postoriti na področju investicijskega vzdrževanja, da 1. septembra pričaka učence nekaj novega. Šola je dobro opremljena z učili ter digitalno in računalniško tehnologijo. Učenci to opazijo.

Ponosna sem na dobre odnose v kolektivu. Dobro sodelovanje vseh, ki smo vpeti v delo šole, pripomore k uspehu naših učencev, tako na področju znanja, kulture, športa in drugih dejavnosti. Dobri odnosi so tudi pogoj za zadovoljstvo, večjo ustvarjalnost in delavni zagon zaposlenih.

Ko sem pred 11 leti prevzemala ravnateljevanje, je bilo na naši šoli še veliko vandalizma, nasilja in neupoštevanja pravil. Na tem področju smo zasnovali projekt, kjer je bil naš glavni cilj v posamezne dodatne dejavnosti vključevati učence. Organizirali smo dejavnosti, ki so jih učenci sami predlagali. S soudeležbo in lastno aktivnostjo so postali odgovorni in so se trudili, da so delo dobro opravili. Danes na šoli nimamo vandalizma, tudi posameznih oblik nasilja zaznamo zelo malo. Bolj razveseljivo je, da so naši učenci pri obisku različnih kulturnih in drugih ustanov ter šol v naravi največkrat pohvaljeni.

Posebna spodbuda so različni strokovnjaki in tudi naključni obiskovalci, ki pridejo na šolo in nam povedo, da so na šoli začutili pozitivno klimo. Pohvalijo tudi lepo urejeno notranjost šole in odnos učencev.

Posebej si štejem v čast tudi to, da sem v enajstih letih ob začetku šolskega leta vedno osebno pozdravila vse starše in jim na kratko predstavila glavne cilje dela v novem šolskem letu in opozorila na težave, ki smo jih zaznavali.

Najbolj ponosna sem na učence, čutim njihov spoštljiv odnos ter veselje in zadovoljstvo ob skupnem delu. To daje človeku posebno energijo in potrditev, da se je vredno truditi.

Kaj je za vas šola?

Šola je vedno prostor za učenje. Učenje je tu vedno v središču pozornosti pri oblikovanju vizije, prednostnih nalog in ciljev, razvojnega in letnega delovnega načrta. Učenje je proces in znotraj tega zavzemamo svojo vlogo kot ravnatelji, učitelji, učenci in starši.

V šoli poučujemo učence, toda tudi oni hote ali nehote učijo nas odrasle. Starši so partner pri našem delu in zato imamo v šoli priložnost, da se veliko naučimo drug od drugega.

V šoli moramo poslušat in slišat otroke. Dovolimo jim, da samostojno razmišljajo in raziskujejo, da se učijo dialoga v skupini, da se učijo na napakah. Znanje morajo povezovati z življenjskim okoljem. Učenec se aktivno uči, ko spreminja svoje znanje o svetu. Šola je tudi prostor za spodbujanje otrokove ustvarjalnosti. Učenje je učinkovito, ko se učenec tudi osebnostno razvija. Prav trdna in pozitivno naravnana osebnost mladega človeka je osnova za zadovoljstvo in uspešnost v življenju.

Brez podpore staršev šola ne more biti uspešna. Zavedati pa se moramo, da tu potrebujemo spoštljiv odnos. Zgodi se tudi, da starši ne razumejo, da šola dela v korist otroka. Marsikatero težavo bi učenci rešili brez posredovanja odraslih.

Učenci so me naučili, da je pomembno, da dobijo priložnost, da popravijo napake in tako postanejo odgovorni. Pri starših je nujno, da vzameš resno njihove pripombe ali vprašanja in stvari rešuješ odprto.S kolegi se učim vsak dan in naučili so me veliko stvari.

Kateri dogodek se vam je v času ravnateljevanja še posebej vtisnil v spomin?

Posebej se mi je vtisnil v spomin obisk predsednika države dr. Danila Turka. Kljub izredno kratkemu času od najave obiska nam je uspelo pripraviti program, ki je navdušil predsednika in goste. Dogodek je bil tudi za učence nekaj posebnega. Pa obisk invalida, mladega učitelja, ki je pristal na invalidskem vozičku, ko je po neurju na Mariborskem pomagal staršem krpati streho domače hiše. Igor Plohl je svojo življenjsko zgodbo, ki nam je segla v srce, delil z nami ob zaključku bralne značke.V naši jedilnici smo imeli učitelji in učenci solzne oči. Zgodba nam je segla v srce.

Pa nešteto nastopov naših učencev, ki te vedno znova presenetijo, napolnijo dušo in srce. Ob ponosu na ustvarjalnost otrok, ki so nastopali, vedno doživljam posebno zadovoljstvo tudi ob pogledu na učence gledalce in poslušalce, ki znajo biti odlična publika. Takrat si zaželim, da bi se starši spremenili v metulje in z nami doživljali te trenutke.

Kaj vas vodi pri ravnateljevanju? Imate kakšen nasvet za bodoče ravnatelje?

Delo s pedagoškim optimizmom, pogumom, navduševanjem. Skrb za povezovanje v šolskem prostoru in povezovanje šolskega prostora z okoljem.

Spoštljiv odnos do vseh, ki se v šoli srečujemo, do delavcev šole, učencev in staršev. Skrb za dobro komunikacijo in nudenje možnosti vsakemu, da se ga sliši. Gojiti dobre odnose na vseh ravneh in dobro sodelovati z lokalno skupnostjo.

Osebno vodilo je bilo tudi ustvarjanje pogojev, da smo prijazna šola. To pa ne pomeni, da smo razpuščena šola, pač pa dobro organizirana in zahtevna šola, ki otroku pomaga razviti potenciale in skrbi za ustvarjalnost otrok. Vedno me je spremljalo zavedanje, da so recept za spremembo vedenja pri otrocih jasna pravila, postavljanje mej in doslednost. Ob tem pa dajati otrokom možnost, da se izkažejo, da sami predlagajo in soobliku jejo dejavnosti, ki jim dajejo priložnost, da so aktivni in odgovorni.

Vedno me je vodilo spoznanje, da je ravnatelj le kapitan ladje, ki bi se v razburkanem morju potopila brez sodelovanja vseh, ki plujemo skupaj. Skupaj se veselimo uspehov in skupaj doživljamo razočaranja in probleme. Moje kolege vedno nazivam s »cenjeni sodelavci«, ker jih zares cenim.

Zaupanja ni, če ga ne gradimo v skupnem sobivanju. Spremembe so plod zaupanja drug drugemu in le skupaj lahko iščemo rešitve.

Pomembno je ravnati modro, načrtno in vedno upoštevati, da je središče našega dogajanja otrok in zanj se je vredno truditi.

Vedno me je vodil rek »Dobro se z dobrim vrača.«

Monika Prinčič

50 let OŠ Dobrovo

Ravnatelji na Osnovni šoli Dobrovo od leta 1966 do 2005

Običajno se vsak od nas rad spominja obdobja, ko je obiskoval osnovno šolo. Radi se spominjamo sošolcev in sošolk, razrednika, dogodivščin, ki so se nam pripetile, prve ljubezni, najbolj strogega učitelja, pa tistega, ki je bil naš zaupnik, tistega, s katerim smo se lahko sproščeno pogovarjali… Vsi spomini in občutki so zajeti v šolski klimi, ki je prevladovala na šoli. Na to pa je imel močan vpliv ravnatelj in njegov osebni pečat, ki ga je dal šoli.
V centralni šoli na Dobrovem se je v petdesetih letih delovanja zvrstilo šest ravnateljev. Vsak izmed njih je dal naši šoli svoj osebni in strokovni prispevek. Imeli smo čast, da vam predstavimo njihovo delo in poglede na ravnateljevanje.

1. ravnatelj Peter Žigon (od 1966 do 1971)

Peter Žigon je bil prvi ravnatelj v novem poslopju osnovne šole Dobrovo. Njegova pedagoška pot se je začela v Tolminu na učiteljišču, od koder je prišel iz domače Vrtojbe, nato pa je bil zaposlen na številnih šolah na bovškem, saj je bil pred petdesetimi leti, kot pravi, velik primanjkljaj pedagoškega kadra. Po opravljenem vojaškem roku je dve leti poučeval predvojaško vzgojo na Gimnaziji Nova Gorica, nato pa postal svetovalec in okrajni inšpektor na Okraju Gorica na tajništvu za prosveto in kulturo. To mu je omogočalo spoznavanje šol po različnih krajih Slovenije. Takrat, pravi Žigon, so bile razmere bistveno drugačne kot danes in pedagoškemu kadru je bil izziv predvsem postavljanje modernih temeljev pedagoškega poklica.

Poklicna pot ga je leta 1965 pripeljala v Goriška brda, kjer je prevzel funkcijo ravnatelja. To šolsko leto je potekal pouk na gradu na Dobrovem, saj je bila centralna šola šele v izgradnji. S šolskim letom 1966/67 pa so se preselili v nove prostore.

Žigon pravi, da so se v tem obdobju zaposleni v slabih pogojih dela trudili ustvariti dobre rezultate. To je bil čas preporoda in reorganizacije šolstva, saj so vpeljevali predmetni pouk in nastavili zametke predšolski vzgoji. V šolskih prostorih so prvič oblikovali oddelek vrtca. Ukinili so številne podružnične šole in šolo centralizirali, kar je po mnenju Žigona dvignilo kvaliteto poučevanja. Otroci, ki so bili iz bolj oddaljenih vasi, pa so imeli organiziran prevoz z mini avtobusom.

Novo delovno mesto mu je predstavljalo izziv, osebno in profesionalno rast, saj je, kot pravi, šola na Dobrovem rastla s kadrom in okoljem, v katerem se je oblikovala. Čutil je, da raste z njo, si pridobiva nova znanja. V tem obdobju se je naučil ustvariti pogoje za gradnjo nove šole, bil pa je zadovoljen tudi z odnosi, ki so se oblikovali znotraj kadra. Dober kolektiv je pogoj za dobro delo, medtem ko materialne dobrine lahko počakajo. Zanimivo je, da je v večinoma feminiziranem poklicu kot je učiteljski, bila takrat tretjina kadra moškega spola.

Vse življenje se je Žigon, poleg pedagoškemu poklicu, posvetil svoji veliki ljubezni, to je športu. Bil je učitelj telesne vzgoje, vaditelj pri Športnem društvu Partizan, pa učitelj smučanja in mednarodni smučarski in atletski sodnik, ki je svoja znanja pokazal tudi na Olimpijskih igrah v Sarajevu.

Iz Nove Gorice v Brda se je vsak dan vozil z vodstvenim kadrom takratne Zadruge, in sicer po poti skozi Italijo, za kar so pridobili posebno tranzitno prepustnico, se spominja. Njegova znanja in veščine je kmalu prepoznala tudi širša okolica, zato je bil povabljen prevzeti ravnateljsko mesto na Osnovni šoli Solkan, ki so jo takrat začeli graditi. Ravnateljevanje na Osnovni šoli Solkan je leto dni odklanjal, nato pa se zaradi družinskih obveznosti in bližine doma naposled odločil, da mesto sprejme. Na tej šoli je ravnateljeval šestnajst let, torej do upokojitve.

Na vprašanja, kakšne lastnosti mora imeti dober ravnatelj, je odgovoril, da mora biti to oseba, ki ima dovolj znanja, da razume pedagoške potrebe otrok, ki zna motivirati kader in vzpostaviti pogoje za delo z minimalnimi medsebojnimi trenji in konflikti. Predvsem pa, nadaljuje, mora oblikovati šolo, ki jo ljudje vzamejo za svojo.

Besedilo in fotografija Monika Prinčič

2. ravnatelj Franc Miklavc (od 1971 do januarja 1974)

Pokojni Franc Miklavc je svojo pedagoško pot v Brdih začel kot učitelj razrednega pouka v podružnični šoli v Višnjeviku, 1. septembra 1960, po ukinitvi podružnične šole v Višnjeviku je poučeval na centralni šoli.
V šolskem letu 1971/72 in 1972/73 ter v prvem polletju šolskega leta 1973/74 je opravljal funkcijo ravnatelja OŠ Dobrovo.
Njegova poklicna pot pa se je nadaljevala ponovno za katedrom, saj je bil učitelj tretjega razreda do 30. marca leta 1992.
Imel je prirojeni pedagoški dar za nazorno in kvalitetno poučevanje. Skrbel je za kolesarski krožek in prepričeval učence, da je matematika tudi igra.
Posluh za ljudi je znal preliti tudi v zelo posrečene karikature.

Vesna Filej
Foto Osebni arhiv družine Miklavc

Ravnatelji na Osnovni šoli Dobrovo od leta 1966 do 2005

3. ravnatelj Danilo Štekar (od 1974 do 1981)

Danilo Štekar je človek številnik interesov na različnih področjih, od športnih, saj je bil v mladosti rokometaš, do političnih in kulturnih. Med drugim je bil član Zveze kulturnih društev Slovenije in kar štiriinštirideset let predsednik Zveze kulturnih društev občine Nova Gorica in kasneje Brda. Služboval je tudi kot pomočnik direktorja SNG Nova Gorica, leta 1994 je bil ustanovitelj Lions Cluba Nova Gorica, viteškega omizja Brda in Vipavska dolina viteškega reda vina Slovenije, ustanovni član Društva za zdravje srca in ožilja Nova Gorica, pa predsednik Območne izpostave Javnega sklada RS za kulturne dejavnosti in še bi lahko naštevali. Razgledanost je zanj pomembna vrednota. Življenje ga je pripeljalo v različna delovna okolja in na različne vodstvene položaje. Njegova poklicna pot je bila vedno prepletena s pedagoškim poklicem in poslanstvom. Pedagoško poklicno pot je začel še kot absolvent biologije in kemije, in sicer ko je na OŠ Deskle nadomeščal odsotno profesorico. Pot ga je po srečnem naključju pripeljala na OŠ Solkan, kjer je sedem let poučeval kemijo in biologijo in odrasle na takratni Delavski univerzi Nova Gorica. Že takrat je bil odločen glede tega, kaj si želi. Imel je jasne cilje. Tako je kot pogoj za sprejem delovnega mesta v Solkanu zahteval laboratorij za kemijo. Ravnatelj mu je sprva dodelil premičnega, v zimskih počitnicah pa je že imel pravega, saj so preuredili del toaletnih prostorov.

Zatem je tri leta delal kot pomočnik ravnatelja na OŠ Milojka Štrukelj, nato pa je leta 1973 prevzel ravnateljevanje na OŠ Dobrovo. To delovno mesto mu je predstavljalo poseben izziv, saj je bila šola sicer končana, a brez igrišč in zunanje ureditve. Tudi službovanje v domačem kraju je bilo zanj nekaj posebnega. Kot ravnatelj je čutil notranji zagon za to delo, ki je pritegnilo še ostale okoli njega. Organiziral je številne delovne akcije, v katere so bili vključeni tako zaposleni kot učenci. Tako so na primer uredili igrišče in namestili ograjo okrog šole in igrišča ter zasadili park. Štekar si je kot osebno vodilo pri ravnateljevanju zadal razvoj otrok, ki bi bili pripravljeni vlagati v svoj kraj in kot odrasli v svojo domovino, ki bi domačo zemljo ljubili in si želeli napredka ter bili pripravljeni pogledati v svet. Zaupal nam je, da je bil čas, ko je sam ravnateljeval, čas velikih političnih iger moči in je bilo tudi šolstvo pod političnim vplivom. Ravnatelji pa so imeli s tem tudi širok nabor znanj in veščin, ki so jih morali obvladati. Znanja je izkoristil predvsem za pridobivanje sredstev. Tako je pridobil sredstva za obnovo podružnične šole v Kojskem, in to kljub temu, da je bil tedanji trend usmerjen v zapiranje manjših vaških šol. V Goriških brdih so takrat ukinili kar deset podružničnih šol, ostali sta le šoli v Kojskem in Šmartnem ter centralna šola na Dobrovem. Kot vodja aktiva ravnateljev je bil odgovoren tudi za ustanavljanje celodnevnih osnovnih šol na Goriškem. V Brdih je to postala podružnična šola v Kojskem.

Na vprašanje, katere osebnostne lastnosti mora imeti ravnatelj, mi je odgovoril, da mora biti oseba s široko razgledanostjo, kulturnik, dober organizator dela, imeti mora poslovno žilico, videti v zaposlenih in otrocih potencial, jih spodbujati k izobraževanju ter biti pošten. Štekar je po sedemletnem mandatu na OŠ Dobrovo nadaljeval z ravnateljevanjem na OŠ Fran Erjavec, takrat imenovani »OŠ ob Kornu v ustanavljanju«, nato pa poklicno delo še petnajst let opravljal v okviru Zavoda za šolstvo Nova Gorica kot višji pedagoški svetovalec za slovenske šole v goriški in videmski pokrajini, to je v Gorici, Doberdobu in Špetru. Kljub upokojitvi je bil še vedno aktiven zlasti na kulturnem področju in je bil nepogrešljiv na številnih kulturnih prireditvah na Goriškem. Še vedno ga srečujemo zlasti na prireditvah zborovskega značaja.

Besedilo in foto Monika Prinčič

4. ravnateljica Milena Stepančič (od 1981 do 1989)

Milena Stepančič je likovna pedagoginja, popotnica in estet, ki je v osemdesetih letih ravnateljevala na OŠ Dobrovo. Študirala je na učiteljišču, nato na Višji pedagoški šoli v Ljubljani smer risanje in ročna dela, študij pa nadaljevala v Reki na Pedagoški fakulteti smer slikarstvo in likovno vzgojo, nato pa še na Pedagoški akademiji v Ljubljani.

Z Dolenjske, kjer je poučevala na šoli Globodol in Sela ter Šumberk, jo je pot pripeljala na Goriško v Zadlog, saj je bila novogoriška štipendistka. Takrat pravi, sta oba z možem, ki je bil tudi učitelj, dobila številne ponudbe za poučevanje, a sta se odločila za Goriška brda, saj ju je očaral pogled na valovite griče in morje. Tako je dobila novi dom v Cerovem na šoli, kjer je poučevala prvi in drugi razred, tako kot tudi v Podsabotinu ter likovni in tehnični pouk v Kojskem. Z odprtjem centralne šole na Dobrovem pa je pričela poučevati likovni pouk.

Stepančičeva pravi, da je bila sprememba z Dolenjske v Brda res velika. Otroci so bili bolj živahni, veliko so govorili in bili neukrotljivi, dinamični ter temperamentni. Pokrajina, kot nadaljuje, oblikuje duh ljudi. Brice je, ne glede na prvi stik, hitro vzljubila in spoštovala njihovo poštenje in pridnost, delavnost.

Njeno pedagoško delo se je nadaljevalo v nekoliko drugačni smeri. Ko je ravnatelj Danilo Štekar odšel na drugo šolo, ga je nadomeščala učiteljica Marija Bizjak, in sicer kot vršilec dolžnosti. Na razpis ravnatelja pa se je zadnji dan prijavila tudi Milena Stepančič in dobila podporo zaposlenih in okolja ter tako prevzela ravnateljevanje. Ravnatelj mora imeti smisel za organizacijo, biti mora pravičen, iznajdljiv ter imeti pogled na celotno sliko. Sama si je v enaindvajsetih letih poučevanja otrok, od prvega pa do osmega razreda, pridobila dovolj pedagoških izkušenj. Pri znanju iz gradbeništva pa ji je pomagalo tudi šolsko leto, ki ga je po nižji gimnaziji preživela v klopeh srednje gradbene šole.

V obdobju, ko je ravnateljevala, pravi, je predstavljala šola izobraževalni in kulturni center kraja, je bil pa to tudi čas pridobivanja sredstev za večje projekte. Tako je podružnična šola v Kojskem dobila nadzidek, medtem ko centralna šola pa prizidek s kuhinjo in jedilnico ter učilnicami nad temi prostori. Urejena je bila tudi šolska zobna ambulanta. Šola je bila dobro opremljena, saj je imela najsodobnejše didaktične pripomočke in opremo, pa tudi računalniško učilnico.

Ravnatelji na Osnovni šoli Dobrovo od leta 1966 do 2005

Stepančičeva se z veseljem spominja likovnih in glasbenih uspehov, ki so jih v tem obdobju želi učenci na lokalni ravni, na širšem območju Jugoslavije, pa tudi Italije, kjer so sodelovali s tamkajšnjimi šolami. Z nasmehom na obrazu se spominja spevoigre »Kresniček« (avtorja Radovana Gobca), ki je nastal v sodelovanju učiteljev in učencev šole, ki so postavili likovno, glasbeno in dramaturško podobo spevoigri. Igra je bila posneta in večkrat predvajana na nacionalni televiziji, pa tudi na številnih gostovanjih. V tem obdobju, nadaljuje, so poželi športne uspehe, med drugim so postali republiški prvaki v odbojki.

Zatrjuje, da so tovrstni dosežki dokaz, da se lahko v skromnih razmerah ustvari kvalitetne dosežke. Ravnatelj pa mora, nadaljuje, pri tem biti povezovalni in spodbujevalni člen. Pravi, da je sledila osebnemu motu zasledovanja ustvarjalnosti, delavnosti in načelnosti ter grajenju medsebojnih odnosov.

Besedilo in foto Monika Prinčič

5. ravnatelj Peter Stres (od 1989 do 2005)

Profesor zgodovine Peter Stres je poklicno pot učitelja začel na OŠ Dobrovo 1. 9. 1978. »V začetku sem bil prezahteven in preveč sem pričakoval od učencev, kasneje sem spremenil metode dela,« je večkrat dejal. Zgodovino, svojo veliko ljubezen, je spremenil v pravljico. Bil je navdušujoč učitelj, učenci so ga imeli radi.

Od začetka je z učenci delil posebno strast, ki jo je imel do raziskovanja.

Pod njegovim mentorstvom so nastale številne raziskovalne naloge, ki bogatijo šolsko knjižnico.

Peter Stres se je rodil v Idrskem pod julijskimi očaki, zato mu je bila ljubezen do planin položena v zibelko. To ljubezen je prenašal tudi na učence in veliko let vodil planinski krožek.

Dva meseca po začetku poučevanja na OŠ Dobrovo je že peljal 78 učencev na Matajur.

Zgodovino je poučeval do leta 1989, ko je 1. maja prevzel ravnateljevanje šole. Šolo Dobrovo je vodil 16 let in v tem obdobju so bile vnesene številne spremembe na pedagoškem področju, med katerimi je najpomembnejša uvedba devetletke. V času njegovega ravnateljevanja je šola dobila trim kabinet, prizidek med šolo in vrtcem, številne druge izboljšave ter se didaktično dobro opremila z učili.

Zaradi zdravstvenih težav se je Peter leta 2005 ponovno vrnil v razred s polovičnim delovnim časom. Še naprej je z učenci raziskoval, planinarjenje pa je ohranil le za lasten užitek in krepitev zdravja. 30. decembra 2012 se je Peter upokojil. Sedaj je imel čas le za dve veliki ljubezni, za družino, vnuke ter za raziskovanje in pisanje.

Tako smo z njegovo smrtjo leta 2015 izgubili pomembnega človeka, intelektualca, učitelja in sodelavca, ki pa je za sabo pustil globoko sled.

Vesna Filej

Anketa • Anketa • Anketa • Anketa • Anketa

Vstop v osnovno šolo je vedno velika prelomnica v življenju. Tu se stkejo številna prijateljstva in spomini, ki jih še dolgo nosimo v srcu. Zanimalo nas je, kakšne spomine na osnovnošolska leta imajo naši sogovorniki.

Peter - Petar Kozma, Subotica

»Usoda teče naprej, nič ne vpraša, ne kod ne kam ne zakaj…«

…in kot bi Patricija Peršolja napisala: «Kaj se sploh zgodi s srcem, ko ga enkrat nekje pozabiš?« Dober košček mojega se še vedno mudi nekje po briških vaseh, šolskih stavbah, brajdah, grapah, v soteskah Birše in Pevmice, po nepozabnih stezicah otroštva.

Del spominov sega tja v september leta 1967, ko se je začela avantura potovanja po grobo asfaltirani cesti iz Kojskega v peti razred na prečudovito osnovno šolo na Dobrovem. Vozil nas je OM-ov avtobus, z naftiranim podom in vedno vklopljenim radiem, ki nam je krajšal pot s predvajanjem popevk iz Sanrema, tako da smo hitro prispeli pred šolsko stavbo, vmes smo pa zbrali poln avtobus učencev. Moja prva razredničarka je bila tovarišica Amelija Skubin, kasneje je bil razrednik tovariš Emil Markočič. Učitelj strogih nazorov, ki nas je poleg matematike učil tudi discipline in odgovornosti. Še zmeraj mi odmevajo tisti pozdravi, ko razrednik vstopa v razred: «Za domovino s Titom naprej!«

Petar Kozma

Na šoli je bilo vse novo, dišeče, in česar se takrat nismo zavedali, bila je to najmodernejše opremljena šolska stavba v Sloveniji. Bili smo premladi, ampak kasneje, veliko kasneje, smo spoznali pomen zasebnih učilnic z ustreznimi učili. S tovarišem Umbertom Bizjakom smo uživali v prekrasni, brezhibno opremljeni telovadnici, se učili gimnastike, rokometa in košarke. Takrat še ni bilo betona na igrišču, atletiko smo vadili pri potoku. Velikokrat smo kot telovadna skupina nastopali ob praznikih, obiskovali »Tivoli«, gledali Cerarja, se učili smučat na Lokvah. Koliko krat sem se samo zaradi treningov vračal peš domov v Kojsko. Tovarišica Milena Stepančič nas je pri likovnem pouku zelo pozorno opazovala in spodbujala naše ustvarjanje. Pri tovarišu Renatu Stepančiču sem se z veseljem učil tehniškega pouka in gospodinjstva. Tovariš Janez Slivnjak je v meni spodbudil veselje do zborovskega petja in še zmeraj mi v ušesih zveni tisti šolski »pianino«, s katerim je dajal intonacijo. Veliko uspešnih nastopov smo imeli s šolskim zborom. Nepozabni so zemljevidi tovariša Božidarja Mravlje in tovarišice Milene Erzetič v učilnici za zemljepis. Tovariš Mravlje nas je še marsikaj o zgodovini naučil. Tovarišici Duška Feri in Katarina Ipavec sta se trudili z mojo angleščino, sam sem se velikokrat stavke učil kar na pamet. Tovariš Štefan – Štefko Avguštin nam je skušal pojasniti vse zakone fizike, a šele pred letom sem zvedel, kako rad deklamira pesmi, posebej Prešerna in Gradnika. Tovarišica Darinka Sirk nas je učila biologijo in kemijo, a šele sedaj sem spoznal, kako izvrsten pedagog je bila in kako prijetna, draga in srčna oseba je, Brika po duši in srcu, polnem modrosti, ljubiteljica pisane besede, vredna spoštovanja. Takrat smo se jo bali. Njo in tovarišico slovenščine Maro Avguštin. Učiteljica, ki me je prevzela in v meni spodbudila ljubezen do pisane besede, do branja knjig, je tovarišica Milena Marinič. Na njo me veže spomin na šolsko knjižnico, ki takrat še ni bila tako založena kot je danes, ampak je vseeno bila eden mojih najljubših kotičkov na šoli. Tudi avtoriteta ravnatelja Petra Žigona je nepozabna. Ko zdaj srečam svoje učitelje, je veliko bolj srčno in sproščeno. Ponosen sem, da so me ravno ti in taki učitelji učili in peljali na pot življenjskih nazorov, po kateri še zmeraj hodim.

Vrtnice, ki jih je naslikala tovarišica Darinka, s podpisi vseh učiteljev sedaj krasijo mojo sobo, poleg je slika Trte z vasjo Kojsko v ozadju in sončnim vzhodom nad Sabotinom, ki jo je narisala tovarišica Stepančič, nanjo pa so se podpisali sošolci.

Hvaležen sem, ker sem lahko videl šolo s fasado iz časa mojega šolanja, preden so jo prenovili.

Predvsem pa bi se rad zahvalil za ponovno podoživljanje moje osnovne šole na Dobrovem ter za nepozaben kozarec vode iz šolske pipe sedanji ravnateljici, nekdanji sošolki iz 8. b, Vesni Filej. Hvala, ker je razumela pomen obiska šolske stavbe in mi dovolila, da po tolikih letih spet občutim dišavo preteklih časov.

Peter-Petar Kozma

Anketa • Anketa • Anketa • Anketa • Anketa

Kakšni so vaši spomini na OŠ Dobrovo

Helena Sirk Vendramin, učiteljica, Brestje

Prvošolka sem bila v letu 1968 na podružnični šoli v Kožbani, kamor sem hodila iz Noznega. Na dobrovsko šolo pa sem prišla po ukinitvi podružnice, in sicer v razred 4. a, k učiteljici Loli. Najbolj čudno mi je bilo, se spomnim, da je bilo treba dolgo sedeti pri miru, da je zvonil šolski zvonec, česar na podružnici nismo poznali.

V razredu nas je bilo preko 28. Večina učencev je bila vozačev. Naš avtobus je pripeljal na Dobrovo zelo zgodaj, vračali pa smo se zadnji. Zato smo imeli pravico do brezplačnega kosila, ki smo ga lahko jedli v šolski jedilnici skupaj z učitelji.

Zame je bil prihod na šolo Dobrovo velika prelomnica, strah in hkrati pričakovanje. Vse je bilo veliko, drugačno, organizirano, vladal je red. Spominjam se učencev, s katerimi sem pela v pevskem zboru,

Helena Sirk-Vendramin

in tekmovanja z zborom v Celju, spominjam se atletskega tekmovanja na stadionu v Novi Gorici in kolonije v Ankaranu. Spominjam se sošolcev, raznih prireditev, številnih dogodkov …

V lepem spominu imam razrednika in razredničarke ter druge učitelje, ki sem jih tekom let imela za katedrom. Skrbeli so za naš celostni razvoj. Bodrili so moje socialno-emocionalno in psihomotorično področje. Skrbeli so za razvoj samostojnosti, vedoželjnosti, komunikacije, ustvarjanja in pozitivne samopodobe. Vse so nam ponudili, od nas je bilo odvisno, koliko smo vzeli – nihče nikogar ni prosil. Rada se jih spominjam in hvaležna sem jim. Najraje pa se spomnim tistih, ki so me že takrat navdušili za poklic, ki ga sedaj opravljam.

Milena Beguš

Franko Trakonja, Senik, amaterski igralec, predsednik VS Kožbana

»Ma kako ste prav mene dobili?! Jaz v šolo nisem hodil rad. Bil sem slab učenec, ni se mi dalo učiti. Šola mi je bila odvratna. Razen telovadbe mi je bilo vse drugo muka. Vesel sem bil, ko ni bilo pouka, ko smo imeli športni dan ali ko smo trije iz mojega razreda pomagali betonirati šolsko igrišče. Ja, kako naj bi se počutil, če pa nič ne znaš, če padajo sami cveki, če doživljaš same neuspehe, danes bi rekli: strese! Seveda me je prizadelo, ko sem dobil cvek, potem pa sem pozabil in me ni več brigalo. V prvem polletju sem imel, denimo, pri angleščini celo rajdo cvekov, zadnjo šolsko nalogo pa sem pisal pet. A mi učiteljica ocene ni hotela vpisati v redovalnico, češ da sem nalogo prepisal. Šele ko me je poklica-

Franko Trakonja

la pred tablo, se je prepričala, da res znam. Še danes ne vem, kako mi je to uspelo. V šoli mi je veliko pomagala Darinka (Sirk, op. p.), šel sem se učit za vodoinštalaterja, a ko sem prišel v šolo v Ljubljano, nisem znal popolnoma nič. Ure in ure, podnevi in ponoči, sem se sam »tolkel« skozi snov, dokler nisem dobil rezultata. Drugi so vse to že znali, jaz pa sem moral zakrivati okna, da me ponoči vzgojitelj ni odkril, in kombinirati, se sam mukoma prebijati skozi vse tisto, kar bi že moral znati. Danes bi šolo naredil z levo roko, vem pa tudi, da bi v življenju potreboval več znanja, kot ga imam. Ja, čim več znanja da bi imel.«

Iva Sivec
Foto Jernej Trakonja

Andrejka Markočič Šušmelj, profesorica na gimnaziji

»Na čas, ki sem ga preživela v osnovni šoli (takratni OŠ BBO Dobrovo), me vežejo najlepši spomini. S sošolci smo bili tesno povezani, med seboj smo si pomagali v dobrem in slabem. Tako smo nekateri prihajali prej v šolo, da smo sošolcem pomagali pri pisanju domačih nalog in razumevanju snovi. Zelo solidarni smo bili tudi pri pisanju testov, saj smo si skrivaj pošiljali listke z rešitvami. Učitelji so bili kar strogi, vendar smo jih spoštovali, saj so nas veliko naučili. Tudi po pouku sem rada ostajala v šoli in sodelovala pri tisoč in eni dejavnosti. Nikoli pa ne bom pozabila naše valete. Imeli smo jo v dvorani v Medani, kjer smo pripravili celovečerni program, poln smeha in zabave. Vse tri paralelke smo bile tako povezane, da se nekdanji sošolci še sedaj pogosto dobivamo in radi podoživljamo osnovnošolske dni. Bili smo in ostajamo ena

Andrejka Markočič Šušmelj

velika družina, in ko se sedaj sredi zrelih let srečamo, se nam ni težko v trenutku preleviti v razposajeno mularijo.

Brez pretiravanja lahko rečem, da je bila osnovna šola moj drugi dom.

Kar precej dijakov novogoriške gimnazije je obiskovalo OŠ Dobrovo. Prihajajo z zelo dobrim predznanjem, ki ga na gimnaziji še nadgradijo. Veliko jih je zato uspešnih ne samo pri vsakodnevnih učnih obveznostih, ampak tudi na tekmovanjih, kjer posegajo po najvišjih dosežkih na državni ravni, najdemo pa jih tudi med zlatimi maturanti. Všeč mi je, ker v medsebojnih pogovorih ohranjajo svoje narečje in so ponosni, da so Brici.«

Andrejka Markočič Šušmelj

50 let stavbe OŠ Dobrovo

Nova šola in njena prostorska rast

Stara šola na Dobrovem je postala premajhna in ni več ustrezala sodobnemu načinu poučevanja

Leta 1966 so zgradili novo šolsko poslopje na kraju, kjer je stala stara šola. Gradnja šole je bila v tistih časih največja gradbena pridobitev v Brdih. Šola je bila zelo velika, sodobno opremljena in je predstavljala za briške otroke, ki so tedaj živeli v zelo skromnih razmerah, pravo revolucijo na področju šolstva. Z novo šolo so bili postavljeni temelji za sodobno vzgojo in izobraževanje v Brdih. Celo več, snovalci šole so videli dlje, kajti šola še danes po 50-ih letih odlično opravlja svojo funkcijo.

Potreba po novih prostorih za vrtec, ki je deloval v šoli, je bila prisotna kar nekaj let. Samoprispevek, ki je bil izglasovan 1975. leta, je omogočil, da se je 8. marca 1980 odprl nov vrtec s štirimi igralnici ob šoli na Dobrovem.

Osnovna šola Dobrovo je predstavljala veliko pridobitev za vsa Brda. Pričetek novega šolskega leta, 4. septembra 1966, je bil v znamenju otvoritve nove šolske zgradbe. Svečani otvoritvi so prisostvovali najvidnejši predstavniki vseh občinskih forumov, občinski in republiški predstavniki šolstva ter republiški in zvezni poslanci ter velika množica ljudi.

Pozdravni in otvoritveni govor je imel ravnatelj šole Peter Žigon. Osrednji govornik je bil Janko Smole, predsednik izvršnega sveta SR Slovenije. Med drugim je povedal: »Temelj vzgoje in izobraževanja je učinkovita sodobna osnovna šola. Seveda šola še ni sodobna in dobra, če ima samo novo zgradbo, ker dajejo šoli vsebino predvsem učitelji, vzgojno-izobraževalni program in učenci. Toda tudi brez ustreznih materialnih pogojev si ni mogoče zamisliti učinkovitega in uspešnega dela v šolah.«

Ob koncu prvega desetletja nove šole se je uredilo asfaltno igrišče ob šoli s postavitvijo ograje in zasaditvijo gozdička ob igrišču. Pri ureditvi so sodelovali delavci šole in učenci, ki so opravili preko 1000 ur prostovoljnega dela.

30. decembra 1983 so na Dobrovem odprli prizidek k osnovni šoli. Dograjen je bil s sredstvi samoprispevka. Šola je pridobila 5 novih specializiranih učilnic, novo kuhinjo in jedilnico, ki je tudi večnamenski prostor.

50 let stavbe OŠ Dobrovo

Leta 1986 se je zaradi prostorske stiske v vrtcu dozidalo še eno igralnico

Zaradi težav s statiko v novem prizidku se je ob sanaciji iskalo možnosti za pozidavo prostora med jedilnico in telovadnico. Leta 1990 je bil zgrajen trim kabinet, ki je ta prostor zapolnil in je pomenil veliko pridobitev za izvajanje športne vzgoje učencev razredne stopnje. Zaradi velikega števila oddelkov predmetne stopnje so bili najmlajši primorani izvajati športno vzgojo zunaj ali v razredu.

Leta 1995 je bil urejen športni park pod šolo z atletsko stezo, skokom v daljino in igriščem za odbojko na pesku. Šola je dobila prvo opremljeno računalniško učilnico.

Oktobra 1998 je dograjen prizidek, ki je šolo povezal z vrtcem. Nova pridobitev je omogočila uvedbo devetletke. Vrtec je pridobil dve jaslični igralnici, kabinet za izvajanje gibalnih dejavnosti, prostore za strokovne delavke in dve učilnici. V novih prostorih je dobila prostor tudi zobna ambulanta.

V zadnjih dveh desetletjih je bilo veliko postorjenega pri notranji obnovi šole. Zamenjalo se je dotrajane tlake, obnovilo sanitarije, garderobe, telovadnico, uredilo čitalnico v avli šole, zamenjalo opremo … Zamenjala se je tudi razporeditev učilnic.

Občina je začela pripravljati projekt za gradnjo nove telovadnice, ki je bil izdelan leta 2008, žal pa je gospodarska kriza preprečila gradnjo še tako potrebne športne dvorane v Brdih.

Leta 2011 se je začela obnova strešnih površin na centralni šoli in prizidku. Že naslednje leto je bila na teh površinah postavljena sončna elektrarna.

2013 – 2014 - Izvedena je bila energetska sanacija šole Dobrovo:

- sanacija ovoja stavbe in fasade;
- zamenjava stavbnega pohištva;
- postavitev parketa v telovadnici;
- sanacija strehe na trim kabinetu;
- montaža sprejemnikov sončne energije za ogrevanje sanitarne vode;
- zamenjava obstoječih kotlov s kotli na sekance;
- zamenjava obtočnih črpalk in
- vgradnja termostatskih ventilov.

Vzpostavljen je bil tudi centralni nadzorni sistem za vodenje kotlovnice.

Ob tem je bilo prenovljeno tudi stopnišče glavnega vhoda v šolo, na novo je bil zasajen park pred šolo.

Razveseljivo je, da se je ob postavljanju nove fasade ohranil originalni mozaik, ki simbolizira skupnost otrok in odraslih.

Utrinki z OŠ Dobrovo

Knjižnica

Veseli smo, da se v šolski knjižnici učenci dobro počutijo in radi prihajajo.

Knjižnica se povezuje z vsemi dejavnostmi na šoli. Zelo dejavna je njena vloga v različnih projektih. V okviru knjižnice potekajo bralna značka in drugi projekti za spodbujanje branja, predstavitve novih knjig, ure pravljic, srečanja z ustvarjalci, razstave, uganke, raziskovalno delo, načrtovanje kulturnih dejavnosti in vodenje učbeniškega sklada.

V šolski knjižnici se dogaja marsikaj. Najlepše je tedaj, ko je knjižnica polna učencev. Učenci so dobrodošli tudi v čitalnici, kjer je dovolj prostora za branje, pogovor, pisanje nalog, iskanje informacij …

Knjige so bogastvo, želimo si, da bi jih naši učenci cenili.

Tradicionalni slovenski zajtrk in tradicionalno slovensko kosilo

Na OŠ Dobrovo vsako leto obeležimo dan slovenske hrane. Z njim želimo učence opozoriti na pomen oskrbe prebivalstva s kakovostno hrano iz lokalnega okolja. Ena izmed aktivnosti tega dne je tudi tradicionalni slovenski zajtrk, ki ga v vrtcih in osnovnih šolah izvajamo že šesto leto zapored. Pri tem poudarjamo pomen zajtrka, ki predstavlja prvi glavni obrok v dnevu in nam daje potrebno energijo za začetek dneva. Želimo si, da bi zajtrkovanje pri vseh postalo navada.

Letos se je temu projektu prvič pridružil še projekt Otroci otrokom pripravimo tradicionalno slovensko kosilo. Projekt poteka v sklopu vsakoletnega kuharskega tekmovanja »Kuhna pa to«, čigar namen je obuditi lokalne jedi iz naše preteklosti. Učenci izbirnega predmeta Sodobna priprava hrane so tokrat postregli briško kosilo šestošolcem. Dogodek se je odvijal v Šolski restavraciji »Kuhna pa to«. Postregli so tagičevo kuhnjo in šnite, oslajene z briškim medom.

Medgeneracijsko sodelovanje

Prostovoljci in prostovoljke naše šole se zavedajo, kako malo je potrebno, da nekoga razveseliš. Zato v okviru medgeneracijskega sodelovanja večkrat letno, tudi skupaj z Mladinskim pevskim zborom, obiščejo Dom upokojencev Podsabotin. Učenci v prostor in med varovance prinesejo mladost in pozitivno energijo. Obisk popestrijo z igranjem družabnih iger, klepetom, igranjem na harmoniko, petjem, plesom. Varovanci so obiska zelo veseli, saj takrat zaživijo tudi njihovi mladostni spomini.

Medgeneracijsko sodelovanje pa poteka tudi preko drugih projektov in pohodov. Eden takih je projekt Simbioza giba, ki v športnem duhu poveže več generacij. Športnih aktivnosti se tako udeležijo stari starši in učenci.

Šola v naravi in teden življenja v naravi v okviru Centra šolskih in obšolskih dejavnosti

Osnovna šola Dobrovo že tradicionalno organizira poletno (plavalno) šolo v naravi v 5. razredu in zimsko (smučarsko) šolo v naravi v 6. razredu. Poleg tega učenci 3., 4., 7. in 8. razreda v različnih Centrih šolskih in obšolskih dejavnosti po Sloveniji preživijo športni, naravoslovni ali projektni teden življenja v naravi. V teh tednih utrdijo znanje plavanja, smučanja, preko različnih aktivnosti spoznajo okolico doma, se preizkusijo v zanimivih športnih izzivih, hkrati pa se med sošolci stkejo in utrdijo prijateljske vezi.

Mednarodni projekti eTwinning na OŠ Dobrovo

Naša šola je že peto leto eTwinning šola, kar pomeni, da že pet let sodelujemo s šolami iz različnih držav, ki so ravno tako članice evropskega združenja šol eTwinning. V Brdih smo že gostili učence in njihove mentorje s Hrvaške, Madžarske, Italije, Turčije, Francije, Belgije in Danske, sami pa smo gostovali v Turčiji in na Danskem.

V več preteklih projektih smo obeležili 100-letnico prve svetovne vojne, v prejšnjem šolskem letu pa smo prikazali Slovenijo in Dansko skozi različne letne čase. Naslov letošnjega projekta je "Lahkih nog naokrog". Devetošolci skupaj z vrstniki iz okolice Beograda raziskujejo turistične zanimivosti domačega kraja. Cilj projekta je, da učenci sami pripravijo tri vsebinsko različne učne poti v domačem kraju/pokrajini in jo tako predstavijo vrstnikom iz partnerske šole.

V mednarodnih projektih sodelujemo, ker verjamemo, da tako učenci kot učitelji pridobimo veliko novih izkušenj in novega znanja, uporabljamo sodobna IKT orodja, napredujemo v tujem jeziku in nenazadnje promoviramo Brda in Slovenijo.

(Nadaljevanje na str. 27)

Utrinki z OŠ Dobrovo

(Nadaljevanje s str. 26)

Šola v naravi in teden življenja v naravi v okviru Centra šolskih in obšolskih dejavnosti

Osnovna šola Dobrovo že tradicionalno organizira poletno (plavalno) šolo v naravi v 5. razredu in zimsko (smučarsko) šolo v naravi v 6. razredu. Poleg tega učenci 3., 4., 7. in 8. razreda v različnih Centrih šolskih in obšolskih dejavnosti po Sloveniji preživijo športni, naravoslovni ali projektni teden življenja v naravi. V teh tednih utrdijo znanje plavanja, smučanja, preko različnih aktivnosti spoznajo okolico doma, se preizkusijo v zanimivih športnih izzivih, hkrati pa se med sošolci stkejo in utrdijo prijateljske vezi.

Tehniški in kulturni dnevi

Velikokrat so posvečeni skrbi za ohranjanje naše dediščine in življenju v Brdih. Na tehniškem dnevu Oljka učenci spoznajo gojenje oljk, praktično obirajo oljke, ki jih peljemo v oljarno. Spoznajo postopek pridobivanja olja in veselje, ko na šolo prinesejo naše olje.

Otroški in Mladinski pevski zbor OŠ Dobrovo ter Orffova skupina

Otroški in mladinski pevski zbor je stalnica na šoli, ob tem pa skoraj že dve desetletji tudi Orffova skupina, ki s svojim petjem in igranjem popestrijo veliko šolskih prireditev, proslav, pripravijo pa tudi Pomladni koncert. Vsako leto uspešno sodelujejo na reviji otroških in mladinskih pevskih zborov, velikokrat so izbrani tudi za zaključne koncerte. Posebej smo ponosni na to, da je bil naš mladinski zbor letos povabljen na snemanje pesmi projekta Neodvisen.si.

Športni uspehi

Naša šola poudarja pomen gibanja, kar se kaže v številnih športnih aktivnostih, pohodih … Učenci so aktivni na različnih športnih tekmovanjih, kjer tudi na državni ravni dosegajo vidne uspehe.

V lanskem šolskem letu so bile naše nogometašice državne podprvakinje, v šolskem letu 2014/15 pa je ekipa naših nogometašev osvojila naslov državnih prvakov, na kar smo še posebej ponosni. Ekipa dekleta je spomladi osvojila drugo mesto v državi v šolskem tekmovanju v malem nogometu.

Teden otroka

Vsako leto v začetku oktobra poteka Teden otroka, letos pod geslom »Svet, v katerem želim živeti«. V tem tednu potekajo različne aktivnosti, ki popestrijo pouk, učenci poslušajo pravljice, gledajo predstave, ustvarjajo, se igrajo in tekmujejo v različnih družabnih in športnih igrah.

Projekt DOM

V prejšnjem šolskem letu smo začeli uresničevati projekt DOM. V okviru le-tega se šestošolci in osmošolci preizkusijo v gradnji hiše. Učenci pod vodstvom izkustvenega pedagoga Dejana Sotirova in s pomočjo ekipe iz društva ETERNIA v petih šolskih urah zgradijo montažno leseno hišico, med gradnjo pa se pogovarjajo tudi o odraščanju. Za učence je to vsekakor zanimiva izkušnja, ki zahteva veliko medsebojnega sodelovanja in iznajdljivosti.

(Nadaljevanje na str. 29)

(Nadaljevanje s str. 27)

Gradnikova bralna značka

Ponosni smo, da smo pred leti bralno značko poimenovali po našem briškem pesniku Alojzu Gradniku. Učenci radi in veliko berejo, kar se kaže tudi v visokem odstotku tistih, ki opravijo bralno značko. Na koncu prvega triletja prejmejo bronasto, na koncu drugega srebrno in v 9. razredu še zlato Gradnikovo bralno značko. Vsako leto v aprilu, ko se bralna značka zaključi, medse povabimo gosta – pisatelja, pesnika, dramatika …, ki nam predstavi svoje delo.

Natečaji

Učenci s svojimi literarnimi, likovnimi in drugimi prispevki sodelujejo na številnih natečajih, ki jih organizirajo osnovne šole ali različna društva. Veseli smo, kadar so njihovi izdelki nagrajeni.

Tekmovanja na OŠ Dobrovo

Učenci se vsako leto udeležujejo šolskih, regijskih in državnih tekmovanj na različnih področjih. Ponosni smo na nekatere učence, ki dosegajo odlične rezultate tudi na državnih tekmovanjih.

Nabor tekmovanj, ki jih izvajamo, je zelo pester: Matematični kenguru, tekmovanje iz računalniškega razmišljanja Bobri, naravoslovno tekmovanje Kresnička, Znam več z Lili in Binetom, Vesela šola, Cankarjevo tekmovanje iz slovenščine, tekmovanja iz znanja angleškega in italijanskega jezika, zgodovine, logike, kemije, biologije, fizike, astronomije, računalništva, kuharsko tekmovanje Kuhna pa to, revija otroških in mladinskih pevskih zborov, tekmovanje za čiste zobe ob zdravi prehrani ter tekmovanje društva pljučnih in alergijskih bolnikov Slovenije.

Misli in voščila, ki so jih otroci razrednih skupnosti od 1. do 9. razreda napisali šoli

Ob rojstnem dnevu ti želimo, da bi imela veliko otrok in da bi se v njej veliko naučili, da bi še veliko let stala in bila vedno tako lepa in pisana.
Želimo ti, da bi bila polna znanja in otroškega smeha.
Za rojstni dan ti želimo, da bi bila srečna, zadovoljna, poštena, spoštovana in hvaležna.
Ob rojstnem dnevu ti želimo, da bi se vsi dobro počutili in se imeli lepo med tvojimi stenami.
Draga šola, veliko nam pomeniš, zato trdno stoj še mnogo let in ohrani svojo prijaznost.
Želimo ti, da bi bila vedno polna radosti otrok, da bi živela še mnogo let in postala najstarejša šola vseh časov.
Draga šola, želimo ti, da bi bila še naprej tako topla in prijazna do otrok in da bi nas vedno sprejela takšne, kot smo.
Želimo ti, da bi ti bilo lepo v naši družbi.
Ostani srečna, lepa, polna pridnih učencev in prijaznih učiteljic.
Želimo ti še mnogo uspehov, nagrad in rekordov.
Želimo ti, da bi bila še naprej tako razigrana.
Želimo ti, da boš v srcu nosila vse učence, ki so te kdaj obiskovali.
Želimo ti, da sprejmeš še veliko otrok, jih učiš in jim daješ izkušnje, da bodo lahko uspeli v življenju.
Želimo ti, da bi bila še naprej naš veseli in zabavni dom, poln prijateljev.
Želimo ti, da ti ne zmanjka domišljije za novo pustolovščino z nami.
Želimo ti , da bi zdržala še mnogo let in ostala tako ohranjena in mladostna, kot zdaj.
Draga šola, hvala ti za vse lepe trenutke, ki smo jih doživeli skupaj.
Vse najboljše šola!
Da bi še polno let stala in veliko glav z znanjem napolnila.
Ostani lepa in urejena še naprej.

Učenci OŠ Dobrovo

Valter Mavrič

Valter Mavrič, Bric, ki vodi eno izmed največjih prevajalskih služb na svetu

Konec oktobra je na slovenskem medijskem zemljevidu ponovno zasvetilo briško ime. Valter Mavrič iz Šlovrenca se je z novembrom zavihtel na čelo direktorata za prevajalstvo v Evropskem parlamentu, s čimer je postal najvišji slovenski uradnik v institucijah EU-ja, z izjemo tistih, ki jih ima Slovenija pravico imenovati ali izvoliti neposredno, kot so na primer komisarji, sodniki in poslanci. S svojo preprostostjo, bistrostjo, ljubeznijo do narave in briške kulture dokazuje, da si lahko tudi mali človek iz podeželja z briško delavnostjo uresniči marsikatere sanje.

Pred kratkim ste bili imenovani za vodilnega v prevajalski druščini v Evropskem parlamentu. Med Slovenci, ki delajo v institucijah EU, zasedate najvišji stolček. Kaj vam osebno pomeni ta funkcija?

Predvsem je to priznanje meni osebno in profesionalno ter za prevajalsko stroko. Vsekakor tudi za Slovenijo. Namreč, da nekdo iz majhnega kraja, kot so Goriška brda, uspe doseči takšno točko in da s svojim znanjem in delom dokaže, da se lahko pride tudi do najvišjih pozicij v Evropskem parlamentu, predvsem v prevajalski službi, ki je ena izmed največjih prevajalskih služb na svetu. Hkrati je to tudi priznanje vsem, ki si želijo delati v prevajalstvu, ki si želijo delati v evropskih institucijah, saj dokazujemo, da je tudi to mogoče, da tisti ki prihajamo iz majhnih krajev, zmoremo in tudi naredimo takšne uspehe.

Koliko garanja, ki vsem ni znano, je potrebnega, da prevajalec lahko »sanja« o takšnem položaju?

Beseda »garanje« je zelo zanimiva izbira. Če pogledam v svojo preteklost, ne bi opisal svojega dosedanjega dela kot izključno garanje in ne bi želel, da pride tukaj do kakšnega nesporazuma. Vedno se je bilo potrebno učiti, vedno je bilo potrebno ogromno vlagati v znanje jezikov, vedno je bilo potrebno študirati. Skratka: delo, delo, delo … To je absolutno največja vrednota, ki jo nekdo mora imeti pri tem. Ampak glede na to, da smo predvsem v Brdih navajeni zelo veliko delati, tudi sam prihajam s kmetije in sem navajen delati že od otroških let ne ozirajoč se na kakšen način, sem to dojemal kot stalno vlaganje v ta poklic, brez posebnega odrekanja. Večino stvari, ki sem si jih želel početi dodatno, sem jih tudi delal oziroma jih še vedno počnem. Saj je vse mogoče lepo organizirati: tako čas za zabavo, za delo kot tudi za študij in vse, kar je treba pri tem poklicu doseči. Prevajalec mora absolutno vlagati največ v jezike, to je jasno vsakomur. Nam, ki prihajamo iz večjezičnega okolja v Goriških brdih, nam je to dano že v zibelko kot ena izmed vrednot. Sam sem imel to srečo, da sem doma iz take družine, v kateri je bila večjezičnost vedno kulturna vrednota in sem jo tako tudi vzel, z jeziki nikoli nisem imel težav. Poleg tega se je potrebno za poznavanje jezika priučiti natančnosti, biti intelektualno radoveden, imeti analitične sposobnosti, da tudi predvidevaš, kaj se bo povedalo in kaj se bo napisalo, da znaš oblikovati stvari, kot je treba v prevodu. Če to imaš, lahko sanjaš o takšnem položaju. Ni pa rečeno, da si vsi prevajalci želijo takšen položaj. Lahko si želijo položaj, ki je povezan zgolj s prevajanjem. V Evropskem parlamentu dodajamo samemu prevajanju tudi dodatno funkcijo, in sicer, da smo zelo aktivno udeleženi pri pripravljanju evropske zakonodaje in pri komunikaciji z državljani.

Kakšen pa je, po vašem mnenju, pomen takšnega imenovanja za Slovenijo, njeno reputacijo?

Že prej sem omenil, da to imenovanje ni samo posebno priznanje zgolj mojemu osebnemu delu in za prevajalsko stroko, ampak tudi za Slovenijo. To drži, če pomislimo, da je takih mest oziroma položajev v parlamentu trinajst. Sam zasedam mesto generalnega direktorja prevajalske službe Evropskega parlamenta. Takih generalnih direktorjev je, kot sem omenil, trinajst in od vseh teh trinajstih mest sem edini iz Slovenije. To je absolutno priznanje, tako ga tudi sam jemljem, tudi za Slovenijo.

Lahko v nekaj stavkih opišete svoj delavnik? Kdaj začnete in kdaj zaključite s službenimi obveznostmi, kako poteka delo v oddelku prevajalcev, kaj je dejansko vaša vloga oziroma čemu »dajete zeleno luč« kot direktor?

Moram priznati, da nisem jutranji tip. Moj delavnik se prične nekoliko kasneje, kot bi se sicer pričel recimo v Sloveniji oziroma v Brdih. Običajno pričnem okrog devete ure zjutraj. Če se osredotočim samo na delo, ki ga imam sedaj kot generalni direktor, je dan zaznamovan s sestanki. Predvsem so to sestanki, ki so namenjeni različnim strateškim temam s področja večjezičnosti. Tukaj bi še enkrat poudaril, da je večjezičnost zelo pomembna vrednota v Evropskem parlamentu. S štiriindvajsetimi jeziki, ki jih imamo, moramo pokrivati vse te jezikovne kombinacije, poleg prevajanja pa je potrebno poskrbeti še za dodatne dejavnosti in zadeve, ki jih moramo narediti prevajalci in ostali, ki se ukvarjamo z večjezičnostjo. Poleg teh, bolj strateških tem, se je potrebno vsakodnevno ukvarjati tudi z ljudmi. Namreč v moji službi je 1.300 zaposlenih in vsak dan se ukvarjamo s čisto praktičnimi zadevami in težavami, ki nastanejo z vprašanji, ki jih imajo zaposleni glede različnih zadev. Veliko sestankov se odvija tudi s posamezniki s povsem individualnim prošnjami, ki jih imajo. Velik del dela je posvečen tudi temu, da se povezujem z različnimi univerzami in konferencami. Smo le ena največjih prevajalskih služb na svetu. Kar je mogoče drugačnega od klasičnih služb, je, da Evropski parlament dela v treh krajih: Bruslju, Luksemburgu in Strasbourgu. Sam sem prvenstveno v Luksemburgu, ampak zaradi stvari, ki so vezane na moje službene sestanke, sem velikokrat tudi v Bruslju in enkrat mesečno sem tudi po teden dni v Strasbourgu, kjer se vsi srečamo na plenarnem zasedanju Evropskega parlamenta. Če se vrnem na delavnik: za odmor za kosilo si vzamemo nekoliko več časa, saj se tukaj srečujemo s kolegi tudi iz različnih drugih institucij oziroma služb. Delo pa se konča uradno ob 18. uri, seveda pa se včasih podaljša tudi dlje, odvisno od tega, ali pripravljamo zasedanja ali vse

(Nadaljevanje na str. 31)

Valter Mavrič

(Nadaljevanje s str. 30

prevode, ki jih je potrebno imeti naslednji dan za sestanke odborov, odvisno v kakšni organizaciji poteka dan. »Zelene luči« ne dajem. Slednjo dajejo posamezni vodje oddelkov oziroma sami prevajalci, ki imajo zelo samostojno delo glede tega. Delajo sicer v ekipah, ampak vsak jezik ima tudi svojega vodjo oddelka, ki skrbi in nekoga, ki skrbi zgolj za kakovost, da se oddajajo stvari v najboljši obliki. Roki za oddajanje segajo do polnoči. Prvi roki so ob desetih zjutraj, naslednji ob dvanajstih, potem ob sedemnajstih in potem ob različnih dnevih, če gre za zasedanja ali sestanke odborov.

Nam lahko zaupate eno zanimivo anekdoto, dogodivščino, ki se vam je zgodila kot prevajalcu v institucijah EU?

Vsem prevajalcem se nam dogajajo zanimive dogodivščine, ob katerih se tudi nasmejemo. Včasih se moramo tudi vprašati, ali imamo kakšno težavo mogoče s kakovostjo, ali je treba kaj posebej narediti. Osebno menim, da imamo v vsakem poklicu tudi skrivnosti, ki naj ostanejo znotraj našega poklica oziroma oddelkov. Lahko zaupam, da se nam včasih dogajajo smešne stvari, ko vključimo te pripomočke, ki so za strojno prevajanje. Te vedno uporabljamo kot začetek pri nekem prevodu, ker so nam v pomoč, veliko stvari nam olajšajo, ampak vedno znova nam tudi dokažejo, da v takem procesu, kot je prevajanje, stroji ne bodo nikoli nadomestili človeka. Ko se zgodi kakšna smešna napaka, se zgodi običajno ravno zaradi tega, ker je bilo to narejeno s strojnim prevajanjem in smo premalo pazljivo preverili prevod ter izvedli dokončno redakcijo.

Kaj počnete, ko »odklopite« službo?

Menim, da počnem veliko stvari v svojem prostem času. To je mogoče povezano z mojim briškim izvorom, ker smo z malega navajeni početi veliko stvari. Moram reči, da je predvsem odvisno od sezone. Poleg teh klasičnih stvari, ki jih vsi počenjamo - od druženja do kulture, športa, se sam veliko ukvarjam z vrtom, tudi s trtami, saj tega nekdo, ki prihaja iz Brd, enostavno ne more pozabiti. Poleg zelenjave, ki jo pridelujem sam na vrtu, je še ena stvar, ki mi je zelo pomembna, in sicer, da vsako leto poskušam imeti čim večji pridelek češenj in ostalega sadja. Ampak češnje so najpomembnejše. Torej moj odklop je povezan predvsem z naravo. Živim namreč na podeželju, kjer se nahaja tudi nacionalni park in je življenje zelo povezano z naravo, z gozdovi, tudi s trtami, s sadjem, z odličnimi peninami, ki jih imajo v tem delu Evrope in kjer je tudi posebna tradicija. Tako da je veliko stvari, ki jih počnem, ampak ena izmed stvari, ki jih zelo rad počnem, je tudi, da se odpravim na krajši vikend v Brda. To še vedno počnem kar pogosto, saj poskušam biti v dveh mesecih vsaj enkrat, včasih se mi zgodi tudi, da sem v Brdih vsak mesec. Veliko energije posvečam prav temu, da se v svojem novem domu, ki je tudi tukaj v Luksemburgu, počutim domače, in menim, da je prav to delo na vrtu, delo s češnjami in trtami ter biti z naravo, del mojega sedanjega odklopa.

Če bi morali v nekaj stavkih našteti mejnike v vaši karieri, kateri bi bili? Kdo vam je dal največ zagona, da ste si želeli še več znanja, še več izkušenj?

V moji karieri je veliko mejnikov. Menim, da sem velikokrat zamenjal, spreminjal. Vedno je bilo to povezano z jeziki oziroma z večjezičnostjo ali s tem, kar ti večjezičnost da, torej širino. Takoj med študijem sem začel delati kot svobodni prevajalec. Takrat sem kot prevajalec največ delal v Italiji, v sosednji Gorici, kjer smo pričeli služiti kruh v italijanski agenciji kot profesionalni prevajalci. V tem obdobju smo se največ naučili, kako je potrebno delati s strankami, kako je potrebno delati z jezikom, kakšne poudarke je treba dati v svojem poklicu, kako s tem poklicem rasti in se hkrati učiti. Zato je bila to ena izmed največjih mejnikov v mojem življenju. Kot naslednjo, ki bi jo rad omenil, je Slovenska vojska. Tam sem bil kar nekaj let. V njej sem služboval ravno v času vstopanja v Nato, ukvarjal pa sem se predvsem s prevajanjem dokumentov, to pa v jeziku, ki mi ni bil domač, ki ga nisem tako poznal in kjer sem se naučil predvsem spoznati tudi smisel oziroma jezik, ki je bil dokaj tehničen in hkrati političen. Torej obe področji jezika, ki sta mi bili prej mogoče tuji. V Slovenski vojski sem se naučil tudi drugih stvari: bil sem še politični svetovalec v tistem času, zaradi česar sem začel spoznavati nekoliko boljše Evropsko unijo, ki je bila takrat sočasni projekt Slovenije. Naslednji mejnik je bila Evropa: da sem pričel z delom v Evropskem parlamentu, je bilo potrebno opraviti kar lepo število izpitov. Kmalu pa sem pristal na položaju vodje slovenskega prevajalskega oddelka v Evropskem parlamentu. Tukaj sem se naučil največ, kar se je dalo naučiti o taktičnem delu prevajanja v Evropskem parlamentu. Kasneje sem kandidiral za mesto direktorja prevajalskih oddelkov in kasneje še za generalnega direktorja celotne prevajalske službe v Evropskem parlamentu, kar mi je letos uspelo tudi doseči. Če bi moral govoriti o posebnih ljudeh, ki so mi pri tem pomagali oziroma dali še večje izzive, menim, da jih je zelo veliko, zato jih ne morem prav posebej imensko izpostavljati. Izpostavil bi mogoče tri skupine ljudi: prvi so bili vsi moji neposredni kolegi, s katerimi smo delali skupaj, druga skupina so bili ljudje v Slovenski vojski, predvsem general Lipič, od katerega sem se zelo veliko naučil. Tretja skupina pa je v moji sedanji službi, kamor spada tudi moja nekdanja vodja Angležinja Janet Pitt.

Valter Mavrič

Koliko vam pomeni »briščina« – vaše domače narečje? Znani ste po tem, da v sporočila domačim radi zapišete domače narečne besede. Kako bi se ocenili kot »lokal patriot«?

Briščina, to naše narečje, je nekaj, čemur se moram zahvaliti za vse, kar jaz poznam o jezikih, in vse, kar me zanima o jezikih. Narečje je v osnovi moj prvi jezik. Narečje je predvsem bogastvo izražanja, je tudi struktura, obenem kultura. Nekdo je nekoč dejal, da je razlika med narečjem in jezikom ravno v tem, da je jezik standardizirana oblika narečja, ki postane jezik takrat, ko dobi vojsko in mornarico. Zaradi tega je zelo pomembna vloga identitete, ki jo ima jezik. Ampak ta identiteta ne more biti brez bogastva narečij, ki jih imamo ne samo v Sloveniji, ampak v vseh državah in v vseh kulturah. Logično je, da moram v svojem poklicu uporabljati slovenščino kot standardiziran jezik. Prevajalci v Evropskem parlamentu imamo

(Nadaljevanje na str. 32)

Valter Mavrič

(Nadaljevanje s str. 31)

zelo čiste oziroma jasne pojme o tem, kaj nam prvi jezik, v tem primeru slovenščina, pomeni. To je najpomembnejši jezik, ki ga imamo. To je bolj pomembno kot poznavanje tujih jezikov, saj v ta jezik mi prevajamo in ti prevodi morajo zveneti kot izvirniki, zato je zelo pomembno, da se posebej poudarja, koliko je slovenščina pomembna pri pouku, koliko je slovenščina pomembna v šoli, na univerzi. V vseh oblikah. Predvsem preko branja, preko poslušanja prave slovenščine. Ampak te slovenščine s standardom ne bi bilo, če ne bi preko narečja oziroma neke kulture jezika, ki jo imamo v Brdih, prišla v ta jezik. Osebno jemljem to kulturo jezika v Brdih kot večjezičnost. Ravno ta kultura mi je pomagala pri razumevanju prevajanja in uspevanja v mojem poklicu. Ta večjezičnost se odraža v jeziku preko italijanščine, furlanščine, nemščine, hrvaščine, srbščine … vseh jezikov, ki nas obkrožajo, in ta večkulturnost je nekaj, kar je tako bogatega in kar je v Evropskem parlamentu vrednota. Zato se jaz tam počutim zelo bogatega in se moram za to zahvaliti briškemu narečju.

Kako kot uradnik v institucijah EU gledate na razvoj svojega domačega kraja oziroma Občine Brda, ki je znana po tem, da je uspešno izkoristila marsikatera sredstva EU?

Predvsem sem zelo vesel, ko vidim napredek in spremembe. Glede na to, da sem doma s kmetije, me najbolj veseli, da je kmetijstvo na prvem mestu v Brdih. To je osnova v tej sredozemski pokrajini, kjer raste vse, kar posadimo in skrbno negujemo skladno z naravo. Zato je prav tako lepo gledati, kako vse preostale dejavnosti temu sledijo in sredozemsko kmetijstvo dopolnjujejo, recimo obrtništvo, mala podjetja, turizem, kultura, šport. Mislim, da obiskovalec to čuti, ko pride v Brda, in poleg lepih pogledov vidi odprte ljudi.

Čemu bi želeli, da bi briška občina namenila še več pozornosti?

Po mojem mnenju vsaka skupnost zelo dobro ve, kaj je še treba narediti, zato ne morem dodati ničesar, kar ni predstavljeno vsaj vsake štiri leta ob volitvah. Volitve so praznik za demokracijo in takrat vsaka skupnost odgovori na ta vprašanja. Osebno pa imam seveda svoje poglede na prihodnost Brd, ki jih vidim kot sredozemsko kmetijsko pokrajino, povezano s sosedi jezikovno, turistično, kulturno in športno, dostopno z javnimi prevozi, digitalizirano na vseh koncih, skrbno do okolja in odpadkov in zelo prijazno do otrok in starejših.

Dotakniva se še prihajajočih praznikov. Kako jih boste preživeli?

V Brdih za božič, kasneje pa v Luksemburgu. Mirno, skromno, zmerno - po najboljših zmožnostih - in srčno.

In za zaključek še ena lepa želja našim bralcem in Bricem?

Vsem Bricem in bralcem Briškega časnika, ki ga redno in zvesto berem, želim blagoslovljen božič in naj mir in veselje tega dneva zaznamujeta vse leto, ki se bo kmalu začelo. Predvsem pa vam želim, da pripravite dober štokviš na božični predvečer!

Erika Koncut
Foto Arhiv Valter Mavrič

Večer malih vokalnih skupin

Petje ljudi osrečuje

»Petje ljudi osrečuje,« je v nagovoru dejal moderator Boštjan Simčič, ki je v veliki dvorani Vile Vipolže vodil nastope malih vokalnih skupin. Prijeten glasbeni večer se je zgodil v soboto, 22. oktobra.

Povabilu na srečanje, ki ga je tretjič organiziral Quercus Quintet, se je odzvalo devet sestavov. Zaradi bolezni je Vokalna skupina Patina nastop odpovedala. Tako so dobro zasedeno dvorano s petjem navdušile vokalne skupine Kvintet Mlin, Kvartet Zvon, Kvintet Kvartin, Vokalna skupina Amabile, Quercus Quintet, Kvartet Karik, Vokalna skupina Aria in Vokalna skupina Male malice.

V napovedi zadnje skupine je moderator na koncu dejal: »Pričakujte nepričakovano.« Kar se je v resnici tudi zgodilo. Z nekoliko neobičajnim nastopom, ki je bil bolj podoben muzikalu, je skupina Male malice poslušalce tako navdušila, da jih zlepa niso spustili z odra.

Po končanem nastopu je v grajski kleti sledilo prijetno družabno srečanje s pogostitvijo. Quercus Quintet se je ponovno izkazal kot odličen gostitelj.

Milena Beguš, foto Andrej Colja

Občinska slovesnost

Ob dnevu spomina na mrtve

Vsako leto se spominu na žrtve vojn poklonimo 31. oktobra pri spomeniku v Gonjačah. Letos je na komemorativni slovesnosti govoril upokojeni polkovnik Slovenske vojske Friderik Markovčič. Najprej je omenil izjemen pomen reformacije za naš narod, o spominskem dnevu pa je dejal: »Dan spomina na mrtve je predvsem dan živih. Dan živih, ki se mrtvih spominjamo. To je priložnost, ko nam za hip zastane korak in se ob grobovih in spomenikih vprašamo, kaj je v življenju res pomembno, kaj res šteje in po čem se nas bodo spominjali, ko bomo zapustili ta svet.«

V nadaljevanju je omenil čas nasilja pod italijansko okupacijo na Primorskem in trpljenje, ki so ga ljudje izkusili v obeh svetovnih vojnah. Zato je pomembno, da žrtev ne pozabimo. Svoja življenja so dali za slovenski narod, da bi obstal na svoji zemlji, ohranil slovensko besedo in končno prišel do svoje tako težko pričakovane države Slovenije. Poudaril je, da je mir neprecenljiva vrednota, za katero je bilo prelite veliko krvi. Današnja situacija v svetu pa nas opominja, kako krhka dobrina je to. S tem zavedanjem bomo še bolj cenili dejanja vseh tistih, ki so nam izbojevali mir.

Čas druge svetovne vojne je bil eno težjih in bolj tragičnih obdobij ne le naše, temveč tudi evropske zgodovine. V desetletjih, ki so sledila, so uspeli doseči pomiritev in spravo, ki sta prerasli v sodelovanje in povezovanje. Tudi sami smo se kot narod tragično razdelili ter si zadali rane, ki se niso zacelile in nas hromijo še danes – tudi zaradi določenih ravnanj povojne oblasti. Danes smo priča poskusom spreminjanja zgodovinske resnice in dejstev ter celo poskusom namenskega potvarjanja zgodovine. To nas ovira v razvoju, predvsem pa nas utesnjujejo s sumničenji, sovraštvom in nesodelovanjem. V takšnem duhu naša država ne more napredovati. Prihodnost je treba graditi na zgledih naših prednikov, ki so sanjali o tem, kar danes imamo. Imamo lastno državo in smo zanjo odgovorni. Naše otroke moramo obvarovati hudega in zlega. Sposobni moramo biti pogledati zgodovini v oči, pa naj bo še tako težka, krvava in kruta. Ta zgodovina je naša in nas bo vedno opozarjala na naša dejanja. Ne smemo pozabimo na našo osamosvojitveno vojno, ko smo morali z orožjem uresničiti na plebiscitu izraženo voljo naroda – željo do lastne države. Tudi žrtev te vojne se spominjamo ob tovrstnih slovesnostih.

»Naj zatorej jutrišnji dan spomina na mrtve dostojno služi svojemu temeljnemu namenu – ohranitvi spomina. Vsem, ki se jim ob današnjem spominskem dnevu poklanjamo, smo dolžni trajen in spoštljiv spomin,« je zaključil govornik.

V kulturnem programu so sodelovali Pihalni orkester Brda pod taktirko Boštjana Vendramina, Moški pevski zbor Srečko Kumar Kojsko pod umetniškim vodenjem Bogdana Kralja in otroci POŠ pod mentorstvom Klare Simčič.

Ob žalni koračnici in častnem pozdravu garde Slovenske vojske so k spomeniku položili venec Občine Brda in venec Območnega združenja borcev za vrednote NOB Nova Gorica.

Milena Beguš
Foto Andrej Colja

Komemoracija v Medani 1. novembra

Komemoracijo pri spomeniku sta pripravili Krajevna organizacija ZB za vrednote NOB in Krajevna skupnost Medana.

Govornik je bil Marjan Pulec, član sveta KS Medana. V programu so sodelovali MPZ Ludvik Zorzut pod vodstvom Zarjana Kocina, učenki OŠ Dobrovo in praporščaka. Moderator programa je bil Zvezdan Mikulin. Venec k spomeniku padlim sta položila člana KO ZB Medana.

Po končani komemoraciji so šli vsi skupaj na vaško pokopališče, kjer je potekal verski obred. **Milena Beguš**

Foto Andrej Colja

Foto Andrej Colja

Društvo upokojencev Dobrovo

Upokojenci smo ponovno potovali

Člani DU Dobrovo smo bili pred trgatvijo in po njej spet izjemno aktivni. V obdobju dveh mesecev smo poskusili organizirati in izvesti kar dva izleta. V začetku smo bili nekoliko v zadregi, a danes, ko je vse za nami, smo prav veseli. Za oba predlagana izleta je bilo kot vedno zelo veliko zanimanja. Število udeležencev je preseglo pričakovanja. Z izletov smo se vrnili polni lepih vtisov.

Najprej smo oktobra obiskali južni del italijanskega škornja (Bari). Izlet je trajal štiri dni. Ogledali smo si več mest, njihove znamenitosti ter posebnosti: Loreto, ki se ponaša z mogočno baziliko, številnimi palačami slavnih italijanskih stavbenikov, Sassi di matera, mesto s pradavnimi bivališči v naravnih jamah, cerkvice, izklesane v skalah, ki spadajo na Unescov seznam kulturne in naravne dediščine in so zgrajene iz kamnov s stožčastimi strehami, San Giovani Rotondo, kapucinski samostan, kjer je živel in deloval pater Pij.

Ostuni, ki velja za enega najlepših mest v Apuliji. V okolici se razprostirajo veliki oljčniki in kmetije s pokušnjo oljčnega olja. Obiskali smo eno kmetijo in degustirali oljčno olje.

Na ta izlet še danes ostajajo lepi spomini.

Novembra smo bili na enodnevnem martinovem izletu. Obiskali smo štajerski del Avstrije in Slovenije. V Avstriji smo si ogledali Vulkanlandijo, pokrajino s številnimi vrelci termalne, mineralne in zdravilne vode. Turizem je njihova glavna panoga, zaradi česar se je tudi združilo 33 občin. Pa tudi prašičjerejsko kmetijo, na kateri prašički poslušajo Mozartove skladbe in se tuširajo, ter sadjarsko kmetijo, kjer pridelujejo in predelujejo jabolka v jabolčni sok, vino in penino.

V slovenskem delu izleta smo si v Radgonskih goricah ogledali staro zidanico in pivovarno.

Na vseh zgoraj navedenih lokacijah ni manjkalo jedače in pijače. Degustirali smo klobase, pršut, jabolčnik, jabolčno vino, pivo in vino. Izlet smo zaključili z okusno martinovo večerjo.

Oba izleta je z ogledom organizirala in izpeljala potovalna agencija Avrigo iz Nove Gorice.

Pred božičnimi prazniki bomo v sodelovanju z Občino Brda obdarili vse starejše občane (80 let in več) ter organizirali predbožično srečanje upokojencev na gradu na Dobrovem.

Vsem upokojenkam in upokojencem občine Brda voščimo vesele božične praznike in srečno novo leto 2017!

Boris Rožič, predsednik DU Dobrovo

Sindikalna organizacija Brda

Predstavitev cepljenja proti pljučnici

Sindikalna organizacija Brda je konec novembra v viteški dvorani Gradu Dobrovo organizirala predstavitev cepljenja proti pljučnici, ki je zelo pomembno za bolnike s kroničnimi pljučnimi boleznimi, kamor spadajo tudi azbestne bolezni. Prisotne so želeli seznaniti s pomembnostjo cepljenja ter cepivom, ki lahko za vse življenje obvaruje kroničnega bolnika pred nastankom pljučnic in njenimi posledicami. Na predstavitvi so prisotne seznanili, kako živeti z rakom in predstavili dileme in izzive za cepljenje v prihodnje. Prisotni so bili dr. Marko Vudrag, NIJZ OE Nova Gorica, dr. Damijan Birtič iz Splošne bolnišnice France Derganc Šempeter, dr. Eva Poljanec iz splošne ambulante Kojsko in dr. Milan Milanovič iz splošne ambulante na Dobrovem.

Društvo upokojencev Kojsko

Balinarski turnir

V sklopu prireditev ob 30-letnici Društva upokojencev Kojsko je potekal tudi balinarski turnir, ki ga je organiziral Vinko Simčič, vodja ženske in moške ekipe DU Kojsko. Društvo je bilo organizator in gostitelj. Ženske ekipe (na fotografiji) so se pomerile v sredo, 19. oktobra, moške pa v petek, 21. oktobra. Tekmovanje je potekalo v Desklah, kjer imajo dovolj veliko balinišče, ki je primerno za vsakršne vremenske razmere.

Vabilu se je odzvalo šest ženskih ekip iz društev Deskle, Kanal, Medana, Solkan, Tolmin in Vipava. Moških ekip se je odzvalo sedem, in sicer Deskle, Dobrovo, Kanal, Medana, Nova Gorica, Tolmin in Vrtojba. Skupaj je torej tekmovalo sedem ženskih in osem moških ekip.

Oba turnirja je odprl predsednik DU Kojsko Karlo Turk, ki je pozdravil vse ekipe, se zahvalil za udeležbo in jim zaželel dobro igro. Zahvalil se je tudi Deskljanom, ki so omogočili tekmovalni prostor. Ob zaključku je podelil pokale in medalje za prva štiri mesta. Izmed sedmih ženskih ekip so se med prve štiri uvrstile Tolminke, Kanalke, Solkanke in Medanke. Med osmimi moškimi pa so bili štirje najboljši Medanci, Dobrovci, Novogoričani in Tolminci.

Članice ženske ekipe DU Kojsko so poskrbele tudi za pogostitev vseh sodelujočih ekip.

Tekst in foto Milena Beguš

Društvo upokojencev Kojsko

Potovanje po Romuniji

V oktobru smo za šest dni obiskali Romunijo, z Avrigom prevozili tri tisoč kilometrov in videli zelo kulturno in urejeno Romunijo.

Novembrski martinov izlet pa nas je zapeljal v grad Miramar, k spomeniku holokavsta v Rižarni, na degustacijo vina v Vinakras in večerjo v Marezigah.

Za zaključek leta organiziramo novoletno srečanje na gradu Dobrovo.

Karlo Passoni

PISMO BRALCEV

V uredništvo smo tokrat prejeli pohvalo obiskovalca briške pokrajine v času martinovega dogajanja, ki je v nas vzbudilo toplino in priznanje, da drži: živimo v prelepi pokrajini. Ob decembrskih praznikih, ko tradiciji, našim domovom in družini posvečamo pozornost bolj kot ostale dni v letu, so tople in prijazne besede še toliko bolj vredne objave.

Spoštovani.

Letos sem bil prvič na vašem koncu naše ljube Slovenije in ste me prav prijetno presenetili s svojo pokončno in prijetno identiteto, preprostostjo, iskrenostjo, radostjo, dobrodelnostjo in vzgledom medsebojnega sodelovanja med vsemi generacijami.

S Štajerske se nas je pripeljalo z avtobusom približno petdeset. Tako ste nas navdušili, da smo si ob vračanju domov izmenjevali izkustva vašega martinovanja pod šotorom na Čelu.

Mene ste nagovorili tudi z zgledom napovedovalca, ki je napovedal blagoslov vina, ki ga je opravil vaš domači župnik, ko je nekako tako dejal: »To je naša kultura, je naša vera, je naša identiteta ...« In prišel je pravi župnik in opravil obred kot se šika.

'Tako vem, da so vaši nameni iskreni, resnično dobrohotni, pristni in predvsem odgovorni.

Čestitam vam in želim obilo dobrega prav vsem, na tem koncu naše Slovenije.

Hvala, da sem lahko tudi sam bil del te zgodbe, ki jo razvijate.

Domen Plavčak iz okolice Rogatca

Vaška skupnost Hum

V Snežatnem prenovili cesto »Lašta«

Dolgo načrtovana izvedba betoniranja ceste »Lašta«, ceste proti Birši v Snežatnem, je končana. Možje in fantje iz Snežatnega in Podsabotina so staknili skupaj glave, napeli mišice in se lotili dela. V marcu 2015 smo se sestali v Snežatnem in s sklepom dorekli, da se 300 m ceste »Lašta« popravi, ker je v zelo slabem stanju, rednega vzdrževanja ni, dež jo splakuje, najbolj kritičen del je v koncu.

Občina Brda nam je prisluhnila in odobrila sredstva za izvedbo. Prva faza betoniranja ceste je bila izvedena v lanskem letu, z drugo fazo pa so nadaljevali letos po trgatvi in z deli končali 22. oktobra, otvoritev ceste pa smo uradno izvedli 3. decembra.

Delo je povprečno opravljalo osem do deset vaščanov, ki so svoj prosti čas namenili za dobro vasi. Ponovno se je izkazalo, da se z močno voljo najde pot, kar so Snežanci več kot potrdili. Vsem lepa hvala.

Teja Jelina, VS Hum

Erik Lovko na Gradu Dobrovo

"Torej čakam na maj in z novim soncem štartam"

Sredi decembra so na Gradu Dobrovo odprli pregledno razstavo del slikarja, kiparja, grafika, ilustratorja in karikaturista Erika Lovka, primorskega umetnika iz generacije, ki je v sedemdesetih letih prejšnjega stoletja študirala na sloviti likovni akademiji v Firencah. V ciklusu predstavitev te generacije so lani odprli razstavo del slikarja Ivana Roba, Lovku pa naj bi sledili še Rajko Apollonio, Fedja Žbona in Herko Saksida. Slednji se podpisuje tudi kot kurator Lovkove razstave, ki bo v gradu na ogled do konca februarja.

Ustvarjalce cikla razstav posebej zanimajo zgodnja dela umetnikov in akademijska atmosfera, v kateri so slednji postavljali temelje umetniškemu razmišljanju. Zanimajo jih umetniki, ki o svojem umetniškem ustvarjanju tudi pišejo. Tako so si pri Lovku, ki se na Gradu Dobrovo predstavlja s slikami, risbami in skulpturami, za osnovo vzeli njegove dnevniške zapise, med katerimi so nekateri prvič na ogled, zlasti risbe iz časa zdravljenja v zadnjem letu slikarjevega življenja. "Torej čakam na maj in z novim soncem štartam," piše Lovko kolegu Herku Saksidi. In res je v Lovkovih slikah veliko sonca, veliko rumene barve, veliko Mediterana, "med slovenskimi umetniki je tisti, ki najbolje predstavlja južni, mediteranski pol slovenske umetnosti", zapiše Lev Menaše. Pa tisti, ki je uspel izpolniti poglavitne naloge umetnosti, dodaja Figljeva, ki je Lovka na odprtju razstave tudi predstavila. "S svojimi deli prenaša spomin, daje upanje, nas uravnoteži, nas opominja, da nismo edini, ki nas je strah in morda trpimo, nam odpre oči, da vidimo čez nesmiselnost vsakdana ter občutimo krhkost in lepoto planeta. "Ne bom govoril o življenju," zapiše Lovko, ko se od njega poslavlja, "ker je enostavno krasno."

Iva Sivec, foto Andrej Colja

Vila Vipolže

Kulturni dan

V Vili Vipolže bo tudi letošnji kulturni dan v znamenju glasbe in dragocenih umetnin. Prisluhnili bomo znanim glasbenikom in odprli razstavo Drobne ptice mojega srca.

V soboto, 4. februarja 2017, bodo ob 18. uri na oder ponovno stopili znani operni pevci: Urška Arlič Gogoličič – sopran, Aljaž Farasin – tenor, Nuška Drašček Rojko – mezzosopran in Marko Kobal – bariton s klavirsko spremljavo Jelene Boljubaš, ki bo ob tej priložnosti praznovala dvajsetletnico nastopanja.

Razstavljal bo domačin, keramik Ivan Skubin, avtor številnih del, ki so očarala žirante nacionalnih in mednarodnih tekmovanj s področja keramike. Priznanega umetnika lahko osebno spoznate in se srečate z njegovimi umetninami in delom, zato ste vabljeni v našo družbo. Razstava njegovih del bo na ogled do 9. aprila 2017 v Vili Vipolže.

Vstopnice v predprodaji bodo na voljo od 10. januarja 2017 na TIC-u.

Organizator dogodka Trine, d. o. o.

Lep večer

70 letniki na Gradu Dobrovo

Po vojni, leta 1946, se je v Brdih rodilo čez 100 otrok. Danes je živih še 88. Nekateri smo se v soboto, 19. novembra, zbrali na Gradu Dobrovo in proslavljali 70 let. 35 slavljencev od blizu in daleč se je kljub slabemu vremenu zbralo v grajskem poslopju, kjer smo obujali spomine iz mladosti in tudi zaplesali. Med letošnjimi 70-letniki je tudi župan Franc Mužič. Skupaj smo preživeli lep večer in želimo si, da bi se še kdaj skupaj tako poveselili.

Vanda Cukjati

Denis Maraž, magister z natakarskim stažem

»V vsaki situaciji je treba biti kritičen«

Že deseto leto kelnari na kmečkem turizmu pri Mireli in Adrijani v Bregu. Tako si je z delom, ki ga veseli in izpopolnjuje, služil za študij. Tekoče govori italijansko in angleško, pozna francoski novi roman, prebira Borgesa, Nerudo, Hesseja, Cortazarja, zanimata ga filozofija, psihoanaliza. Oboje združuje študij politične filozofije, ki ga je zaključil na Fakulteti za družbene vede v Ljubljani in nadgradil v magistrski nalogi s pomenljivim naslovom Shizofrenija kot politični fenomen. Naslednje leto bo vpisal doktorat in želi delati kot znanstveni raziskovalec. Razloži, da je politična filozofija ena od vej filozofije, ki jo uporabimo, kadar govorimo o skupini ljudi, o odnosih med njimi. Je filozofska disciplina, ki preučuje temeljna vprašanja oblasti in odnose znotraj neke trajnejše organizirane skupnosti. Ukvarja se z vprašanjem, kako najbolje urediti naše skupno življenje v državi, in gradi most med grškimi klasiki politične misli, kot sta Platon in Aristotel, preko Freuda in Kanta do sodobnih teoretikov. V vsaki situaciji je treba biti kritičen, razloži Denis. Če moja mama pomiva posodo in se drži za hrbet, ne morem tega gledati kot nekaj samoumevnega, ampak se moram na situacijo odzvati s kritičnimi očmi. Vedno se je tudi treba zavedati različnosti, se znati »postaviti v šolne« drugega, potreben je pogovor med različno mislečimi. In prav politična filozofija naj bi pomagala ustvariti tako družbo, ki bo omogočala napredek tudi v zavedanju, vplivala na človekovo širino v dojemanju sveta in dopuščala možnost drugačnosti.

Iva Sivec, Foto osebni arhiv DM

Briške vinarke ponovno obeležile desetletje delovanja

Naslednje leto gredo Brike v New York

Desetletje ženskih vinskih večerov v mestu so briške vinarke obeležile tudi v Novi Gorici. Prvi decembrski večer so v restavraciji Tiffany v Hotelu Park ob degustaciji briških vin in kulinaričnih dobrotah zaznamovale s pestrim spremljevalnim programom, dogodek pa je imel kot običajno tudi dobrodelno noto. Pomoč so ponovno ponudile Unicefu Slovenije in njihovemu projektu Punčka iz cunj.

Osrednje praznovanje okroglega jubileja dogodkov Brike v mestu, ki jih že deset let prireja Slovensko društvo Ženske in vino, je 25 briških vinark priredilo že konec avgusta na tradicionalnem dogodku na Ljubljanskem gradu. V četrtek, 1. decembra, pa so ponovno praznovale, tokrat v Novi Gorici v restavraciji Tiffany v Hotelu Park. »Zahvala ob tem gre predvsem Darku Velikonji, ki je naš idejni vodja in boter. Prvi tovrstni dogodek smo Brike namreč priredile natanko pred desetimi leti v tedanjem njegovem lokalu Splendid bar na Bevkovem trgu v Novi Gorici,« je dejala vodja projekta in predsednica društva Ženske in vino, ki dogodke prireja, Petra Rutar. Napoveduje, da se jim bodo prihodnje leto v mestu pridružile tudi vinarke z drugih koncev Slovenije in iz drugih evropskih držav, njihov naslednji korak pa so Brike v New Yorku. Tja naj bi se briške vinarke odpravile že prihodnje leto.

Da so tovrstni dogodki predvsem namenjeni promociji vina, spoznavanju briških vin širše okolice ljubiteljev žlahtne kapljice ter zlasti vinark iz Goriških brd, so si enotne vse sodelujoče Brike. Poudarjajo, da so pri pridelavi vina vključene v prav vse faze – od začetne v vinogradih do končne ob stiku s kupci. Ker predstavljajo butične in družinske vinske kleti, so temu primerni tudi njihovi dogodki in pristop dela. S takšnimi vinskimi večeri želijo tudi dokazati, da znajo na »manj tehničen način kot moški« predstaviti svoje vino, okoli katerega se pravzaprav vrtijo njihova življenja.

Ob številnih belih, rdečih in rose vinih ter peninah vinskih kleti Blažič, Čarga, Dolfo, Šibau, Edi Simčič, Erzetič, Fana, Ferdinand, Kabaj, Mavrič, Movia, Pintar, Prinčič, Silveri, Marjan Simčič, Sirk, Sosolič, Ščurek, Šibav, Štekar, Zaletel, Zanut, Bužinel in Vinske kleti Goriška Brda so obiskovalci lahko okušali tudi gurmanske prigrizke Turistične kmetije Breg ter hotelskih kuharskih mojstrov pod vodstvom člana slovenske reprezentance Marina Furlana.

Tudi tokrat je 25 briških vinark pomoč ponudilo Unicefu Slovenije in njihovemu projektu Punčka iz cunj. Obiskovalci so jih tega večera kupili kar 32. Obenem so podelile tudi priznanja uspešnima Brikama v Novi Gorici. Priznanje »Uspešna Brika v Novi Gorici« so organizatorke Petra Rutar, Anita Mavrič, Nejka Klinec in Katja Kabaj Morel podelile Zvonki Podgornik in Andrejki Markočič Šušmelj. Za glasbo je ves večer skrbela skupina Balladero, zumbo pa je publika zaplesala z inštruktorico Ano Čevdek.

Ana Cukijati
Foto Danilo Kotnik

Quercus Quintet

Gostovanje v Srbiji

19. novembra 2016 smo se člani Quercus Quinteta odzvali na povabilo Teatra Harlekin iz Postojne in se udeležili festivala »Svratište u pozorište ŠID 2016«, ki je potekal v srbskem mestecu Šid. Festival, ki ga je organiziral AP »Branislav Nušić«, je trajal skoraj dva meseca, na njem pa so sodelovale amaterske gledališke skupine z različnih koncev iz vseh republik nekdanje skupne države.

Teater Harlekin je bila edina slovenska skupina, njihova predstava z naslovom »Ko te šiša«, pa je bila zaključna predstava dvomesečnega dogajanja. Pred zadnjo predstavo smo v prostorih nove mestne knjižnice Simeon Piščević v Šidu nastopili tudi člani Quercus Quinteta. Obiskovalcem koncerta smo se predstavili z naborom skladb iz našega repertoarja, od slovenskih narodnih in umetnih pesmi pa vse do zimzelenih melodij. Zapeli smo tudi nekaj dalmatinskih pesmi, obiskovalci pa so bili najbolj presenečeni in navdušeni, ko smo zapeli pesem Zdravka Čoliča »Ti si mi u krvi«. O našem koncertu so pripravili prispevek tudi na lokalni TV postaji Kopernikus RTV Šid.

To pa ni bilo prvo sodelovanje s Teatrom Harlekin, z njimi smo sodelovali že julija 2016 na FAK festivalu (Festival amaterske kulture) v Postojni in bili skupaj z njimi na odru v njihovi gledališki predstavi na Vrhniki. Gostovanja v Srbiji se bomo člani Quercus Quinteta spominjali še dolgo, predvsem zaradi prijaznosti in gostoljubnosti domačinov. Prejeli pa smo

tudi povabilo, da se naslednje leto ponovno udeležimo gledališkega festivala, ki bo v Rumi.

Bojan Vuga

20 let od zaključka osnovne šole

Prijetno druženje sošolcev

Leta 1996 je generacija 1981 zaključevala osnovno šolo in zapustila šolske klopi OŠ Dobrovo. Vsak se je, glede na svoje želje in ambicije, podal na svojo življenjsko pot.

V začetku novembra se je v gradu Dobrovo zbrala majhna, a pisana druščina, ki se je ta večer vrnila nazaj v nora 90. leta, obujala spomine na šolske klopi in si pripovedovala vse dogodivščine in avanture, ki so se pripetile v zadnjih letih. Nekateri se pridno udeležijo vseh srečanj, nekateri živijo v oddaljenih krajih po svetu, nekateri so bili zadržani in jim ni uspelo na srečanje, in trije …, ki jih ni več med nami, in prav vsem tem, ki ji ni bilo, smo tudi ta večer namenili naše misli.

Hvala organizatorjem, da so se spomnili prirediti ta večer, saj je prav, da ohranjamo stike, ker so tudi naši spomini del zgodovine, del našega obstoja. Ne glede na to, kako se naše življenje odvija skozi

čas, če smo jih dosegli ali ne – svoje želje, da bi postali astronavti, baletke, predsedniki, zdravnice ipd., če smo morda v šolskih klopeh bili največji sovražniki ali najboljši prijatelji, tistih nekaj ur, preživetih skupaj, smo le mi in edino mi, ki imamo radi življenje, imamo radi dobro družbo in dobre ljudi.

Dragi sošolke in sošolci, lepo smo se imeli skupaj in čez 5 let se ponovno srečamo, zato se pripravite, da si boste 2021 morali vzeti prost sobotni večer, do takrat pa pridno nabirajte nove izkušnje, nova doživetja in zgodbe, da jih boste lahko delili z nami. Naj se začne že z vstopom v novo leto 2017, ki naj vam prinese dobre volje, ljubezni in zdravja ter ogromno osebnega zadovoljstva, lepih trenutkov in bližine dobrih ljudi.

Kmalu na svidenje!

Tekst in foto Silvestra Elen Brašnič Saffigna

Dom upokojencev Podsabotin

Rojstni dnevi ob harmoniki

V sredo, 9. novembra, so v našem domu skupinsko praznovali rojstni dan vsi slavljenci meseca septembra in oktobra. Zbralo se je petnajst slavljencev in še nekaj njihovih prijateljev. Skupaj smo veselo zapeli ob spremljavi Danila Podveršiča, ki je samo za nas raztegnil meh in s harmoniko pričaral praznično vzdušje. Razrezali smo tudi okusno torto in odprli steklenico penine. Briške slavljenke so bile Alda Zimic, Ada Strehar Mužič, Marija Prinčič in Mercedes Pulec. Najstarejša slavljenka je bila tokrat Emilija Merljak, ki je praznovala 95. rojstni dan. Vsem skupaj voščimo vse najboljše in še na mnoga zdrava leta.

Martinova tombola

Nikakor ne gre, da bi izpustili tako pomemben praznik, kot je sveti Martin, zato smo na ta dan naše stanovalce zbrali v avli našega doma, kjer smo ob zvokih harmonike Andreja Plesničarja, ki se je prijazno odzval našemu povabilu, skupaj veselo zapeli. Posladkali smo se s spečenim kostanjem, svežim sadjem in z dobro kapljico. Ob tej priložnosti smo izpeljali zdaj že tradicionalno Martinovo tombolo, kjer so bili dobitki prav posebne sorte: razni narezki, h katerim se prileže tudi kozarček rujnega. Martinovo je vendarle praznik vina in zato je to treba spoštovati. Imeli smo se prelepo in ostal nam je lep spomin.

Lions klub Dobrovo

Ko moški želijo vihteti kuhalnice

Lions klub Dobrovo je, kot že ime pove, doma v Brdih. Čeprav prihajajo v naš klub tudi člani iz Goriške, Obale in Ljubljane, smo tradicionalno vezani na te prelepe vinorodne briške griče. Tako ni čudno, da smo že kmalu po ustanovitvi kluba pričeli z organizacijo martinovanj. Najprej za člane in prijatelje, potem smo povabili še druge klube in tako je naše martinovanje »raslo«.

Miro Hlede, Alessandro Gerdina, Nadja Pahor Bizjak in Gregor Pajić

Nekega dne smo se domislili, da bi tudi sami kuhali. In to ne kdor koli, predpasnike so si privezali naši moški in zavihteli so kuhalnice. Tudi rezanje pršuta je izključno moška domena. Seveda smemo sodelovati tudi članice. Pripravimo mize, organiziramo in vodimo prireditev, pečemo odlična peciva, skuhamo kakšno juhico. Z organizacijo tega dogodka smo člani s predsednikom Mirom Hledetom na čelu resnično povezani v ekipnem delu s skupnim ciljem pomagati.

Letos smo pogostili 149 Lions in Leo članov iz Slovenije in Italije. S svojo prisotnostjo so nas iz distrikta 129 Slovenija počastili guverner Gregor Pajić, vice guverner Marko Gospodjinački, neposredni prejšnji guverner Branko Dolenc ter conska predsednica, iz distrikta 108Ta2 Italija pa regijski predsednik Alessandro Gerdina in Cinzia Cosimi, pooblaščenka za stike s tujino. Martinovanje je družabna prireditev, ki jo popestrimo s kulturnim programom in plesom. Čeprav je prireditev zabavnega značaja, ima tudi dobrodelno noto. Sredstva, zbrana z donacijami, bomo namenili mladim in družinam, za premagovanje socialnih stisk, za preventivne programe in pomoč pri študiju. Z veseljem in srčno izpolnjujemo naše poslanstvo, ki je: »ustvarjati in krepiti duha sporazumevanja med ljudmi vsega sveta za človekoljubne potrebe in prostovoljno pomagati v ožjih in širših skupnostih«. Za naše delo v lanskem letu smo skupaj s prejšnjim predsednikom Albinom Jasničem prejeli priznanje Club Excellence Award.

Nadja Pahor Bizjak

Martinovo v Šmartnem

Praznik mladega vina

Martinovo je v Šmartnem praznik, ki vsako leto privabi veliko obiskovalcev, domačih in tujih. Čeprav je to praznik mladega vina, je hkrati priložnost, da gostom ponudimo tudi druge vsebine s področja umetnosti, etnološke dediščine ter kulinarike. Letos smo ponovno pripravili preplet različnih tematik in delavnic, ki so obogatile tridnevno dogajanje.

Na god sv. Martina, 11. novembra, je Alessandro Quinzi predstavil nekatere Kraljeve cerkvene poslikave. V mali polžkovi galeriji je Milojka Sosolič razstavljala dela pod naslovom, Brda, dežela cvetja, sadja in vina. Člani briškega in goriškega panela za senzorično ocenjevanje oljčnega olja smo preskušali letošnja olja.

V soboto, 12. novembra, so obiskovalci lahko izbirali med degustacijo oljčnega olja, vodenim ogledom Šmartnega, izdelovanjem martincev in tarcentov. Glasba je že dodobra napolnila gase in kleti, ko smo uradno, z županovim nagovorom, odprli praznik. Nato je gospod Suban blagoslovil jesenske dobrote in mlado vino. Praznik je bil uradno odprt. Briški vinarji so na različnih lokacijah po vasi, od Širokovega turna, Idinih kleteh, kleti briške hiše, Golobove kleti, spodnjega turna do male polžkove galerije nudili degustacije in svoja vina. Pred že tradicionalnim Martinovim plesom s skupino Prizma je v galeriji potekal tečaj plesa kizomba. Sproščeno in prijetno vzdušje, edinstven ambient in bogat glasbeni program so zaokrožili tudi letošnje dogajanje.

V nedeljo, 13. novembra, je poleg različnih glasbenih skupin, ki so krožile po lokacijah, zaspano vas predramila ‚Poknežena grofija Goriška“, skupina desetih mladeničev in mladenk, ki so v srednjeveških kostumih uprizorili drobce iz srednjeveškega vsakdana.

Na koncu bi se želela zahvaliti vsem, ki z mano soustvarjate martinovo v Šmartnem, vinarjem in vinarki, ekipi izvrstnih sodelavcev in seveda vaščanom Šmartnega.

Tatjana Šundovski Bašin

Ugledni meteorolog Dr. Oskar Reya

OSKAR REYA – KOZANSKI

Ob odprtju razstave o uglednem meteorologu dr. Oskarju Reyi bi kot avtorica razstave želela tudi Bricem podrobneje predstaviti njegovo življenje in delo. Že kmalu po izidu leta 2002 mi je prišla v roke knjiga z naslovom Nepozabljena Brda z na videz skrivnostnim avtorjem, ki si je nadel psevdonim Kozanski. Knjiga je pravzaprav življenjska zgodba fanta in nato moža Karla iz Kozane. Karlovo mladost zaznamuje prva svetovna vojna, v kateri sodeluje kot vojak. Sledijo njegova zrela leta, ko si ustvari družino in v boju za lasten košček zemlje odide v Argentino, kjer si prisluži kmetijo, kjer je bil prej kolon. Z marljivim delom si še dokupuje zemljo in s ponosom načrtuje prihodnost svojih treh otrok, ko mu načrte prekriža napoved druge svetovne vojne. Knjigo, ki bi jo moral prebrati vsak Bric, odlikujejo zanimivi etnološki in zgodovinski podatki o življenju, osebah in dogodkih v Kozani ter drugje v Goriških brdih. Iz občutij in razmišljanj glavnega junaka Karla lahko Brici zremo v naša, sedaj od turistov tako občudovana, Brda in razumemo, zakaj so naši predniki tu vztrajali vsem okoliščinam navkljub.

V to nas na poseben, globok način potegne tudi Karlovo razmišljanje ob vrnitvi iz takrat bogate in perspektivne Argentine:

On se ne bi mogel ločiti od svojih Brd. Res, delo je težko in zaslužek v primeri z delom majhen. Živi se pač. Toda Brda imajo nekaj, od česar se je težko ločiti. Njihova vzvišena lega na hribčkih, pogled z njih nazaj na alpske vrhove, navzdol pa na sinje Jadransko morje, blago podnebje in zlasti mile zime, žlahtno sadje in sladka rebula, ljudje veseli in razposajeni, vsega tega doma rojeni Bric ne more pozabiti. Iz Amerike sicer pišejo, da jim gre dobro, toda vsi dodajo, da bi na stare dni radi živeli doma in da bi radi svoj zadnji sen snivali 'pod gabri' v nepozabljenih Brdih.

Oskar Reya je bil rojen na placu v Kozani 3. julija 1900 trgovcu Ivanu Reyi in materi Viktoriji, rojeni Boškin iz Pevme. Po prvih treh razredih slovenske gimnazije v Gorici je ob izbruhu vojne med Italijo in Avstrijo leta 1915 odšel sprva v Judenburg oziroma Prago. Sinu Juriju je pripovedoval, da ga je delo v Judemburgu tako zresnilo, da se je takrat odločil, da bo študiral. Po vojni pa je nadaljeval šolanje na gimnaziji v Ljubljani in Idriji, kjer je februarja 1921 maturiral. Po končani maturi leta 1921 je nadaljeval študij geografije in prirodoslovja na Univerzi v Ljubljani, študij pa dokončal v Beogradu, kjer je študiral fizikalno geografijo in meteorologijo. Leta 1925 se je zaposlil na Meteorološkem zavodu na Univerzi v Ljubljani, štiri leta kasneje pa doktoriral na zagrebški univerzi z disertacijo Letni tok temperature v Sloveniji. Izpopolnjeval se je tudi v Berlinu, Münchnu, Parizu in na observatoriju na Zugspitze. Napredoval je od asistenta do upravnika zavoda in leta 1947 postal izredni profesor. Ustvaril je najboljše pogoje za razvoj slovenske meteorologije, saj je bila na njegovo pobudo leta 1950 meteorologija uvedena kot samostojni študij, in se trudil, da je ujel korak s hitro razvijajočo se stroko. Njegov študent se ga spominja kot zanimivega retorika, ki pa je v vsakem predavanju omenjal tudi njemu ljuba Brda. Tudi njegov sin Jure Reya se ga spominja kot strogega in nepopustljivega znanstvenika, ki pa je bil do študentov zelo blag. Če študent ni znal dovolj, mu je le naročil, naj se dobro nauči ter mu določil drug termin izpita, včasih kar pri sebi doma. Leta 1960 se je upokojil. Znana so njegova potovanja po svetu, saj je razen Avstralije in Antarktike obiskal vse celine, o čemer pričajo številni objavljeni potopisni prispevki. Njegov raziskovalni elan ga je vodil, da je sko-

Toninova hiša v Kozani na placu, rojstna hiša Oskarja Reye

Oskar Reya (zadaj v sredini) s sorodniki v Kozani

Oskar Reya za krmilom ladje Rog na potovanju okoli sveta

(Nadaljevanje na str. 47)

Ugledni meteorolog Dr. Oskar Reya

(Nadaljevanje s str. 46)

raj 60-leten več kot leto dni, od 2. julija 1959 do 8. avgusta 1960, potoval z ladjo Rog okoli sveta, saj je želel doživeti pravi tropski tajfun. Njegov pogum se je kazal tudi iz raziskav, ki jih je opravljal z vzponi z letali tudi 6000 m visoko in to kljub dejstvu, da je imel družino. 6. decembra 1934 se je poročil z Nado Kaučič, rojeno 10. aprila 1909 na Razdrtem. V zakonu sta se jima rodila dva sinova, Nikolaj – Niko, rojen 23. marca 1936, in Igor Jurij – Jure, rojen 27. februarja 1939. Prav zaradi pobude sina Igorja Jurija, ki je Goriškemu muzeju v lanskem letu v hranjenje prepustil dva še neobjavljena tipkopisa o Goriških brdih, je prišlo tudi do razstave. Družini Reya iz Ljubljane sta za razstavo posodili fotografsko gradivo, arhivske dokumente ter osebne predmete Oskarja Reye, ki so na razstavi.

Kako se je kazala Reyeva navezanost na Brda? Oskar Reya se je rad vračal v rodna Brda in ohranjal stike s sorodniki, vaščani ter drugimi Brici. Kot pristen Bric je na svojem balkonu v središču Ljubljane na Wolfovi ulici z majhno prešo, ki je tudi razstavljena, delal mošt oziroma vino. Ljubezen do rodnih krajev kaže ne samo že objavljeno delo Nepozabljena Brda, temveč tudi objavljeni in še neobjavljeni rokopisi, od katerih naj omenimo zanimive Botanične izprehode v Goriški okolici ter razstavljena še neobjavljena tipkopisa: zgodovinski Povest o Bricih ter geografsko-etnološki Goriška brda. Brdom je želel pomagati tudi kot ugledni meteorolog in znanstvenik. Leta 1953 je organiziral obrambo proti toči v Goriških brdih, gornji Vipavski dolini in na Bizeljskem, o čemer je referiral na mednarodnem kongresu v Zürichu leta 1954 in Chamonixu leta 1956. Postal je predsednik republiškega odbora za obrambo proti toči. Je najzaslužnejši, da so takrat v Brdih dobili sistem strelnih postaj z raketami. Starejši domačini se še spominjajo profesorja, ki se je ob obisku Kozane rad pogovarjal z domačini in seveda tolkel po briško.

Zanimivo je dejstvo, da je Oskar Reya umrl 13. marca 1980 v bolnišnici v Šempetru pri Gorici za posledicami srčnega infarkta, ki ga je teden dni prej doživel ob kratkem obisku Brd v rojstni Kozani prav v družinskem vinogradu. Kozanci so torej lahko ponosni, da je iz njihovih vrst izšla oseba, ki je zaznamovala ne samo slovensko in jugoslovansko temveč tudi evropsko stroko, saj je bil kot znanstvenik izredno plodovit pisec. Njegovo objavljeno delo Nepozabljena Brda ter še neobjavljena tipkopisa pa bi lahko imenovali Reyeva oda rojstnim Brdom. V njegovi zapuščini dobimo tudi neobjavljene pesmi. Nekatere, kot je spodnja, posveča tudi Brdom:

Bregovi briški, rajski vrt na kmetih,
romana vam še nihče ni posvetil,
ime pa vaše že ovekovečil
krilati pevec v svojih je sonetih.

Avstrijski Hun na bridkih bajonetih
moril in klal brez milosti, namlatil
Italije sinove, jih zapodil
nazaj v petnajstih-sedemnajstih letih.

Beguncem lačnim huda je pretila,
robata, trda jim v tujini bila
in niso zbali božjega se srda.

Celo v obupu kvišku jih držala
edina misel in pogum dajala,
mogoč povratek v svoja sončna Brda.

Tanja Gomiršek, foto osebni arhiv Reya Ljubljana

Briški učitelj, domoljub in partizan Peter Lenardič, Skala

PETER LENARDIČ – SKALA

Glede na to, da smo v obdobju praznovanja 50. obletnice nove stavbe osnovne šole na Dobrovem, ki danes vključuje tudi POŠ v Kojskem, je prav, da osvetlimo lik enega pred- in povojnih učiteljev po rodu iz Brd, Petra Lenardiča – Skale, saj bo v začetku prihodnjega leta preteklo 120 let od njegovega rojstva. Njegova drža, kot je zapisala oseba, ki ga je dobro poznala, je vseskozi odražala domoljubje, predanost slovenstvu, modrost izobraženca, zanesljivost in nekupljivost za kakršnekoli dvomljive kompromise.

Peter Lenardič se je rodil 25. marca 1897 v zaselku Huma, imenovanem Njivice. Zaradi bistrega uma je po končani osnovni šoli nadaljeval z gimnazijo v Gorici. Zaradi širjenja povesti Frana Podlimbarskega Gospodin Franjo si je že takrat prislužil prvo negativno politično oznako. Ob izbruhu prve svetovne vojne je bil še pred zaključkom šolanja vpoklican v 97. regiment in bil napoten na urjenje v Radgono. Po končanih bojih se je vrnil domov in šolanje zaključil leta 1920 na učiteljišču v Tolminu. Kot učitelj je služboval v Doberdobu, Vedrijanu, Podsabotinu, Števerjanu, Krkovšču, Slivnem pri Nabrežini in Gočah, kjer je spoznal svojo bodočo ženo. Že kot avstrijski vojak v Radgoni se je seznanil z marksizmom in bil v stiku z dr. Tumo. Povezal se je z Jožetom Srebrničem in leta 1920 postal član KPI. Ob ustanovitvi prve partijske celice v Brdih leta 1921 je bil Lenardič izbran za mesto sekretarja. Leta 1928 so Lenardiča, tako kot večino slovenskih učiteljev, premestili v Ovado v Piemontu. Tudi tu je pokazal svojo držo zavednega slovenskega učitelja. Italijanske otroke je učil slovenskih narodnih pesmi. Ti so še zlasti radi peli, kot je povedal takratni učiteljici v Kojskem Mileni Beguš, Na planincah sončece sije. Uspel je prepričati šolske oblasti, da so mu zaradi bolezni dovolile povratek domov. Verjetno je prav v tem času, leta 1929, začel aktivno sodelovati v protifašistični organizaciji TIGR, a so ga kmalu odkrili in z bratom Miho sta prek TIGR-ovske mreže uspela pobegniti v Jugoslavijo. Sprva sta se nastanila pri sestri, ki je živela v Zidanem Mostu. Po opravljenih dodatnih izpitih, saj njuna spričevala v Jugoslaviji niso upoštevali, je Peter Lenardič leta 1930 dobil svojo prvo učiteljsko službo v Kojšici pod Kumom, nato pa v Stični. Tu se mu je pridružila Nada Ferjančič iz Goč, s katero sta se kmalu poročila. Peter Lenardič se je tudi v Stični posvečal kulturnemu delovanju: prevzel je tajništvo čebelarskega in gasilskega društva ter režijo pri prosvetnem društvu ter bil član Sokola. Ob izbruhu druge svetovne vojne je ob formiranju vstopil v krajevni OF. Njegovemu uspešnemu zagovoru gre zasluga, da nista bila usmrčena prva organizatorja OF v Stični. Kljub vsemu pa je postal sumljiv, zato so ga julija 1942 aretirali in zaprli, sprva v Monigo nato v Gonars. Ženo Nado pa so poslali na Rab. Tudi tu je bil med zaporniki zaradi svoje inteligence ter moralne drže izbran za njihovega zaupnika. Po kapitulaciji Italije je v Medano pripeljal skupino 100 zapornikov, ki so se večinoma priključili briško-beneškemu odredu. Peter Lenardič pa se je povezal z OF, kjer so ga sez-

(Nadaljevanje na str. 48)

Briški učitelj, domoljub in partizan Peter Lenardič, Skala

(Nadaljevanje s str. 47)

nanili s položajem v Brdih. Tu je nato deloval kot rajonski, okrajni in okrožni funkcionar OF in KPS. Leta 1944 je ustanovil in vodil oddelek za zunanje nabave pri Pokrajinski gospodarski komisiji za slovensko Primorje. Namen oddelka je bila oskrba partizanske vojske z živili in drugim gradivom, ki je v partizansko zaledje prihajalo preko Brd iz Furlanije.

Njegove zasluge za oskrbo IX. korpusa in prebivalstvo na območju Trnovskega gozda, kjer so se v glavnem zadrževale partizanske enote, so bile brezmejne. Verjetno je bil ena redkih oseb, za katerega je vodstvo vedelo, da je sposobna speljati in voditi tako velik in nevaren projekt. Tudi sam je namreč povedal, da je bilo malo ljudi pripravljenih na tako veliko tveganje. V Brdih je postavil baze za skladiščenje zbranega materiala. Iz Furlanije so dobivali pšenico, govejo živino, prašiče, tehnično blago in izvrševali posamezna posebna naročila. Blago je dobival preko sodelavcev na območju vse do Milana, saj je imel stalno povezavo z italijanskimi organizacijami. To je bilo eno najbolj nevarnih opravil: območje delovanja zunanjega oddelka je bila Furlanija do Vidma, Tržiča in Milana. Peter Lenardič je imel na tem teritoriju aktiviranih 5 do 6 ljudi, ki so obvladali furlanščino ter so bili povezani z italijanskimi partizani, še zlasti z GAPO-m. Brez te ekipe uspeh ne bi bil tolikšen. Za lažje gibanje po ozemlju je imel Peter Lenardič ponarejene dokumente na ime Mario Furlani. Izkaznico, ki je bila izdana v Čedadu, je Lenardiču priskrbel pripadnik GAP-a Luigi Guerra. V primeru, da bi ga odkrili, bi sledila takojšnja likvidacija. Brez blaga iz Furlanije, pšenice, goveje živine, prašičev, tehničnega blaga in drugega, bi IX. korpus kar se tiče hrane in drugega materiala preživljal bistveno težje razmere.

Peter Lenardič in Zorka Markočič s prvim razredom na OŠ Kojsko leta 1955 (arhiv Goriški muzej).

Poštenje Petra Lenardiča – Skale nakazujeta spodaj opisana dogodka:

Maja 1944 sta dva kurirja prinesla Petru Lenardiču nahrbtnik z denarjem. Ker je bil obveščen, da so prihajali Nemci, ga ni hotel sprejeti. Kurirja sta vseeno nahrbtnik kar odvrgla in zbežala. Peter se je v stiski zatekel v župnišče k Edku Ferjančiču, ki ga je rešil tako, da je denar skril v prazno grobnico v cerkvi v Kojskem. Po odhodu Nemcev sta denar preštela in ga pustila pri Ferjančiču, ki ga je oddajal po potrebi na potrdila. O vsem sta vodila neke vrste knjigovodstvo.

Po upokojitvi in preselitvi v Novo Gorico se je vračal v Kojsko na ženin grob. Iz Nove Gorice se je pripeljal z avtobusom, ki se je ustavil v Gonjačah, od koder je prišel peš v Kojsko. V šoli so ga pogostili s kosilom, sam pa se je še vedno rad posvetil otrokom. Milena Beguš se spominja dogodka, ko jim je pripovedoval, da je bil ob koncu vojne v

Fotografija s ponarejene osebne izkaznice Petra Lenardiča, izdane v Čedadu. Izkaznica mu je omogočala gibanje po Furlaniji in organizacijo zbiranja materiala za IX. korpus (Pokrajinski arhiv Nova Gorica, 1145 Peter Lenardič Skala, t.e. 1, a. e. 1).

Vipolžah. Tu je bilo takrat mnogo padlih vojakov, ki so sodelovali z okupatorjem. Peter Lenardič je bil, kljub temu, da je vodil oddelek za zunanje nabave pri Pokrajinski gospodarski komisiji, brez ustrezne obutve, saj je vse, kar je dobil, oddal naprej za partizane na terenu. Tako je v Vipolžah mrtvemu vojaku vzel škornje, saj je bil sam skoraj bos.

Po vojni je Peter Lenardič postal direktor trgovskega podjetja Prerad, ki je delovalo na dobršnem delu cone B slovenskega Primorja. Leta 1949 se je ponovno vrnil v pedagoško službo in vodil mladinski dom za osirotele otroke v Kojskem ter učiteljeval v tamkajšnji šoli do 1958, ko se je upokojil. Leta 1951, ko je bil tu upravnik, je bilo v domu nastanjenih 75 otrok. Zaradi svojih vodstvenih sposobnosti je bil izvoljen za člana sveta za prosveto in kulturo OLO in je poskrbel za gradnjo in organizacijo nove gimnazije v Brdih. V načrtu je bila gradnja novega poslopja gimnazije za vsa Brda, ki so jo postavili na Dobrovem. Po upokojitvi se je ukvarjal s kmetovanjem na svojem domu na Njivicah. Zaradi v potresu poškodovane hiše je zaprosil za družbeno stanovanje v Novi Gorici. Umrl je 1. oktobra 1986 in bil pokopan v družinskem grobu v Kojskem. Ženi Nadi je koncentracijsko taborišče pustilo posledice tudi na zdravju. Morda tudi zaradi tega zakonca Lenardič nista imela otrok. Prav pa je, da se ga v tem času spomnimo zaradi njegove nesebične in požrtvovalne drže tako v času vojne kot po njej, saj je s svojim znanjem in trudom pripomogel tudi k zgradbi nove šolske zgradbe na Dobrovem.

Tanja Gomiršek

Za podatke se zahvaljujem informatorki, ki želi ostati neimenovana, ter Mileni Beguš. Druge podatke sem črpala iz gradiva Pokrajinskega arhiva Nova Gorica.

Martinovo na športnem igrišču Čelo

Za šempetrsko porodnišnico in šolski sklad OŠ Dobrovo 2.000 evrov

Žensko dobrodelno društvo Briške Busklce smo skupaj z mladinskima društvoma Neblo in Kamun v soboto, 12. novembra, na športnem igrišču Čelo prvič organizirali dobrodelno martinovanje, na katerem smo zbirali sredstva za porodnišnico Splošne bolnišnice dr. Franca Derganca v Šempetru in šolski sklad OŠ Dobrovo. Z veseljem delimo novico, da smo na dogodku uspeli preseči junijski uspeh z dogodka Poletje v kozarcu. Porodnišnici in šoli bomo tokrat namenili dva tisoč evrov!

Z leve Nataša Fikfak, Anita Manfreda, Erika Koncut, Emil Kramar, Egon Ivančič, v ozadju Kvintet Kvartin, Katja Erzetič in Ana Bucik.

Z leve Franc Mužič, Erika Koncut, Igor Subin, Anita Manfreda, Nataša Fikfak, Katja Erzetič, Ana Bucik in Emil Kramar

Kljub nizkim temperaturam je bilo vzdušje v športnem parku Čelo v Neblem vroče, pozitivno in zabave željno. Tako na plesišču kot med organizatorji. Prisotne so najprej s svojimi čudovitimi glasovi očarale učenke šole petja The Best, Tina Drnovšček, domačinka iz vasice Krasno, pa je kmalu nato potrdila pričakovanja številnih obiskovalcev, ki so želeli prisluhniti zmagovalki letošnjega mednarodnega pevskega natečaja v Moskvi.

Z uvodnimi pozdravi predsednice društva Briške Busklce Erike Koncut, direktorice uprave občine Brda in obenem predsednice Sveta zavoda šempetrske splošne bolnišnice Anite Manfreda ter direktorice bolnišnice, sicer tudi domačinke iz vasice Fojana, prim. dr. Nataše Fikfak se je pričel uradni del dogodka, krst skupaj s kraljicama rebule Katje Erzetič in češenj Ane Bucik. Mlado vino, ki so nam ga poklonili nebelski pustarji, je blagoslovil domači duhovnik Emil Kramar. Blagoslovu se je pridružil župan občine Brda Franc Mužič.

Večer so z glasbenimi nastopi obogatili Kvintet Kvartin, temperaturo pa razgreli člani domače skupine Plamen, ki z letošnjim letom, po skoraj treh desetletjih, ponovno pod oder privabljajo ljubitelje rocka. Posebej očarljivo vzdušje v dolini Kožbanjščka je ustvaril Slavko Ivančić, katerega glasbene hite je prepeval skorajda sleherni obiskovalec zabavnega martinovega večera v Čelu.

Da so tekle tudi solze, od smeha namreč, je poskrbel uigrani igralski par Milan Vodopivec in Maja Blagovič (Bonifacij in Marija iz Ene žlahtne štorije). S krajšimi inserti iz njune predstave Iskrena spoved in spontani odzivi na vprašanja povezovalca večera Egona Ivančiča sta med drugim tudi razkrila, da bomo na televizijskih ekranih kaj kmalu lahko spremljali peto sezono priljubljene nanizanke z briškim pridihom.

Dobrodelno noto pa je, kot smo že omenili, imelo naše martinovanje v Čelu. Zbiranju sredstev za šempetrsko porodnišnico in šolski sklad OŠ Dobrovo smo dodali celoten izkupiček srečelova, degustacij vin in dražbe obeh vin Štorija ter Bonifacijeve znamenite čajne mešanice tako imenovanega Marleyjevega čaja. Vinoma Štorija kot Marleyjevemu čaju sta Bonifacij in Marija poklonila posebno posvetilo ter jih skupaj z povezovalcem večera tudi dražila. Skupno smo za porodnišnico in šolski sklad zbrali kar dva tisočaka, ki ju bomo enakovredno porazdelili obema institucijama.

Nastopajoči kot tudi mi, organizatorji, smo bili izjemno očarani nad vzdušjem, srčnostjo in sproščenostjo, ki so nas odeli na martinovanju v Čelu. Prvič in gotovo ne zadnjič!

Erika Koncut
Foto Danilo Kotnik

Klet Brda

Martinovanje v znamenju rebule

Martinovanje 2016 je bilo v Kleti Brda posvečeno rebuli. Zakaj?

Klet združuje 400 briških družin, ki obdelujejo okoli 1000 hektarjev vinogradov, okoli 20 odstotkov teh vinogradov pa je zasajenih prav z rebulo. Za prihodnost generacij v Brdih je zato rebula ključnega pomena. Ob martinovanju, koncu starega in začetku novega vinskega leta, je direktor Vinske kleti Goriška brda Silvan Peršolja o letošnjih poudarkih povedal:

»Že vsaj tri leta ugotavljamo, da je rebula končno iz zelo lokalne sorte postala zanimiva za kupce tudi na tujih tržiščih, celo v Ameriki. Cepljenke rebule ni dobiti, grozdje je bilo letos izjemno iskano predvsem kot osnova za peneča vina. Očitno so vinogradniki v Italiji daljnovidni in že iščejo alternativo proseccu. S sosednjimi italijanskimi vinarji v Furlaniji -Julijski krajini, ki prav tako gojijo rebulo na gričevnatem lapornatem terenu, se dogovarjamo, da bi skupaj uveljavili zaščito. Skrbi nas predvsem to, da ta rebula ne bi odšla v peščeno ravnino, v namakane vinograde, kjer so pridelki enormni – tudi 18, 20 ton na hektar, saj potem sorta izgubi vsak karakter.«

Foto Arhiv Klet Brda

Na martinovanju za člane zadruge so v Kleti podelili priznanja kmetijam, ki so izstopale s kakovostjo v vseh fazah pridelave in imele tudi velik pridelek.

Najpomembnejše opravilo na martinovanju, zabijanje pip v sode, so tokrat opravili štirje vinogradniki, ki so si še posebej prizadevali za pridelavo rebule vrhunske kakovosti. Nekateri so člani zadruge že od njenega nastanka. Nov vinski letnik so tako med obiskovalce pospremili Srečko Drnovšček, Evarist Kocijančič, Stanko Šfiligoj in Alfonz Prinčič.

Foto Andrej Colja

Skoraj 1200 gostov na četrtkovem martinovanju za poslovne partnerje je prisluhnilo talentirani mladi pevki iz Krasnega, Tini Drnovšček, in Nonetu Brda. V petek je člane zadruge prav tako razveseljevala Tina, poleg nje pa še Quercus Quintet in nepogrešljivi Pihalni orkester Brda pod vodstvom Boštjana Vendramina.

Foto Arhiv Klet Brda

Klet, kjer so potekale degustacije vina, so člani zadruge tudi letos izvirno okrasili. Obiskovalci so bili navdušeni tudi nad pristnimi dobrotami briških gospodinj iz Krasnega in Višnjevika. Na dvorišču kleti pa je bilo mogoče poskusiti tudi dobrote primorskih prehrambnih podjetij: Perutnine Pivka, Mlekarne Planika, Alpije in Alpike ter Kmetijske zadruge Idrija. Izkušeni oljarji Oljkarskega društva Brda so ponudili zanimivo pokušnjo briških oljčnih olj. Za tiste najbolj lačne pa so za zaključek večera poskrbeli tudi lovci LD Sabotin z odličnim divjačinskim golažem.

Letošnje martinovanje je nekaj posebnega tudi zato, ker obeležujemo 1700-letnico rojstva sv. Martina iz Toursa, zavetnika vinarjev in 630. obletnico prve omembe rebule.

V letu 2017 pa bo Klet Brda ob tej priložnosti praznovala šestdeseto obletnico ustanovitve.

Marjana Simčič Humar

Kožbana

Uspešna delovna akcija

Prva penina pri nas predstavljena leta 1852

Ko pokajo penine

Navsezadnje smo otroci. Odrasli in veliki, vendar še vedno otroci. Mogoče ne verjamemo več v Božička in dedka Mraza, toda prepričani smo, da bo z novim letom vse lepše, boljše, prijaznejše. In zato ga nestrpno čakamo, njegov prihod bučno proslavljamo, obenem pa si vsi skupaj veselo nazdravljamo. In to obvezno s penečim vinom, ki mu, če je slovenskega porekla, lahko rečemo kar penina. Z upanjem, da bomo deležni toliko sreče, kot je mehurčkov v kozarcu.

Na začetku je bila - pomota

Rojstvo penečih vin sloni na kletarski napaki. Na preprostem dejstvu, da so enkrat nekje v mrzlih dneh ustekleničili vino, ki še ni dokončalo fermentacije, torej pretvorbe sladkorja v alkohol. Spomladi, ko so se temperature dvignile, so kvasovke oživele in nadaljevale z delom. Ogljikov dioksid, ki se sprošča med procesom, je ostal ujet v steklenici – v kolikor le-ta ni počila. To naj bi najprej opazili menihi v samostanu Saint-Hillaire na jugu Francije davnega leta 1531. V Šampanji, ki danes velja za domovino penečih se vin, so tehniko osvojili mnogo kasneje, častiti Dom Pérignon (1638–1715) pa se je ukvarjal predvsem s preprečevanjem refermentacije, čeprav so mu kasneje pripisali odkritje šampanjca. Nastanek mehurčkov je obrazložil šele Anglež Christopher Merret (1614–1695), ki je prvi razumel, zakaj se vino, ki so ga trgovci z Otoka dobivali iz Francije v sodih in ustekleničili šele v lastnih kleteh, včasih peni, včasih pa ne. Ko so se dokopali še do spoznanja, da lahko pogoje za refermentacijo nadzorujejo z dodajanjem sladkorja in kvasovk v vino, je iz penečega se vina kot napake nastalo peneče se vino kot želena, cenjena in spoštovana pijača.

Dejansko so si šampanjci šele potem, ko je leta 1844 Adolphe Jaquesson izumil kletko, ki je zadrževala zamašek, začeli utrjevati slavo.

Novotarija je vzbudila zanimanje tudi med slovenskimi vinarji. Tako se je Anton Kleinošek iz Radgone odpravil v Francijo nabirati izkušnje in po vrnitvi je v domačem družinskem podjetju za trgovanje z vini začel pripravljati penino, ki je bila prvič predstavljena leta 1852. Takoj je bila razprodana, o čemer so navdušujoče pisale takratne Kmetijske in rokodelske novice. Tega leta, ki ga upravičeno imamo za začetek pridelave penin na območju današnje Slovenije, so v Šampanji pripravili že 20 milijonov steklenic.

Dar narave in plod znanja

Kvaliteta penin je odvisna od številnih dejavnikov. Standarde (žal) postavlja Šampanja s svojo severnjaško klimo, kislim in za naše pojme nezrelim grozdjem sort modri pinot, pinot meunier in chardonnay. Pri nas, ki imamo mnogo toplejšo klimo kot v Šampanji, se poskušajo vinarji približati francoskemu vzoru z zgodnejšo trgatvijo in izbiro vinogradniških leg z manj sonca, pa tudi z izbiro sort, ki imajo že po naravi manj sladkorjev in nižji ekstrakt. Nekatere stare in avtohtone sorte se zdijo za to bolj primerne od kasnejših francoskih prišlekov. Italijanski prosecco je pripravljen iz glere, v Astiju so znani po muškatnih mehurčkih, na Bizeljskem imajo plavec, v Brdih stavimo na rebulo.

Klasična metoda, bližnjice in obvozi

Svet danes v glavnem prisega na dve metodi priprave penečih vin. Pri šampanjski ali klasični poteka refermentacija v steklenicah, pri charmat ali tankovski, ki se jo je sicer domislil Italijan Martinotti, pa v velikih vrelnih tankih. Seveda je več nepredvidljivosti, ročnega dela, romantike in prestiža vezanega na prvo, medtem ko je druga hitrejša in cenejša ter tako primernejša za množično proizvodnjo.

Za ponovno vrenje doda vinar že narejenemu vinu liquer de tirage, to je mešanica izbranih kvasovk in sladkorja (24 g na liter vina), nakar ga ustekleniči in zapre s kronskim zamaškom. Sledi počasno sekundarno vrenje brez brbotanja, saj ostane ogljikov dioksid ujet v steklenici. Dolgemu zorenju na finih drožeh sledi degoržiranje (odstranitev usedlin) in dodajanje ekspedicijskega likerja, ki opredeli bolj ali manj suh ali sladek značaj vina.

Vse več bioloških vinarjev se danes odpoveduje sladkorju. Aleš Kristančič – Movia dodaja staremu vinu mlad mošt in zbuja svetovno pozornost z nedegoržiranim penečim vinom Puro, ki ga odpira v banjici z vodo, nekateri drugi vinarji pa uporabljajo hladni koncentrat grozdja – tako na primer Jože Jazbec s Krasa za svojo črno penino.

Peneča se Brda

Ponudba briških penečih vin je danes raznolika. Zadružna peneča rebula, pripravljena s tankovsko metodo, ohranja primat v količini, priljubljenosti in dostopnosti. Med manjšimi vinarji se je prvi zapisal peninam Miran Sirk (blagovna znamka Bjana), obenem je pokojni Zvonimir Simčič na posestvu Medot postavljal temelje za uveljavitev rebule kot osnove briških penin. V skupnem projektu Matjaža Četrtiča in Roberta Prinčiča smo dobili čezmejno peneče vino Sinefinis, izjemno resnost so od prve steklenice dalje pokazali Gašparini s penino Silveri. Z mehurčki zaokrožajo izbor vin v ponudbi hiše še številni drugi vinarji, ki tako odgovarjajo na povpraševanje tržišča, kjer postajajo peneča se vina prava uspešnica.

Toni Gomišček

Vrtec

Barve pri Avtkih

Pri Avtkih smo se igrali z barvami. Spoznavali smo rdečo in rumeno barvo. Ko smo barvi pomešali, smo dobili novo - oranžno barvo. V svet oranžne barve nas je popeljala tudi lutkovna pravljica Razbita buča. Iz buče pa smo si naredili bučno juho. Mm, kako je bila dobra.

vzgojiteljici Jana Fabjančič in Katarina Fabricijo

Oljkarsko društvo Brda

Briška oljarna uspešno zaključila sezono

Oljarna v Kleti Brda je letos stisnila do sedaj največ oljk, in sicer dobrih 200 ton. Svoj pridelek ji je zaupalo skoraj 1000 oljkarjev. Največ je bilo briških, razveseljivo pa je, da vse več pridelovalcev iz obmejnega območja sosednje Furlanije zaupa briški oljarni. Letos jih je bilo že skoraj 25 odstotkov.

Briška oljarna je z delom pričela 22. oktobra in zaključila 19. novembra. Ustanovljena je bila leta 2005 kot del čezmejnega projekta UELJE. Začeli so s 17 tonami, od takrat pa so se količine konstantno povečevale, kar kaže na uspešen razvoj oljkarstva v Brdih.

Najboljšo kakovost oljk so beležili v novembru, ko je bil izplen med 15 in 19 utežnih odstotkov. Prevladujoči sorti sta bili leccino in belica, stiskali pa so še drobnico, črnico in gorgazzo. Olje odlikujejo mnogi antioksidanti in za Brda značilen pikanten okus.

Brda so ena izmed najbolj severnih točk v Evropi, kjer oljka še uspeva. Nasadi se razprostirajo na višjeležečih obronkih. Zaradi lege in temperaturne razlike med dnevom in nočjo so arome olja bolj poudarjene, kar v nižjeležečih nasadih oljk ni tako izrazito. Ponovna obuditev gojenja oljk se je pričela pred dobrimi tremi desetletji. Število nasadov se iz leta v leto povečuje, saj je kakovost pridelanega oljčnega olja v Brdih zares vrhunska.

Božidar Slivnjak, predsednik Oljkarskega društva Brda, je o letošnji letini povedal: »V društvu se zavzemamo za razvoj oljkarstva v Brdih. Vsakoletna naraščajoča količina briškega oljčnega olja kaže na to, da mladi oljčniki prihajajo v obdobje rodnosti. Glede na podatke o sajenju novih oljčnikov lahko pričakujemo še dodatno naraščanje količin v prihodnjih letih. Naša usmeritev je

predvsem v skrbi za doseganje in ohranjanje vrhunske kakovosti pridelka naših članov. Veseli nas, da se veča količina vrhunskih olj iz naših avtohtonih sort: briške črnice in briške drobnice. Avtohtone sorte so naši »dirkalni konji«, s katerimi postajamo prepoznavni v oljkarskem svetu. Olja iz briških oljk, v veliki večini stisnjena v oljarni v Kleti Brda, dosegajo vrhunske in odmevne dosežke na mednarodnih ocenjevanjih na Hrvaškem in v Italiji. Upam, da bodo v oljarni tudi v prihodnje vzdrževali kakovostno storitev in sledili našim željam po povečanju kapacitet v bližnji prihodnosti.«

Marjana Simčič Humar

Evropski potrošniški center Slovenija

Prodaja na domu in pravice potrošnikov

Evropski potrošniški center Slovenija (EPC) opozarja na slabe izkušnje potrošnikov, povezane s prodajo na domu, ter jih na konkretnem primeru seznanja z njihovimi pravicami. Zastopnik podjetja, ki prodaja ležišča in pregrinjala, je v svoji predstavitvi na domu potrošnika povedal, da njihovi izdelki delujejo kot zaščita pred kozmičnim sevanjem in »geopatogenimi« conami, da okoli človeka zgradijo močno energetsko polje, kar preprečuje nastanek različnih obolenj.

Zastopnik je navedel vrsto bolezenskih stanj, na katera izdelki ugodno vplivajo, nato pa potrošniku predlagal nakup ležišča ter pregrinjala. Cena ležišča je bila 720 evrov, pregrinjala pa 760 evrov.

Potrošnik v nobenem primeru ni obvezan, da izdelek kupi. Če se vseeno odloči za nakup, vendar si v 14 dneh po nakupu premisli, lahko izdelek vrne zastopniku, ne da bi moral za to navesti razlog. Če prodajalec po poteku 14 dni od vračila izdelka ne vrne kupnine, lahko potrošnik poda prijavo na Tržni inšpektorat RS, ki lahko podjetje kaznuje z globo.

Pomoč in nasveti za potrošnike v Evropi

ECC-Net

Potrošnik se je za nakup odločil zaradi prepričanja, da bodo izdelki pozitivno vplivali na njegovo zdravje, vendar pa ti ne sodijo med medicinske pripomočke, zato zastopnik ne bi smel obljubljati učinkov na zdravje, če le-ti niso dokazani. Tovrstno trženje sodi med nepoštene poslovne prakse, ki so z zakonom prepovedane in jih potrošnik lahko prijavi Tržnemu inšpektoratu RS.

Zastopniki, ki prodajajo blago na domu, znajo biti zelo vztrajni. Pri tem naj opozorimo, da gre v primeru, ko potrošnik zastopnika prosi, da naj zapusti njegov dom, vendar ta prošnje ne upošteva, za agresivno poslovno prakso, ki je z zakonom prepovedana in se kaznuje z globo! Celotno besedilo informacije je objavljeno na: www.epc.si

Evropski potrošniški center Slovenija
Kotnikova 5, 1000 Ljubljana | [T] + 386 400 37 29 | [F] + 386 400 35 88 | www.epc.si

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA GOSPODARSKI RAZVOJ IN TEHNOLOGIJO

Dokument je del ukrepa 670705 – ECC-Net SI FPA, za katerega so bila dodeljena sredstva na podlagi Programa EU za potrošnike 2014-2020.

Nagrade in priznanja

Brda nadaljujejo z osvajalskim pohodom

Tudi v zimski številki Briškega časnika spremljamo vinske sejme in nagrade, kjer je briško ime na piedestalu. Pobrskali smo med objavami v časopisih, spletnih straneh ter Facebook profilih in čeprav se zavedamo, da nam je gotovo katera izmed nagrad ušla, za kar se vinarjem že vnaprej opravičujemo, je vsako predstavljanje vinarjev na sejmih pomembno, saj svetu razsvetljujejo bogastvo naše pokrajine. Gotovo nam bo prav prišlo, če nas boste o teh obveščali v našem poštnem predalu briskicasnik@gmail.com.

Sredi oktobra je bila slovenska prestolnica kar dvakrat vinsko obarvana: 17. oktobra v Cankarjevem domu s prvo izvedbo mednarodne vinske prireditve TOP VINO by eVINO in le nekaj dni kasneje na Gospodarskem razstavišču z 52. Mednarodnim festivalom vin. Na obeh se je predstavilo po devet briških vinarskih imen.

Konec oktobra so se slovenski vinarji prvič predstavili v italijanskem mestu Montecatini Terme, kjer je bil predstavljen vodič Slow Wine 2017. Med 600 vinarji, ki so s 1018 etiketami vinsko mednarodno javnost opozorili nase, je bila tudi četica briških: Klinec, Brandulin, Marjan Simčič, Blažič in Movia.

VKonec oktobra je bilo živahno tudi v štajerski prestolnici. Svoje brbončice so lahko obiskovalci razvajali na 9. Salonu VinDel. Zavod SloVino je v hotelu Draš pod Pohorjem zvabilo 244 razstavljavcev, med katerimi je briško žlahtno kapljico ponujalo kar 13 briških vinarjev.

Sicer pa se je konec meseca vinotoka o Brdih govorilo še na dveh sejmih v inozemstvu. Na 12. sarajevskem Wine Weekend – Art of Wine sta se predstavila vinarja Ščurek in Marjan Simčič, medtem ko je na sejmu Vini di Vignaioli v italijanskem mestu Parma nase opozorila Kmetija Štekar.

Že začetek novembra je prinesel nove lovorike. Vinarja Marjan Simčič in Movia sta se razveselila odličnih ocen njunih vin. Vinski kritik James Suckling je namreč Simčičevima vinoma Opoka rebula 2011 in Opoka sauvignon blanc 2013 namenil 96 oziroma 95 točk. Puro 2009, Lunar 9 2013 in Exto Gredič 2016 iz vinarske hiše Movia so si, po Sucklingovem mnenju, zaslužili po 94, 97 in 94 točk. Sicer pa se je Simčičeva Opoka sauvignon blanc 2013 na Decanter Fine Wine Encounter 2016 prislužila 94 točk. Na osrednji londonski slovesnosti v sredini novembra se je poleg Simčičevih vin predstavilo še več kot 600 drugih mednarodnih žlahtnih kapljic, ki so si v letošnjem letu zaslužile najvišje ocene.

Nadaljujmo s častitljivimi ocenami darov briških trt. Wine & Spirits je ravno tako v začetku novembra vina vinarske hiše Kabaj Morel uvrstil med najboljša v letošnjem letu na območju Furlanije Julijske krajine in Slovenije: vinu Luisa 2011 je namenil 94 točk, rebuli in sivemu pinotu 2013 je vsakemu namenil po 93 točk, Ravanu 2013 92 točk in 90 točk še belemu pinotu 2013.

Med najboljšo stoterico vin v Italiji se je uvrstil tudi vinar iz Višnjevika Valter Sirk, ki je na 15. milanskem festivalu Golosaria v začetku novembra to lovoriko osvojil za vino Jacot t.f. 2013.

Ravno tako v Italiji sta se v začetku listopada predstavljala Klet Brda in Marjan Simčič. Na dobrodelnem Merano Wine Festival, ki vse od leta 1992 v Merano privablja številna najpomembnejša vinarska imena in ljubitelje vin, je bilo letos del izkupička vstopnin namenjenih Beninu.

Sicer pa se briška vina ponosno predstavljajo tudi na azijskih trgih. V začetku novembra so Ščurkova vina nase usmerila žarometе na kitajskem kmetijskem sejmu, konec novembra pa se je v Hong Kongu in na Japonskem predstavljala vinska hiša Movia.

Zadnja leta smo priča vedno pogostejši čim bolj naravni proizvodnji vina, kar dokazujejo številni evropski vinski sejmi naravnih vin. Seveda, tudi na slednjih ne sme manjkati briška žlahtna kapljica. Na rimskem sejmu Vinnatur med 12. in 14. novembrom so brbončice obiskovalcev razvajala vina Kmetije Štekar, medtem ko so Klinčeva vina enako počenjala na dunajskem sejmu Naturwein. Vinarska hiša Movia pa je bila 21. novembra prvič gostja prireditve La Renaissance des Appellations tasting v švicarskem Zürichu. Gre za združenje kleti, ki se ukvarjajo z naravnim, okolju prijaznim vinogradništvom oziroma se držijo bioloških ali biodinamičnih načel, za to pa so certificirani najmanj tri leta. Trenutno je vanje vključenih 193 kleti iz 13 različnih držav.

Dunajčani so konec novembra gostili proizvajalce t. i. oranžnih vin. Na Orange Wine Festivalu so svoje odlične kapljice obiskovalcem ponudili štirje briški vinarji, in sicer Reia, Drago Prinčič, Marjan Simčič in Movia.

Nagrade in priznanja

Sicer pa se je november zaključil še z dvema priznanjema briški pijači bogov. Na ljubljanskem 19. Festivalu vin v Grand hotelu Union je Valter Sirk prejel nagrado za 2. mesto med belimi suhimi in polsuhimi vini v Sloveniji, medtem ko je v hrvaški prestolnici na prvem festivalu VINOcoma, festivalu vina in kulinarike, ki je 26. novembra potekal v zagrebškem hotelu Esplanade, Ščurek kot najboljši slovenski vinar prejel nagrado Bijeli grozd.

Britanski dnevnik The Times je vino Krasno uvrstil med 50 najboljših vin britanske letne sezone. Več v posebnem članku.

Veseli december pa so pozdravile briške vinarke. V hotelu Park so priredile tradicionalni dogodek Brike v mestu, na katerem so nazdravile že deseti uspešni izvedbi dogodka, ki privablja tako številne obiskovalce kot tudi medije. Organizatorkam čestitamo tudi v uredništvu Briškega časnika in želimo, da bi nežnejšo plat, nič manj pomembno od moške, briških kmetij uspešno predstavljale še veliko let.

Kot smo lahko opazili, sta bila tudi meseca po koncu trgatve, zelo pestra. Verjamemo, da bo tako tudi do spomladanske številke, v kateri vam bomo ponovno ponudili izbor vinskih dogodkov, na katerih briška pokrajina preseneča in osvaja najvišje lovorike.

Erika Koncut

Klet Brda

The Times uvrstil Krasno med 50 najboljših vin zimske sezone

Najpomembnejši britanski dnevnik The Times je Krasno, vino Kleti Brda, uvrstil med 50 najboljših vin britanske zimske sezone. Novinarka in Master of Wine Jane MacQuitty je v svoji oceni poudarila, da ta bela zvrst temelji na rebuli, stari lokalni sorti, ki uspeva na strmih briških pobočjih. »Rebula s svojo sadnostjo lepo podpira karakteristični profil sauvignona, kjer sta izrazita svežina in vonj po bezgu«, je še zapisala.

Klet Brda je Krasno pričela izvažati na britanski trg leta 2015, kar je pripeljalo do povečanja prodaje. Preskok sovpada tudi z vstopom v portfelj enega največjih britanskih vinskih trgovcev – Majestic Wine plc v letu 2016 v in v verigo kar 400 pubov Youngs leta 2015. Pri tem je več kot zanimivo, da so britanski »buyerji« – vodje nabave pri poslovnih partnerjih – prvoosebno sodelovali z enologi Kleti Brda pri ustvarjanju posebne zvrsti, ki bi prepričala okus Otočanov.

Klet Brda sicer izvaža v Veliko Britanijo že od leta 2004. Prodajne rezultate je postopno povečevala do leta 2011, ko so bili z linijo Quercus izbrani za dobavitelja vin v verigi 32 pubov Geronimo, s čimer se je zgodil prvi pomembnejši preskok v prodaji, še večji preobrat pa leta 2015, ko so v verigi Youngs pričeli s prodajo vin Quercus na kozarec. Leta 2016 pa se je izvoz skozi kanale skupine Majestic kar potrojil.

Velika Britanija velja za trg, kjer je vinska konkurenca z vsega sveta najbolj izrazita. Rastoči izvoz v tej državi je plod brezkompromisne kakovosti in dolgoletnih prizadevanj. Klet Brda pa je kupce v zadnjih letih prepričala tudi z vložkom v vsebinski marketing, saj je vodstveno osebje distribucijskih podjetij in nekaterih lokalov sodelovalo na novinarskih trgatvah in posebej za poslovne partnerje pripravljenih dogodkih. Klet Brda je tako odprla diskurz o herojskem vinogradništvu doma in v tujini ter o rebuli kot tisti sorti, ki najbolj neposredno govori o teritoriju. Med drugim je na novinarski trgatvi 2016 delavnico o rebuli vodila enologinja in Master of Wine Caroline Gilby, sodelovali pa so tudi kupci iz verig Young's in Majestic.

Načrti za leto 2017 so ambiciozni, saj so vina Kleti Brda očitno zaznali tudi britanski vinski kritiki, kar je pomembna podpora izvoznim prizadevanjem in priznanje za originalnost in kakovost vin Kleti Brda

Marjana Simčič Humar

Pavje oko

Varstvo oljčnikov v jesensko-zimskem obdobju

KMETIJSKO GOZDARSKI ZAVOD NOVA GORICA
Oddelek za varstvo rastlin

Prva jesenska škropljenja oljčnikov so navadno namenjena varstvu pred najpomembnejšo škodljivko oljk – oljčno muho. Proti škodljivki prenehamo ukrepati v prvi dekadi oktobra. Neposredno pred pričetkom obiranja oljk zmanjšamo število škropljenj. Po potrebi izvedemo le nujne ukrepe, pri tem pa dosledno upoštevamo karenco (čas, ki preteče od zadnje uporabe sredstva do obiranja pridelka) uporabljenega fitofarmacevtskega sredstva (FFS). S tem se izognemo možnosti ostanka FFS v optimalnem času obiranja oljk. Tako varujemo naravo, katere del smo tudi pridelovalci ter potrošniki oljk in oljčnega olja.

Kot prava jesenska oziroma predzimska škropljenja imamo v mislih ukrepe, ki jih v oljčnikih izvajamo po končanem obiranju oljk praviloma novembra. Tretiranja so namenjena preventivnemu, delno lahko tudi kurativnemu varstvu pred boleznimi oljk. Tudi pri varstvu rastlin velja splošno življenjsko načelo: bolje preprečevati kot zdraviti.

Najpomembnejša glivična bolezen oljk pri nas je pavje oko, ki jo povzroča glivica Spilocaea oleagina. Sposobnosti za infekcijo z glivico in nadaljnja širitev bolezni so v tesni povezavi z hidrometeorološkimi razmerami, sortno sestavo in kondicijo posameznega oljčnika. Optimalni pogoji za razvoj bolezni so temperatura med 16 in 24 stopinj Celzija ter obilne padavine (listje omočeno 24 do 48 ur). Sicer je gliva dejavna v širokem temperaturnem razponu med 2 in 30 stopinj Celzija. Konidiji gliv lahko kalijo že pri temperaturi 8 stopinj Celzija. Gliva je tako aktivna tudi v milejših zimskih razmerah. Inkubacijska doba bolezni (to je čas od infekcije do pojava bolezenskih znakov) traja od treh tednov do dveh mesecev, seveda v odvisnosti od vremenskih razmer. Jesenske okužbe z boleznijo zaradi dolge inkubacije praviloma opazimo komaj zgodaj spomladi. Zvoniti po toči je prepozno.

Idealni pogoji za pojav bolezni so tako izpolnjeni v deževnih obdobjih predvsem zgodaj spomladi in jeseni, ko so tudi temperaturne razmere optimalne za razvoj bolezni. Žal je bilo letošnje jesensko obdobje izredno »mokro« in nadpovprečno toplo, torej idealno za pojav in razvoj bolezni oljk. Trenutno že opažamo številčnejše odpadanje listov predvsem na istrski belici. Večje težave z boleznijo opažamo v nižjeležečih in manj prevetrenih legah. Sorte oljk so na omenjeno bolezen različno občutljive, pri nas sta posebno občutljivi naša najpomembnejša sorta istrska belica in dalmatinska oblica.

Preventivno lahko delujemo proti bolezni z vsemi agrotehničnimi ukrepi, ki zmanjšujejo vlažnost ter vplivajo na boljšo osvetljenost in zračnost krošnje. To so: izbira ustrezne lege, sorte, gostote sajenja, uravnoteženo gnojenje (važno, da ne pretiravamo z dušičnimi gnojili) in ustrezna rez.

V primeru ugodnih jesenskih vremenskih razmer za pojav bolezni priporočamo po končanem obiranju oljk preventivno ukrepanje s fungicidom. Priporočamo predvsem uporabo pripravka Syllit 400 SC na osnovi dodina v odmerku 2,25 l/ha ali Folpana 50 SC na osnovi folpeta v odmerku 3,2 kg/ha. Oba lahko uporabimo v sklopu integrirane pridelave oljk.

V okviru ekološke pridelave oljk lahko uporabimo bakrove pripravke: Cuprablau Z 35 WP v odmerku 2 kg/ha, Cuprablau Z 50 WP v odmerku 1,4 kg/ha in Cuprablau Z ultra WP v odmerku 1,8 kg/ha, z opozorilom, da moramo škropljenje izvesti v karseda toplem in suhem vremenu. Ob povečani vlažnosti in nizkih temperaturah lahko uporaba bakrovih pripravkov povzroči pojav fitotoksičnosti, kar se v praksi pomeni intenzivno odpadanje okuženih listov.

Še nekaj o FFS na osnovi bakra. Baker spada med težke kovine, ki se akumulira v tleh. Strupeno deluje na številne mikro- in makroorganizme v tleh in upočasnjuje proces humifikacije tal. Tveganje je večje v kislih tleh. Poleg tega lahko v tleh poškoduje tudi populacije številnih koristnih žuželk (hrošči, tančičarice, plenilske pršice …). Zaradi napisanega se je treba strogo držati navodil o uporabi fitofarmacevtskega sredstva, kjer je upoštevana tudi mejna vrednost letnega vnosa bakra v tla.

Baker je znan tudi po svoji fitotoksičnosti (strupenosti za rastline). Ta se pojavlja predvsem v povezavi z vlažnim in hladnim vremenom. Omočenost listov oziroma zelo visoka vlažnost zraka povzroča odpiranje listnih rež, kar omogoča vstop večjih količin bakra v rastlino. Nizke temperature na povrhnjici listov pa povzročajo mikropoškodbe, skozi katere tudi baker lažje vstopa v rastlinsko tkivo. Rešitev: izvedba škropljenja z bakrenimi pripravki v suhem in ne mrzlem vremenu! Večje količine bakra zavirajo rast in razvoj rastlin, zato njegova uporaba tudi ni priporočljiva v času cvetenja.

Fitotoksičnost bakra lahko tudi pozitivno izkoristimo. Pozno zimsko oziroma zgodnje spomladansko škropljenje močno okuženih oljčnikov z bakrenimi sredstvi je celo priporočljivo, saj odpadli listi močno zmanjšajo infekcijski potencial za spomladanske okužbe z boleznijo. Okuženi listi odpadejo, medtem ko zdravi ostanejo na rastlini. S tal konidiji glive težko dosežejo krošnjo drevesa in povzročijo nove okužbe.

Zadnja leta vse več oljkarjev uporablja mehanske pripomočke za obiranje oljk predvsem v obliki električnih in pnevmatskih grabljic. Po načinu delovanja se med seboj zelo razlikujejo. Žal opažamo, da so nekateri sicer koristni pripomočki zelo agresivni, kar pomeni močne udarce po plodovih in tudi poškodbe, ki jih povzročajo na rastlini. Seveda ni vse odvisno samo od pripomočkov, ampak v veliki meri tudi od usposobljenosti in spretnosti uporabnika. Poškodbe na plodovih oljk zelo enostavno rešimo s čim hitrejšim prevozom oljk v torkljo in takojšno predelavo v oljčno olje. Pri agresivnem obiranju lahko ostane veliko poškodb tudi na poganjkih (lomi vej, vejic in trganje listnih pecljev). Prav poškodbe na rastlinah so najpogostejše mesto vstopa številnih škodljivih organizmov v rastlino. Pri oljkah lahko skozi ranice vstopijo tudi bakterije Pseudomonas savastanoi – povzročiteljice oljčnega raka. Optimalne temperature za razvoj bakterij so sicer nekoliko višje kot pri glivičnih boleznih, vendar v toplih jesenskih obdobjih tudi pojav oljčnega raka ni povsem izključen. Za razkuževanje poškodb, nastalih pri obiranju oljk, in s tem zaviranje razvoja glivičnih in bakterijskih bolezni pridejo v poštev ukrepanja z bakrenimi FFS.

Ukrepi proti škodljivcem po obiranju oljk niso predvideni in bi bili povsem nepotrebni.

Matjaž Jančar

Grad Dobrovo

Sozvočne Vinske štorije

Na letošnjem regijskem novembrskem tematskem koncertu Sozvočenja, ki je potekal 25. novembra, je v Viteški dvorani na Gradu Dobrovo nastopilo sedem vokalnih sestavov z zanimivimi bogatimi obrazložitvami sporedov in glasbo čarobnega sveta not.

Koncert so v polni dvorani gradu pričeli domačini, Kulturno društvo Moški pevski zbor Srečko Kumar iz Kojskega, ki so nam predstavili vinske štorije. Avtor sporeda in obrazložitve teme je zborovodja Bogdan Kralj, ki je povedal, da sta vino in vinska trta za Brice izrednega pomena tako z gospodarskega kot družabnega in tudi s kulturnega gledišča. Pomenita jim smisel življenja in jim dajeta življenjsko energijo. Pravijo, da se Bric pri vsaki od trt vsako leto ustavi vsaj devetnajstkrat. Lahko si mislimo, koliko časa briški kmet preživi v vinogradu ob tisočerih trtah. Zato se ne gre čuditi, kakšno spoštovanje ima do vina in kakšno ljubezen prelije v njegovo dodelavo. Projekt, kot so si ga zamislili, predstavlja nekak sprehod skozi pesmi: začne se zgodba o prijateljih, ki se zberejo skupaj (To sladko zlato vince je zbralo bratce nas), sledi himna vinu (Viva il vino), spomin na očeta (Nikdar ne bom pozabil očeta svojega …), nato najprej ljubezen (Majolčica) in nato kreganje z ženo (Kod s pa hodil) in na koncu zopet veselje (Bratci veseli vsi). Pri izbiri skladb so upoštevali pretežno primorske skladatelje (razen za Mozarta niso prav prepričani …),«. Spored je povezoval Robert Marc.

Na koncertu smo nadalje prisluhnili Mešanemu pevskemu zboru Cominum iz Komna, ki nas je peljal v svet glasbe brez besed, Sekstetu Sonček iz Pivke in slavljenju ljubezni v njenih brezštevilnih izrazih, za njim pa slavljenju izraza mladostniške ljubezni Vokalne skupine Elum iz Postojne. Z zaljubljenostjo v mladost smo legali v temine pokoja Kosovelovih ognjenih pesmih, ki jih je izvajal Moški pevski zbor Pobje iz Črnega Vrha nad Idrijo. Za njimi je nastopil Oktet Aljaž s povezovalkami in požel velik aplavz občinstva s šentimentom. Koncert je s pomladjo zaključil Dekliški pevski zbor Pueri Cantores iz Tolmina.

Strokovni spremljevalec koncerta Ambrož Čopi je imel zelo težko nalogo. Sozvočenja, ki niso tekmovanje, spodbujajo zbore k iskanju novih idej, odkrivanju različnih repertoarjev in avtorjev. Glavno nagrado - nastop na sklepnem koncertu, ki je bil posvečen svetovnemu dnevu zborovskega petja 10. decembra v veliki dvorani Slovenske filharmonije v Ljubljani, skupaj z zbori, ki so bili izbrani v ostalih regijah - je osvojil Oktet Aljaž iz Sv. Antona (vodja okteta Matej Lazar, tema Šentiment, avtor sporeda Rudi Bučar).

Javni sklad RS za kulturne dejavnosti Območna izpostava Nova Gorica se Občini Brda najlepše zahvaljuje za pomoč in sodelovanje.

Hiša kulture

Slavko Furlan – Pittur vagante v Hiši kulture

Hiša kulture se je vključila v sklop razstav, posvečenih slikarju Slavku Furlanu, umetniku iz Šempetra pri Gorici. V galeriji Hiše kulture so bila razstavljena Furlanova dela, povezana z glasbo. Furlan je sodeloval z rock skupino Buldožer, ki ji je oblikoval ovitka za njihova prva albuma Pljuni istini u oči in Zabranjeno plakatirati. Posebno prva je izjemnega pomena za slovensko glasbo, pri sami legendarnosti plošče pa je nedvomno veliko prispeval tudi Slavc, tako z risbami kot tudi z oblikovanjem. Razstavljenih je bilo tudi nekaj plakatov in risb, povezanih z glasbo. Vse pa je imelo neko povezavo z glasbo. Slavko je bil poseben umetnik, oster in brezkompromisen, izjemno neposreden, tako je tudi živel.

Na odprtju razstave, ki je bila 15. oktobra, se je Slavku poklonil tudi Marko Brecelj, vokalist skupine Buldožer, ki je v skupini deloval prav v obdobju, ko sta nastajali omenjeni plošči.

Tatjana Bašin Šundovski
Foto Matej Vidmar

Gradnikovi večeri

»Nikoli ni prepozno biti radoživ in otrok«

Med dva svetova so se razpele letošnje lestve poezije. Od prvih, tipajočih poskusov briškega Matjaža Ščurka, do zrelega, uveljavljenega tržaškega Marka Kravosa. Vmes še s kozanskim rojakom Oskarjem Reyo, ki je pod psevdonimom Kozanski izlil svoje spomine na rodna Brda v literarni prvenec Nepozabljena Brda.

Štiriindvajsetič zapored se Brici poklanjajo spominu na svojega Gradnika. Po nekem nenapisanem pravilu vedno novembra, ko se življenje počasi umirja in se človek laže srečuje s samim seboj. Prvi letošnji Gradnikov večer se je zgodil na gradu Dobrovo na zadnji novembrski četrtek in je bil namenjen predstavitvi domačih ustvarjalcev. Poleg slikarjev likovnega društva Dablo, ki so v grajski avli v skupinski postavitvi tematske razstave Brda na dlani odstrli delček svojega likovnega sveta, je nadstropje više kustosinja Goriškega muzeja Tanja Gomiršek na avtorski razstavi predstavila slikovno in drugo gradivo o kozanskegem rojaku Oskarju Reyi, meteorologu in geografu, ki se je bil poskusil tudi v leposlovju in svojim Brdom posvetil knjigo Nepozabljena Brda. V pogovoru z Reyevim sinom je Gomirškova odkrivala lik znanstvenika, študioznega, ne ravno diplomatskega, včasih tudi čudaškega človeka, ki je bil prepotoval vse celine, strastnega gobarja, planinca in glasbenika-samouka. Večer se je nadaljeval s predstavitvijo dveh knjižic za otroke Matjaža Ščurka iz Medane, ki o sebi pravi, da je pisal pesmi že v osnovni šoli, da je rad med otroki, rad jih posluša, saj mu povedo več kot odrasli. Otroški svet je mojemu mlademu srcu blizu, nadaljuje, in poudari pomen sobivanja v sožitju in miru. Predstavi v letu 2010 izdano slikanico Ugankarska knjiga živali in na prvi strani zapiše V spomin mojemu nonotu Ivanu. »Uhlja velika in hiter poskok, sluh mu odlika za varnost otrok,« je zastavljena uganka, na katero odgovorijo učenke podružnične šole Kojsko, medtem ko glasbeno prejo tketa pevka Martina Kocina in pianistka Ingrid Mačus. Matjaž predstavi letos izdan Klovnov svet, zbirko petih zgodbic iz življenja klovna, predstavi se tudi kot mentor osnovnošolcem v filmskih krožkih in na vsakoletnem mednarodnem filmskem taboru ustanove Silvana Furlana ter pisec poezije, ki naj bi v knjižni obliki

Matjaž Ščurek je predstavil dve knjižici

Foto Andrej Colja

Tanja Gomiršek je v pogovoru z Rejevim sinom predstavila kozanjskega rojaka

Podžupan Žarko Kodermac čestita Tanji Gomiršek za pregledno razstavo o Oskarju Reja

Marko Kravos v pogovoru z Andrejo Benedetič

Gradnikovi večeri

luč sveta ugledala naslednje leto.

Marko Kravos, pesnik, pisatelj, esejist in prevajalec se je po Gradnikovih lestvah v vili Vipože zanesljivo in vešče vzpenjal naslednji večer. V pogovoru z Andrejo Benedetič je razkrival svoje mesto na slovenskem »nebu«, katerega del je, svojo odgovornost do posebne tradicije, »dopolnila slovenstva«, narojene naloge, ki jo ima kot »dvoživka« med dvema prostoroma, kjer se stikajo ljudje in kulture. »Brez Kosovela ne bi bilo moje poezije,« se izpove in poudari tudi vpliv Gradnikovega erosa, denimo v pesmi Sol na jezik, posvečeni njegovi življenjski sopotnici Briki. Da je vsak naš trenutek prežet z erosom, da je pesnik samohodec, v katerem je nenehno živa potreba po pisanju in ustvarjanju, da se mu nagrada prileže in bralcem utira pot do knjige, a da mu preprostost več pomeni kot javno postopanje, da se pa s poezijo daleč pride (on sam do Kitajske, Južne Amerike, po Evropi), pove Marko Kravos, leta 1943 rojeni diplomirani slavist, prejemnik nagrade Prešernovega sklada, italijanske državne nagrade Astrolabio d'oro, dobitnik Zlatnika poezije 2016, čigar dela so prevedena v devetnajst jezikov, tudi v furlanščino, prevajalec iz hrvaščine, italijanščine in španščine. Humornost, radoživost, satiričnost, pikrost, sproščenost v jeziku in metafori so posebnosti njegove poezije. »Biti navaden človek, živeti vsakdanje življenje, biti mali narod – to ni pomembno, pomembno je, da si samozavesten, zadovoljen,« razkriva svoj življenjski kredo. »Nikoli ni prepozno biti radoživ in otrok. Jaz sem tak. Ljudi z odprtim srcem in razprtimi dlanmi je vedno povsod. Nikoli pa ne veš, ali je tema samo odmor ali že konec filma,« pomenljivo sklene pogovor. Najraje odgovori kar s pesmijo, pomagata mu Urška Kumar in Dominik Rusjan, zvočno jih oplemenita kitarista Alen in Anej Potočnik. Sproščen pogovor s pesnikom se nadaljuje ob kozarcu belega in obogati večer.

Žal je naslednji dan zaradi neugodnih vremenskih razmer odpadel pohod po Gradnikovi učni poti, načrtovan kot popotovanje skozi Gradnikovo življenje z glasbenimi vložki in razstavo v Gradnikovi rojstni hiši. Morebiti bi tisti dan slišali tudi Gradnikovo pesem. Pogrešali smo jo.

Iva Sivec
Foto Damijan Simčič Zoso

Dotik barve

Akademski slikar Bojan Bensa, briški rojak, samostojni likovni ustvarjalec

"Dopustimo, da se nas dotaknejo barve", so besede povabila na ogled razstave akademskega slikarja Bojana Bense. Briški rojak, ki živi in dela v Ljubljani kot samostojni likovni ustvarjalec, si je za svojo 60-letnico in preglednico umetniškega ustvarjanja izbral Krmin in tamkajšnji Museo civico di teritorio.

Vse življenje ga spremlja slikanje. Že od prvih korakov v šolo, ko je na nepopisane robove v šolskih zvezkih risal podobe živali in stvari okrog sebe ter bil zaradi tega tudi kaznovan, da je morala njegova mama v šolo. Sedaj slika brez meja, že od diplome leta 1980. Vsa leta je ostal zvest "materi umetnosti", slikarstvu kot takem. Slikarska pot ga je vodila širom po Evropi, v Pariz, Berlin, vedno pa se rad vrača v svojo Kozano, v Brda, kamor ga vežejo spomini na otroštvo in kjer mu je lepo.

V Krminu smo videli presek njegovega dela, v katerem prevladujeta figura in narava. In barva. Barva je zanj medij, ki mu pomaga stvari iz realnega sveta spraviti v vzporeden svet. V tem vzporednem svetu intenzivno zaživi, ga slikarsko soustvarja in v vsako sliko vtke sporočilo, namenjeno vedoželjnemu gledalcu.

V Villi Manin v Passarianu so leta 2013 odprli razstavo Magija umetnosti, ki v pregledu del slovenskih slikarjev, kiparjev in fotografov podčrtuje kakovost slovenske sodobne umetnosti zadnjih 45 let. Med razstavljavci je bil tudi Bojan. Likovni kritik Sarival Sosič tako opisuje slikarja: "Bojan Bensa uporablja močne in silovite barve, te mu omogočajo ustvarjanje likovnega sveta polnega prispodob, navezav na notranja stanja duha in razburkanost čustvovanj, ki se sproščajo prav v medsebojnem povezovanju nedoločljivosti prostora in potrpežljivem raziskovanju izvirov in izvorov življenja, kot ga razume, vidi in likovno zapiše umetnik".

Aleksander Bassin, likovni kritik in muzejski svetnik, ga je spremljal v Krminu in povedal: "Večplastnost likovnih umetnin Bojana Bense se v procesu razmišljanja in slikanja krepi in razširja v sheme osebnih predizkušenj, pridobljenih znanj ali konkretnih stikov z okolico. Slikar bogati spoznavno realnost ali danost z domišljijsko ravnijo, ki jo postopno dodaja v sestave motivov, večjih ali manjših tem in vsebin. Tako se v likovnih delih nenehno prepletajo prepoznavni akcenti oziroma elementi s takšnimi likovnimi postopki, ki prikazujejo nedefinirane prostore, barvno zabrisane globine, skoraj neprijetne praznine, nekakšne lebdeče medprostore, kjer se ne začuti trdnosti podlage, temveč razrahljanost in nesigurnost prostora, cikličnost časa in minljivost dogajanja. Slikar gradi neprostor in njegovo neskončnost ter netrdnost predvsem z barvo. Prevladujejo rdeča, zelena, modra, rumena in črna ter njihovi različni odtenki, ki stopnjujejo pomensko in izrazno nosilno energijo slike. Barva je stopnjevana emocija, kot taka predstavlja čisto ovojnico, ki prenaša podobe v nek drug svet, nedokončen, rahlo napet, predvsem poln asociativnih tvorb in pripovednih suspenzov, ki vodijo v različna psihična stanja tudi čisto osebnih spraševanj. Bensove slike so polne simbolov, barva jim daje obliko in potrebno napetost, včasih direktno izpostavljeno, a pogostokrat tudi latentno prikrito in umaknjeno v izrazito avtorsko raziskovanje."

Alda Grudina

Dablo

Zaključek jubilejnega leta

Razstave se v letošnjem letu kar vrstijo. Gostimo in hodimo v goste s sosednjimi društvi, tudi Italijani. Udeležili smo se več ekstempor in natečajev. Pomembno priznanje in nagrado je na ekstemporu Cinober v Idriji dobil naš član Igor Zimic. Izpostavila bi tudi sodelovanje z društvom Endas iz Tržiča. S slikarji Likovne skupine Svetloba Deskle smo imeli skupno razstavo v galeriji v Staranzanu: Podobe Brd. Pa dobrodelne akcije Umetniki za Karitas na Sinjem vrhu, kjer smo že stalni člani.

Vaščani Šmartnega vedo, da se v kleti farovža nekaj dogaja. Tam ima Dablo stalne skupinske in samostojna razstave. Trudimo se, da so vrata čim več odprta, da damo vasi dodaten ton barve.

Na zadnjem srečanju s predsednico ZKD-ja Vido Zei sva se pogovarjali o podmladku v Dablu. Prišlo je do ideje o drugačni udeležbi na martinovanju v Šmartnem in o tem, da bi vse leto več sodelovali z različnimi društvi. Tako smo poleg skupinske razstave slikarjev iz Tržiča, Renč, Deskel in Dabla letos prvič organizirali likovno delavnico za otroke. Udeležba je bila velika. Na obraze otrok smo pričarali tako navdušenje, da ga bomo v Šmartnem ponovili. Za izpeljavo delavnice se zahvaljujemo dodatnemu sponzorju, trgovini Art iz BTC Cityja.

Tudi v dobrovski kleti nismo manjkali ob martinovem, kjer so tako domače zadružnike kot poslovne partnerje pričakali nabor etiket za steklenice in vinski motivi v sliki.

Gradnikovi večeri so nekaj posebnega, tako kot njegova poetika.

»Gradnikova poezija je izpoved samega sebe, njegovo ljubezensko čustvo je neprestano boleče koprnenje.« V Poteh bolesti je napisal verz, ki smo ga vzeli za motiv: »Če sem ti kot čaša vina – drži ...« (A. G.) Poetiko smo prelevili v videno. Naš medij so barve, nanosi in potegljaji čopiča, ki izražajo univerzalno osebnost, individuum, iz katerega se rodi motiv, se oblikuje v dokončno delo, ne glede na to, ali je slika odziv in posnetek realnega ali domišljijskega sveta. V barvah vsak najde svoj barvni spekter, ki je značilen samo zanj, ki mu narekuje poteze in debelino nanosov in nam daje toplo-hladno občutenje ob gledanju nastalega dela. Gradniku smo posvetili našo razstavo, v njegovi kleti in v avli gradu Dobrovo, podobe Brd, domače dežele, ki jo je občudoval in ki ji je pripadal.

Alda Grudina

Predstavitev knjige

Čas človečnosti

Knjiga, ki jo podpisujeta Jelka Peterka in Rok Uršič, natančno popisuje partizanske sanitetne postaje v Posočju med NOB. Kot je zapisano v uvodu, zbira in dopolnjuje ter na novo odkriva nekatera dejstva o partizanski saniteti na ozemlju med Goriškimi brdi in Vršičem. Zajema območje sedanjih občin Brda, Kanal, Tolmin, Kobarid in Bovec.

Pri zbiranju gradiva sta avtorja uporabila objavljen partizanski in povojni tisk, osebne arhive, pričevanja še živih udeležencev ali njihovih potomcev, gradivo v arhivih muzejev v Tolminu, Novi Gorici in Ljubljani, seznam bolnikov in ranjencev slovenske vojaške partizanske bolnišnice Svoboda in sanitetnih postaj, pa tudi sezname partizanskih odredov in brigad, ki so se bojevali v Posočju, in celo domobranski tisk.

V knjigi je prikazano delovanje naslednjih sanitetnih postaj (SP): pod skalco nad Doblarjem, pod vasjo Čadrg ob reki Tolminki, slovenske vojaške partizanske bolnišnice Svoboda in njenega okrevališča Jakopič v Brdih, SP Vršiček ob izviru Tolminke, SP pod Krnom, pri Breginju, na pobočju Matajurja nad vasjo Sužid, v dolini rečice Knežce, na Šentviški planoti in na pobočju Kanina nad vasjo Žaga. V knjigi so tudi drugi zapisi, ki se ne tičejo neposredno SP, osvetljujejo pa celovitost dogodkov okoli njih.

V Brdih je bila sanitetna postaja Zviralo pod vasjo Krasno in Okrevališče Jakopič. O tem zadnjem je podatke zbral in posredoval pok. Jožef Šturm s Plešivega (del pod Italijo), ki je bil eden od bolničarjev v tem okrevališču.

Knjigo je v Hiši kulture v Šmartnem predstavil Rok Uršič v petek, 25. novembra. Povedal je, da je gradivo začela zbirati pok. Jelka Peterka na pobudo pok. Franca Črnuglja – Zorka.

Zahvalil se je tudi Viljemu Mišigoju za pomoč pri zbiranju gradiva v Brdih.

Po predstavitvi knjige je Žarko Kodermac Uršiču izročil priznanje Območnega združenja borcev za vrednote NOB Nova Gorica in odbora BBO za ohranjanje zgodovinskega spomina na NOB.

Tekst in foto Milena Beguš

Planinsko društvo Brda

Izlet v neznano

Si predstavljate izlet, o katerem ne veste ničesar? Podate se na pot in ste popolnoma predani vsemu, kar vas čaka … V takem položaju smo bili planinci in drugi udeleženci v soboto, 5. novembra. Na Dobrovem nas je čakal avtobus in celo na tabli je pisalo Gremo, ampak ne vemo, kam. Glede na uro odhoda in predvideno uro vrnitve nam je bilo jasno, da gremo daleč. Čar tega izleta in posledično velika udeležba je v tem, da udeležence sploh ne moti, ker ne vedo, kam bodo šli. Izletu so se pridružili Katja in Simon iz PD Kanal ter kolega iz CAI Val Natisone, gospoda Sergio in Giovanni iz Krmina, dva izmed organizatorjev ECO maratone. Glede na slabo vremensko napoved nas je Boris tolažil, da kamor gremo, tam gotovo ne bo dežja. Peljali smo se mimo Ljubljane proti Štajerski in še naprej mimo Maribora. Šele takrat nam je bil razkrit končni cilj.

»Gremo v zahodni del Slovenskih goric, natančneje v Zgornjo Kungoto. Tam nas bosta na kmetiji Leber-Vračko sprejela Borisova prijatelja Alenka in Ivan.« Res smo bili lepo sprejeti in oba sta nam predstavila svojo domačijo. Oni so že šesti rod, ki pod imenom Leber kmetuje na tem posestvu, v osrčju gričev zahodnih Slovenskih goric, nedaleč od slovensko-avstrijske meje. Na družinski kmetiji bivajo tri generacije, ki se med seboj dopolnjujejo v delu, idejah, motivaciji, inovativnosti in tradiciji. Vino pridelujejo integrirano, najbolj priljubljena sorta pa je sivi pinot. Vinogradi se raztezajo na štirih hektarjih in so zasajeni s tipičnimi štajerskimi belimi sortami. Njihova glavna panoga pa je živinoreja. Govedo črno-bele pasme vzrejajo v prosti reji, v premišljeno zasnovanih prostorih iz naravnih materialov, kjer imajo na voljo dovolj življenjskega prostora, tudi kadar se ne pasejo zunaj. Rezultati ne izostajajo. S kravami so poželi prenekatero priznanje v okviru tekmovanj plemenskega goveda. Gospa Alenka poleg vsega najde čas tudi za ročna dela. S svojimi aranžmaji iz suhega cvetja in okrasnimi izdelki iz naravnih materialov je znana daleč naokoli. Sončno energijo izrabljajo tudi za proizvodnjo električne energije – fotovoltaična proizvodnje elektrike. Po ogledih in pokušnji vin nas je gospa Alenka, ki je bila naša vodnica, odpeljala do turistične kmetije Dreisiebner.

Peljali smo se po cesti med vinogradi v obliki srca (srčkasta cesta), in to je še ena od znamenitosti teh krajev. Kmetija leži tik ob avstrijski meji. Mimo poteka obmejna panoramska in planinska pot po Svečinskih goricah. Ogledali smo si več kot 300 let staro velbano klet in pokusili njihove dobrote. Hišna dekleta se ponašajo s tremi naslovi vinske kraljice. Tik ob domačiji stoji kip sv. Jurija v borbi z zmajem. Za te kraje so ob vinogradih značilni klopotci, predvsem kot ptičje strašilo. Postavlja se jih v začetku zorenja grozdja, od 25. julija do 15. avgusta, pospravi pa do 11. novembra. Postavitev vinogradov je bila za nas nenavadna. Terasaste oblike tu ne poznajo.

Kmalu smo peš prestopili državno mejo in pot nadaljevali po avstrijski, južnoštajerski vinski cesti. Bil je čas martinovega, zato so bili obiskovalcem ob poti na voljo pečen kostanj, mošt in preste. Seveda

smo jih tudi mi pokusili. Ponovno smo se vrnili na slovensko stran in šli do vinogradniškega muzeja Kebl. Tam nas je sprejela prijazna gospa Mara. Gre za 200 let staro obnovljeno viničarijo, ki s svojo etnološko zbirko pričara življenje vinogradnika in viničarja nekaj stoletij nazaj.

Gospa Alenka nas je popeljala še do gradu Svečina. Iz zapisa nad vhodom lahko sklepamo, da so bili temelji postavljeni leta 1629. Dvor je večkrat menjal lastnike, ki so ga preurejali. Leta 1935 je postal izobraževalna ustanova za šolanje gospodinj in kmetovalcev. Po drugi svetovni vojni pa je bila v njem kmetijsko-gospodinjska šola. Sedaj je grad v lasti občine. V njem je na ogled stalna razstava Zakladi s podstrešja, v kateri lahko občudujemo staro pohištvo, porcelan, steklene izdelke, tehnične predmete, instrumente, knjige in drugo. Razstavljeni so tudi izdelki vezenin svečinskih vezilj ter obleke vinskih kraljic. Za skupinsko fotografijo smo morali pohiteti, kajti z neba so padale prve dežne kaplje. K sreči nas je zunaj čakal avtobus in nas peljal na zasluženo poznopopoldansko kosilo.

Do kmečkega turizma smo morali zaradi preozke ceste del poti prehoditi. Bili smo lačni, tako da nam je kosilo res teknilo. Žal sta se morala naša gostitelja Alenka in Ivan zaradi molže predčasno posloviti. Boris se jima je v imenu celotne družbe zahvalil za sprejem, še posebej Alenki, ki je bila naša vodnica ves dan. Povabil ju je naj obiščeta Brda. Za popestritev večera smo Katji pripravili prijetno presenečenje ob nedavnem srečanju z Abrahamom. Družba se je razživela in ob zvokih harmonike smo zaplesali.

Je že tako, da ko je najlepše, moramo domov. V temi in s pesmijo na ustih smo se spustili do avtobusa. Na poti smo se seveda ustavili še na Trojanah. Izlet nam je Boris polepšal do takšne mere, da se ga bomo spominjali še dolgo, prav tako naši gostje.

Iva Šibav

Planinsko društvo Brda

Pohod po poteh Miška Kranjca

V soboto, 8. oktobra, smo se planinci z dvema kombijema v zgodnjih jutranjih urah odpravili na skrajni vzhod Slovenije, v Prekmurje, natančneje v Veliko Polano. Zborno mesto je bilo na domačiji pisatelja Miška Kranjca. Tam je na ogled njegova delovna soba s knjigami. V drugih prostorih pa so na ogled drobci iz njegove življenjske poti, literarnega, političnega in uredniškega dela, kakor tudi skromen literarni prispevek njegovega brata Ignaca.

Pohod je potekal po krajih, kjer je dejansko hodil in jih v svojih literarnih delih opisal pisatelj Miško Kranjec. Napisal je preko 50 romanov, črtic in novel. Organizatorji so nam postregli s toplim čajem, saj je bilo precej hladno. Prvi postanek je bil pri Copekovem mlinu ob potoku Črncu. Mlin je znan kot edini ohranjeni tovrstni predindustrijski mlin, katerega obnovo je podprla Evropska unija. Po obnovi je mlin dobil tudi mlinarja, zato obratuje še danes. Tehniški objekt je zaščiten kot zgodovinski spomenik, vsekakor pa je pomemben tudi kot pristen primerek etnološke dediščine. Tukaj smo lahko kupili domače pridelke, predvsem pa so nam bili zanimivi izdelki iz ličja. Ob potoku Črnec raste veliko jelš. To naj bi bil največji nasad črne jelše v Evropi. Lovske preže pa nas spomnijo na bogastvo divjadi v teh krajih. Ob poti smo si ogledali tudi čebelnjak.

Ravnina, ravnina, ravnina ... Tega mi nismo vajeni in že zapornica na Ledavi nam je vsaj malo razbila monotonijo pokrajine. Na poljih je bila še nepobrana zrela koruza, veliko polj je zasejanih z ogrščico. Pot čez pomursko avtocesto nas je pripeljala do Dolge vasi, kjer so nas pričakali s priboljški. Od tu smo se povzpeli na Dolgovaške in Lendavske gorice. Ob poti smo lahko občudovali izjemno lepe zidanice. Največja atrakcija na tem področju je razgledni stolp Vinarium. Stolp je postavljen sredi gričevnate pokrajine, na 302 metrih nadmorske višine, in je visok 53,5 metra. To je najvišji razgledni stolp v Sloveniji, odprt je bil septembra 2015. Nanj se lahko povzpnemo po 240 stopnicah ali z dvigalom. Z razgledne ploščadi na višini 42 metrov je prekrasen razgled na Lendavske gorice, kakor tudi na širno okolico, celo na Madžarsko, Hrvaško in Avstrijo. V hiškah ob stolpu je na voljo lokalna kulinarična in vinska ponudba. V prijetni druščini in s pokušnjo lokalnih dobrot smo se tukaj zadržali kar precej časa.

Pot smo nadaljevali do Miškovih goric v Lendavskih goricah. Ob poti se vrstijo raznolike hiše in zidanice. Prišli smo tudi do nekdanje Miškove zidanice, ki je sedaj žal podrta. Ker je v lasti občine, načrtujejo izgradnjo novega objekta. Tudi tukaj so nas pričakali s kapljico domačega. Za nas Primorce je na tem področju nenavadna postavitev vinogradov, saj ne poznajo teras. Po prehojenih 18 kilometrih smo pot zaključili v Lendavi. Žal smo uradni del zaključka zamudili, odličnega bograča pa ne. Ob zvokih domače glasbe smo se tudi zavrteli.

Našega obiska so bili veseli predvsem potomci naših izseljencev. Povabili so nas na ogled muzejske hiše v vasi Pince Marof, kjer nas je sprejel Stanko Bensa. Po ogledu nas je povabil na kozarček in nam na kratko predstavil zgodovino primorskih in istrskih prednikov. Predstavil nam je tudi svojo knjigo Od Soče do Mure. Presenečeni smo bili nad njegovo izpovedjo o težavah, ki jih tarejo v vsakdanjem življenju, saj jih še vedno obravnavajo kot begunce, čeprav so že tretja generacija. Prav zato so vsakega obiska iz Primorske in Istre še posebno veseli.

Zunaj se je že mračilo, pred nami pa je bila še dolga pot in treba se je bilo posloviti. Domov smo se vrnili pozno zvečer, spet polni lepih vtisov.

Iva Šibav

Kolesarsko društvo Brda

Državni prvaki v pokalu Slovenije

Še ena uspešna kolesarska sezona je za nami, saj smo že dvanajstič osvojili naslov državnega prvaka v pokalu Slovenije.

8. oktobra, na sončno soboto, se je pri odcepu za Sabotin zbralo lepo število rekreativnih kolesarjev iz Slovenije in Italije, da se podajo na 19. kolesarski vzpon na Sabotin.

Dirka je bila odlično izpeljana. Najhitrejši med vsemi je bil Marko Kravos, član TUŠ TEAM-a z rekordnim časom 14:37, med ženskami pa je bila najhitrejša Ivanka Škerlj, članica domačega kluba KD Brda.

Razglasitev rezultatov in podelitev je potekala na Sabotinu. Prisotne je pozdravil in nagovoril podžupan občine Brda Žarko Kodermac, pokale najhitrejšim v posamezni kategoriji in generalno pa je podelil predsednik KD Brda Darinko Ribolica. Da je v Kolesarskem društvu Brda vedno za vse poskrbljeno, gre največja zasluga Jožetu Blažiču.

Za prijetno vzdušje, počutje in pogostitev sta poskrbela Bogdan in Valči iz Okrepčevalnice Sabotin.

Vsem kolesarjem želimo veliko srečno prevoženih kilometrov in dobrih rezultatov.

Svet vaške skupnosti Hum

Pohod in tek po Karnjuki 2016

Po trgatvi, na jesenskem sestanku sveta vaške skupnosti Hum, smo se dogovorili o organizaciji pohoda in teka po Karnjuki.

Odločili smo se, da organiziramo pohod na začetku krompirjevih počitnic in preden mošt postane vino, 30. oktobra. Ker zelo dobro sodelujemo z Mladinskim društvom Hum pod vodstvom Blaža Kraščka, smo jih povabili zraven. Moram omeniti, da so združili mladince vseh treh vasi: Huma, Snežatnega in Podsabotina. Izkazali so se z vozom za povorko na Prazniku češenj in organizacijo nogometnega turnirja. Odločili so se, da prevzamejo pridobitev dovoljenj, kuhanje golaža na predvečer pohoda in pogostitev pohodnikov na cilju. Zavarovalnico Triglav, d. d. so zaprosili za pomoč pri razvoju športnega druženja na našem področju in ta se je z veseljem odzvala.

Bernarda je poskrbela za promocijo pohoda. Sestavila je vabila, objavila obvestilo na spletni strani Občine Brda in Facebook strani Vaške skupnosti, ker to odlično obvlada. Jaz sem komunicirala z mladinci in Zavarovalnico Triglav. Teja je na predvečer posodila kuhinjo, da so mladinci pod ne prav budnim Perotovim očesom kuhali golaž. Pero je že ugotovil, da ne potrebujejo pomoči, ker zadevo obvladajo. Pomagali smo jim jokati pri rezanju čebule. Narezali smo nekaj dobrot in Radovan je poskrbel, da grla niso bila preveč suha. Mladinci so spekli kostanj. Med konzumiranjem vseh dobrot smo mladini natančno razložili, kako pohod in tek potekata.

30. oktobra se je pred barom Dablo na Humu zbralo 84 pohodnikov. Letos prvič jih je spremljala velika pasja ekipa. Prvi postanek smo naredili na Kmetiji pri Bregarju, kjer so nam ponudili malo kerozina, da smo se lažje dvignili na Sabotin. Lovci so nam v koči skuhali čaj in kavo in spustili smo se v dolino. Po poti smo ugotavljali, da je na pohodu udeležba vsako leto večja in da se nam je pridružilo veliko mladih družin z otroki. Na cilju so mladinci v dvorani postregli pašto. Vsem pohodnikom smo razdelili medalje in spominska darilca Zavarovalnice Triglav.

V imenu Vaške skupnosti Hum se zahvaljujem vsem, ki so kakor koli prispevali k našemu uspešno izvedenemu pohodu, in upam, da »tastari« nismo bili preveč sitni.

Nataša Stres

Nogometni klub Brda

Novosti

Nogometni klub Brda obvešča vse Brike in Brice:

- Klub je pridobil status društva v javnem interesu

Kot dohodninski zavezanci imate možnost, da namenite po lastni želji 0,5 odstotka dohodnine, ki Vam je odmerjena. Več informacij skupaj z navodili za oddajo dobite na www.nkbrda.si pod rubriko donacija društvu (kopijo potrdila dostavite v klub).

- Vsak lahko postane član NK Brda

Izpolniti je treba prijavni obrazec in plačati simbolično članarino v višini 20 evrov na transakcijski račun kluba. Več o tem na www.nkbrda.si pod rubriko članarina.

- Mogoč je nakup polletne vstopnice, ki vam omogoča ogled vseh domačih članskih tekem v spomladanskem delu sezone 2016/2017

Naročilo polletne vstopnice skupaj s fotografijo in osebnimi podatki lahko oddate po e-pošti info@nkbrda.si oziroma na sedežu kluba. Cena letne vstopnice znaša samo 20 evrov.

Če se odločite in pomagate klubu tako, da izberete vse tri zgoraj naštete možnosti, prejmete klubski šal v trajno last.

NK Brda ponuja briškim podjetnikom možnost podpore domačemu klubu, v zameno za oglaševanje oziroma reklamiranje. Izberete lahko med različnimi možnostmi kot na primer prevzem imena ene od ekip, oglaševanje na dresih, stadionu, spletu in v medijih, oglaševanje na uradnih tiskovinah kluba.

Podjetniki, ki želite pomagati klubu, ne želite pa reklame oziroma oglaševanja, lahko izberete možnost donacije v materialu ali denarju.

Za več informacij smo vam na voljo po e-pošti info@nkbrda.si.

NK Brda se iskreno zahvaljuje vsem Bricem in Brikam – veseli bomo vsakršne podpore.

Jeep club Brda

Srečanje terenskih vozil v Goriških brdih

Tudi letos so člani Jeep cluba Brda zavihali rokave in organizirali že 22. srečanje terenskih vozil v Brdih. Dogodek je za razliko od prejšnjih let potekal dva dneva, in sicer v soboto, 22., in nedeljo, 23. oktobra. Osrednje dogajanje je bilo še vedno nedeljsko druženje ljubiteljev terenskih vozil po gričih naših prelepih Brd. Okrog 150 vozil je uživalo v vožnji in razgledu, ki ga ponuja naša pokrajina. Okrog 300 obiskovalcev je med vožnjo okusilo tudi kulinarične dobrote in možnost pokušnje briških vin, tudi z italijanske strani meje. Gostili smo predvsem slovenske goste, velik del je bilo italijanskih, obiskali pa so nas tudi iz Hrvaške. Na koncu ne smemo pozabiti na podporo pri organizaciji takšnega dogodka, zato gre velika zahvala Občini Brda, našemu županu, Vinski kleti Goriška brda in vinarjem.

Nataša Simčič

2. razred z dedki in babicami

Simbioza giba

V tednu od 13. do 19. oktobra je potekala vseslovenska akcija Simbioza giba. Gre za projekt simbioze, ki bo v športnem duhu povezal dve generaciji. Naša velika želja je, da del te akcije postanejo tudi stari starši in tako svojim vnukom in vnukinjam – učencem naše šole, omogočijo pozitivno izkušnjo pri različnih gibalnih aktivnostih.

Tako smo se učenci 2. razreda odločili, da dedke in babice povabimo na krajši pohod.

Zbrali smo se na šolskem igrišču, kjer so nas dedki in babice že nestrpno pričakovali. Ravnateljica je vse prisotne pozdravila in odpravili smo se okrog borovega gozdička. Med potjo smo se pogovarjali, spoznavali. Čas je hitro minil. Vrnili smo se v šolo, kjer smo se v jedilnici okrepčali. Z lepimi občutki smo zaključili dan in sklenili, da bi bilo tak dan vredno ponoviti.

OŠ Dobrovo

Jesen v oddelkih podaljšanega bivanja

V septembru in oktobru smo učenci podaljšanega bivanja nekaj prostega časa namenili ustvarjanju. Iz odpadnega materiala smo izdelali škatlice, lončke za pisala, ježke, gosenice in pravljično hišico.

V mesecu šolskih knjižnic, oktobru, smo mlajši učenci prisluhnili knjižničarki, ki nam je prebrala pravljico Anže dobi prijatelje. Pravljica govori o dečku na invalidskem vozičku, ki ga prijatelji sprejmejo medse. Na temo invalidnosti smo slikali in sodelovali na likovnem natečaju Zveze Delovnih invalidov Slovenije.

Vrtec

Pri Mikimiškah

Rdeča nit zaznavanja letnih časov je jablana, ki jo opazujemo v vseh letnih časih. Jeseni je jablana obrodila plodove, zato so bili otroci izzvani z vprašanjem: Kaj lahko pripravimo iz jabolk? Predloge otrok sva strokovni delavki zapisali na plakat in opremili s sličicami. Otroci so zbirali vrstni red predlaganih dejavnosti. Tako so na primer iskali rešitve, kje dobimo potrebne sestavine, pripomočke, kdo bo kaj prinesel, koga bomo vprašali za recept, oblikovali simbolni prikaz recepta. S sodelovanjem otrok je kuharski kotiček zaživel. Pomagali so pripraviti jabolčni sok, kompot, sušili jabolka, pekli jabolčni zavitek in torte. Aktivni so bili pri rezanju, mešanju, rokovanju pri tehničnih opravilih. Spoznavali so predmete in procese spreminjanja snovi. Sodelovanje pri delu je otrokom nudilo veliko zabave in izkustvenega učenja.

Vzgojiteljica Alenka Prinčič Simčič

Slovensko kosilo

Projekt Otroci otrokom pripravimo tradicionalno slovensko kosilo

18. novembra, na dan slovenske hrane, se je projektu Tradicionalni slovenski zajtrk prvič letos pridružil še projekt Otroci otrokom pripravimo tradicionalno slovensko kosilo. Projekt poteka v sklopu vsakoletnega kuharskega tekmovanja »Kuhna pa to«, čigar namen je obuditi lokalne jedi iz naše preteklosti.

Učenci izbirnega predmeta Sodobna priprava hrane so tokrat briško kosilo postregli šestošolcem. Dogodek se je odvijal v šolski restavraciji »Kuhna pa to«. Postregli so jim tagičevo kuhnjo in šnite, oslajene z briškim medom.

V naslednjih mesecih bodo učenci pripravili podobna kosila še za ostale učence višjih razredov.

Vojka G. Mozetič, nosilka projekta in mentorica

Tradicionalni slovenski zajtrk

Obisk čebelarja v POŠ Kojsko

V petek, 18. novembra, je po Sloveniji v okviru dneva slovenske hrane potekal projekt Tradicionalni slovenski zajtrk, v katerega so vključeni slovenski vrtci in osnovne šole. Med drugim je njegov namen, da se otroci zavedajo pomembnosti zajtrkovanja ter spoznajo, da je treba biti pozoren, kakšno hrano jemo in da je lokalna hrana ustreznejša.

Ta dan je učenke in učence POŠ Kojsko obiskal briški čebelar Jožko Mavrič z Vrhovlja pri Kojskem. Otrokom je zelo prijetno in nazorno predstavil življenje in delo čebel delavk oziroma »muhic«, kot jih sam ljubkovalno imenuje. S seboj je prinesel tudi čebelji panj, v katerem so bila satovja v različnih fazah obdelave. Opisal je ostale prebivalce panja, trota in matico, in predstavil njihovo nalogo. Čebelar je otrokom z veseljem odgovarjal na zastavljena vprašanja. Po čebelarjevi predstavitvi so učenci pozajtrkovali. Kot se za ta dan spodobi, so bili na njihovem jedilniku maslo, med, kruh, jabolko in mleko.

Za prijetno, zanimivo in poučno uro se Mavriču iskreno zahvaljujemo.

Andrejka Gabrovec

Živimo zdravo

Osmošolci v Kranjski Gori

V tednu od 10. do 14. oktobra so učenci 8. a razreda bivali centru šolskih in obšolskih dejavnosti v Kranjski Gori. Večino časa so preživeli v naravi. Projektni teden z naslovom Živimo zdravo je vključeval različne športne aktivnosti: veslanje na jezeru Jasna, kolesarjenje do Planice in pohode. Spoznavali in raziskovali so neokrnjeno naravo Triglavskega narodnega parka, z obiskom Zelencev spoznavali pomen voda in ohranjanja mokrišč ter z obiskom Liznjekove domačije izvedeli veliko o življenju v Kranjski Gori nekoč. Med tednom so učenci po skupinah pripravljali projektne naloge in jih na koncu tudi vsem predstavili.

Miklavž obiskal briške otroke

Foto Andrej Colja

Biljana

Kojsko

Šlovrenc

Medana

Foto Primož Sosolič

Tehniški dan

Šestošolci in osmošolci zgradili hišo

Šestošolci in osmošolci so se v sredo, 23. novembra, in četrtek, 24. novembra, preizkusili v gradnji hiše. Tehniški dan z naslovom Projekt DOM je potekal v trim kabinetu. Učenci so pod vodstvom izkustvenega pedagoga Dejana Sotirova in s pomočjo ekipe iz društva ETERNIA v petih šolskih urah zgradili montažno leseno hišico, med gradnjo pa so se tudi veliko pogovarjali o odraščanju. Za učence je to bila vsekakor zanimiva izkušnja, ki je zahtevala sodelovanje in iznajdljivost.

Podsabotin

Foto Karlo Turk

90-letnik Željko Mikulin

Še vedno čil in bistrega duha

Na Dobrovem smo 18. oktobra v razširjenem družinskem krogu praznovali 90. rojstni dan Željka Mikulina.
Željko se je rodil 18. oktobra 1926 pri Kozarčevih na Dobrovem.

Zelo rad pripoveduje o tem, da je bil med drugo svetovno vojno italijanski vojak v Massa-Carrari, od koder se je po razpadu Italije komaj vrnil živ domov.

Leta 1960 se je poročil z Natalijo (rojeno Zelinšček) z Vrhovlja pri Kožbani, s katero sta se spoznala na plesu v Anhovem. V zakonu sta se jima rodila dva otroka, Jordan in Leonida. Sedaj ima pet vnukov in tudi že prvega pravnuka. Še vedno gre skoraj vsak dan v trgovino ter po ostalih opravkih, kamor se lahko odpravi peš. Vsako nedeljo se rad udeleži svete maše v Biljani. Kljub težkemu življenju zaradi vojne, bolezni ter drugih razmer je še vedno čil in bistrega duha.

Dragi nono Željko, radi te imamo in ti želimo veliko zdravja.

Vnuki

Željko Mikulin

90-letnica Marjeta Terčič

»Pomladili so me za en dan«

Tako je povedala Marjeta: »Rojena sem bila 17. oktobra 1926 ob 23. uri in dali so mi ime Marjeta, ki goduje na ta dan. Da pa ne bi imela rojstnega in godovnega dne na isti dan, so zapisali datum rojstva 18. oktober.«

Očetu Francu Žigonu in mami Heleni se je rodilo pet otrok. Prvorojenec je komaj dveleten med igro utonil v mlaki poleg domače hiše. Marjeta je bila drugorojenka in je imela še sestro in dva brata. Družina je skupaj s starimi starši živela od majhne kmetije, zato se je oče ukvarjal še s prevažanjem opeke in gramoza z volovsko vprego. Gojili so tudi sviloprejko (kavalirje). Oče je bil napreden mož in je imel veliko slovenskih knjig, ki jih je posojal mladim, da so brali slovensko besedo. Nekdo ga je ovadil in spomladi leta 1930 so italijanski karabinjerji opravili hišno preiskavo. Našli so knjige, ki so bile na stopnišču v »skledovniku« (polica za kuhinjsko posodo), jih zmetali na dvorišče in zažgali. Pred uničenjem jih je nekaj rešil »marešalo«, ki je opazil med knjigami italijanski in nemški slovar, s katerim se je oče učil obeh jezikov, in ukazal pogasiti ogenj.

Marjeta je obiskovala osnovno šolo v italijanskem jeziku v Orehovljah. Po končanem petem razredu pa nižjo srednjo šolo v Mirnu, ki jo je zaključila leta 1941. Nato

Marjeta Terčič

se je začela učiti šivanja. Med vojno je bila v skupini, ki je morala v Biljah kopati jarke in graditi bunkerje za nemško vojsko. Oče, ki je bil v partizanih, je padel na Otlici 29. septembra 1943. Po vojni so njegove posmrtne ostanke prenesli na domače pokopališče.

Po končani vojni je Marjeta pomagala doma na kmetiji in nadaljevala z učenjem šivanja in krojenja.

Leta 1951 je stopila na skupno življenjsko pot s Salvom Terčičem iz Podsabotina. Poročila sta se na matičnem uradu v Biljah, cerkvena poroka je bila na mirenskem gradu. Poročno kosilo je bilo na nevestinem domu, večerja pa na ženinovem. Prevažal ju je taksist iz Solkana, balo pa ji je s kamionom pripeljal Stanko Gabrijelčič iz Podsabotina.

Rodilo se jima je pet otrok. Velika družina, delo na kmetiji in zdravstvene težave moža so od nje terjale veliko napora. Še hujše od tega pa je bila izguba najstarejšega sina, ki je leta 1973 utonil v jezeru v bližini češkega mesta Brno, štiri leta kasneje se je smrtno ponesrečil mož Salvo, pred nekaj leti pa je tragično preminul eden od vnukov.

Marjeta je dočakala rojstvo dvanajstih vnukov in štirinajstih pravnukov. Živi z družino sina Stojana. Ima kar precej zdravstvenih težav, vendar še lahko opravi lažja dela, za drugo pa poskrbijo svojci. Včasih je veliko brala, zdaj pa ji poslabšanje vida tega ne dopušča. Ima še vedno izjemen spomin, saj se spominja vseh podrobnosti iz doživetij svojega dolgega življenja, tudi za hudo zimo leta 1929.

Na 90. rojstni dan je doma sprejemala obiske in čestitke sorodnikov, sosedov in znancev. Ob koncu tedna so ji pripravili slavje na dobrovskem gradu, kjer so se zbrali vsi ožji sorodniki na poznem kosilu.

Marjeti namenjamo iskrene čestitke za visoki jubilej tudi iz uredništva Briškega časnika in ji želimo predvsem čim boljšega zdravja.

Milena Beguš

Rojstvo Odrešenika

Žive jaslice

Vsako leto si po domovih in cerkvah postavljamo jaslice in želimo uprizoriti rojstvo Odrešenika, ki se je zgodilo pred 2020 leti v nenavadni "porodnišnici", ki jo je v iskanju zasilnega prenočevanja našel sv. Jožef na betlehemskih pašnikih. Prvo idejo jaslic je uresničil okrog leta 1205 sv. Frančišek Asiški tako, da so Jezusovo rojstvo uprizorili živi ljudje in živali

Želeli so v živo dojeti božjo ponižnost, uboštvo in tudi naklonjenost Stvarnika do človeštva. V zadnjih 800 letih so verni to idejo živih jaslic želeli uprizoriti na najrazličnejše načine v obliki jaslic s kipci oseb in živali, ki jih evangelij omenja kot prisotne ob Jezusovem rojstvu. Nastale so prave umetnine. V želji, da bi podoživljali božič tako kot sv. Frančišek, se nam tudi v sedanjosti ponudi priložnost ogleda živih jaslic na primer v Postojnski jami.

Taka ideja se je letos porodila tudi skupinici navdušencev v Podsabotinu. Omenjali so primeren ambient v naravi, nastopajoče osebe, vendar se je slišal komentar, da taka ideja vsebuje veliko dela. Še veliko težja naloga pa nas čaka, če bi si zaželeli, da bi sami postali žive jaslice, v katere bi se naselilo novorojeno Dete tako, da bi mu odprli svoja srca in ga z veseljem sprejeli kot našega Odrešenika. Vendar je to edini pravi duhovni smisel praznovanja letošnjih božičnih praznikov. Na božič se pripravljamo s štiritedenskim duhovnim potovanjem v Betlehem z dobrimi deli, družinsko molitvijo ob prižganih svečkah na adventnem vencu, adventno spovedjo in šele po tem smo pripravljeni pri božičnem obhajilu prejeti Jezusa na svojo dlan. To so najlepše žive jaslice, v katerih sprejmemo novorojenega Odrešenika v svojo dušo. Taka duhovna priprava predpostavlja v današnjem času, ko je vse tehnično, pregledno, preračunljivo, obvladljivo z željo po čim manj obveznostih in toliko več sproščenosti, resen duhovni napor. Z lučkami razsvetljene ulice in trgovine, ki ponujajo vsemogoče, izražajo, da je postal veseli december predvsem mesec nakupov. Vse je postalo interesno. Imeti in ne biti. Verni človek pa kljub temu ob božičnih praznikih še močneje začuti, da nas ima Stvarnik preprosto rad, kot imajo starši preprosto radi svoje otroke, in spoznava v božični skrivnosti nekaj presežnega, nekaj, kar dviga človeka v višje sfere duhovnosti, kjer se odkriva božja ponudba odrešenja. Spoznavamo, da je Odrešenikovo rojstvo predvsem sestavina nebeškega odrešenjskega načrta, v katerega je bila povabljena in vključena najprej Marija. Marija je predstavnica vseh ljudi, ki želijo sodelovati pri programu, v katerem je božje vstopilo v človeško, predvsem s prizadevanjem za osebno spreobrnjenje. V adventu se lahko pridružimo sv. Jožefu in Mariji tako, da tudi mi odpremo vrata duše Odrešeniku. Pogosto je naša duša skrbno zaklenjena. Če se bojimo Odkleniti vhodna vrata, mu še vedno lahko odklenemo zadnja, pomembno je, da mu omogočimo vstopiti. Odklenimo tudi vrata pogovora z najbližjimi, ki so velikokrat na žalost najbolj odtujeni. Na koncu pa zberimo pogum, da odklenemo tudi glavna vhodna vrata. Na teh vratih so Betlehemčani zavrnili sv. Družino. Mi pa dopustimo, da Novorojeni vstopi v našo dušo. Za letošnji božič se tudi mi pridružimo prepevanju angelov, saj si vsi želimo več resničnega miru.

Mir ni samo zadeva ljudi, pravi mir prihaja od zgoraj. Betlehemski pastirji so doživeli ta božji mir ob obisku Novorojenega. Tudi za nas je vrednota miroljubnosti pomembna. Z njo lažje rešujemo življenjske naloge in se počutimo, kot da bi bili na Stvarnikovi dlani. Takrat se ni težko prijateljsko pogovarjati v molitvi z Bogom. Torej se mora božični mir roditi najprej v meni in v tebi, potem se lahko rodi tudi v svetu. Božič je znamenje novega začetka in spoznanja, da nismo prepuščeni samemu sebi. Božič spodbuja vse otroke, odrasle, revne in bogate - vsi se lahko vprašamo, če je ljubezen tista, ki daje smisel življenju - zakaj si ne bi začeli še bolj navdušeno prizadevati zanjo v vseh trenutkih našega življenja. Takrat bo vedno več priložnosti, da vsak dan doživimo božič ob številnih ljudeh, ki jih srečujemo na naši življenjski poti, začenši z družinskimi člani. Zakaj ne bi tega poskusili za letošnji božič?

Vsem voščim duhovno bogato doživete božične praznike.

Jože Ipavec

Medana

Dvanajsti defibrilator v Brdih

V soboto, 10. decembra, smo imeli predstavitev in predajo defibrilatorja tudi v krajevni skupnosti Medana, ki je nameščen na stavbi pred gostilno na placu. Prisrčna zahvala gre novo ustanovljenemu klubu Rotary Medana - Goriška, ki nam ga je podaril. Upamo, da bomo s sredstvi donatorjev kmalu postavili še enega na Plešivem.

Valter Kocina

SESTAVILA: MINKA ČUFAR	POVABLJENEC NA SVATBI	SHIRLEY TEMPLE / PREBIVALEC KIDRIČEVEGA			FORMAT POL PAPIRJA, SREDINA MESTA UDINE	KRHKA KOVINA SINJE BELE BARVE Z OZNAKO SB	ČRT ABRAHAMSBERG
SKLADALEC							
GODALNI INSTRUMENT, GOSLI							
PREDBOŽIČNI ČAS							STOPNJA VELJAVE, POLOŽAJ
VOJAŠKI PRATEŽ					IVAN RAKITIĆ / VRSTA TALNE OBLOGE		
LIPOFAG – CELICA, KI FAGOCITIRA MAŠČOBO	PRIJETNOST, DOMAČNOST / OBLIKA IMENA OTILIJA						
ČUTILO ZA VID				ZVOK DOLOČENE VIŠINE / NEKDANJE LJUDSTVO V ZDA			
ČASOVNO NAČRTOVANJE							
FRANCOSKA SORTA KROMPIRJA						CELICA, KI FAGOCITIRA MAŠČOBO	NAGLASNO ZNAMENJE, OSTRIVEC
ZIA UL HAK – PAKISTANSKI POLITIK	MOČVIRSKO RASTLINJE	PRIZORIŠČE DIRKE FORMULE 1 V ITALIJI / OKLEPNA LADJA					
LETALO ZA BOMBANDIRANJE							
MITOLOŠKI PRVI LETALEC					AVTOMOBILSKA OZNAKA PULE / DRUŽINSKO DREVO		
SOGLASNIKA V BESEDI ČELO			SPREMLJEVALEC BOGA EROSA / PAKISTANSKI POLITIK UL HAK				
MADŽARSKI JOŽEF							HARRIET ANDRESSON
OTOK V NOVIH HEBRIDIH, TUDI SREDINA BESEDE CEPIN				NEPRIJETEN VONJ, ZADAH / ISTRSKI RIBIŠKI ČOLN, LEVT			
MIMBRES – NEKDANJE LJUDSTVO V ZDA	DOLŽNOST / SREDOZEMSKA RASTLINA AKANT, DEŽEN						
BOJAN JOKIČ			ELDA VILER / VEČJA, OSTRA SKALA V MORJU			DALMATINSKA OBLIKA ŽENSKEGA IMENA ANA	GROBO DOMAČE SUKNO
MATEMATIK							
PRAŠIČJA KOCINA							
IZREDNA PRIVLAČNOST, MIK				GOTOVINA, NI KOŠ			

NAGRADNA KRIŽANKA

Pravilna gesla nagradne križanke 84. številke Briškega časnika so: GZ, SMODNIK, FERRARI, EKSAMEN, RAKVICA, ASINS, ILKA, DICKENS, IKA, KET, ETNA, ŽOM, TEKSTIL, IRA, OČA, KURDI, ASJA, ŠH, EKIPA, AVKAREL, PODRAGA, APO, ČE, ČEMBALO, ER, ANJA.

Na uredništvo je prispelo veliko križank s pravilnimi rešitvami in med njimi smo izžrebali **ALOJZIJO MURENC**, Kozana 115, 5212 Dobrovo. Nagrajenki Klet Brda podarja steklenico peneče rebule. Nagrajenka naj za prevzem nagrade pokliče v maloprodajo na Dobrovem, telefon 05 331 01 44.

V tej številki si preberite več o martinovanju v Kleti Brda in o vinu Krasno, ki ga je britanski dnevnik The Times uvrstil med 50 najboljših vin britanske zimske sezone.

Mi pa smo vam pripravili novo, zimsko križanko. Spet bomo poiskali zanimivo nagrado in nagradili nekoga, ki bo pravilno izpolnjena gesla skupaj s svojim naslovom poslal na naše uredništvo do 1. marca 2017. Če križanke nočete izrezati iz časopisa, lahko gesla in naslov prepišete na dopisnico in nam jo pošljete na naslov: Briški časnik, Trg 25. maja 2, 5212 Dobrovo, s pripisom Nagradna križanka.

Uredništvo

Oidij

Tako si turisti v Brdih interpretirajo Gradnikovo pesem Na Brda gledam.

Naslov: _____